

38

~~A~~
~~5~~
~~17~~

38

~~Handwritten scribble~~

Per
2824 J.

CARMINA

Ioannis Despauterij, de
arte grammatica.

Cum quibusdam alijs ad puerorum in-
stitutionem necessarijs.

Horat. in arte Poet.

*Qui studet optatam cursu contingere metam,
Multa tulit, fecitq; puer, sudavit, & alsit.*

BRACARÆ.

Apud Antonium de Maris.

M. D. LXIII.

De. S. Anton.

THE
Library Department
of the
University of Toronto
129 St. George Street
Toronto, Ontario

Bound in the
M. B. XVII
A. J. [illegible]

DECLINATIO NOMINIS.

Prima nominis declinatio.

Omninatio
uo hęc
musa.
Genitiuo
musę.

Datiuo musę.

Accusatiuo musam.

Vocatiuo ò musa.

Ablatiuo à musa.

Plu. Nominatiuo musę.

Genitiuo musarum.

Datiuo musis.

Accusatiuo musas.

Vocatiuo ò musę.

Ablatiuo à musis.

Secūda declinatio.

Nominatiuo hic dominus

Genitiuo domini.

Datiuo domino.

Accusatiuo dominũ.

Vocatiuo ò domine.

Ablatiuo à domino.

Plu. Nominatiuo domini.

Genitiuo dominorum.

Datiuo dominis.

Accusatiuo dominos.

Vocatiuo ò domini.

Ablatiuo à dominis.

Nominatiuo hoc templum.

Genitiuo templi.

Datiuo templo.

Accusatiuo templum.

Vocatiuo ò templum.

Ablatiuo à templo.

Plu. Nominatiuo templi.

Genitiuo templorum.

Datiuo templis.

Accusatiuo templi.

Vocatiuo ò templi.

Ablatiuo à templis.

¶ Tertia declinatio.

Nominatiuo hic sermo.

4 DECLINATIO NOMINIS.

Genitiuo sermonis.	Quarta declinatio.
Datiuo sermoni.	Nominatiuo hic sensus.
Accusatiuo sermonē.	Genitiuo sensus.
Vocatiuo ò sermo.	Datiuo sensui.
Ablatiuo à sermone.	Accusatiuo sensum.
Plu. Nō sermones.	Vocatiuo ò sensus.
- Genitiuo sermonum.	Ablatiuo à sensu.
- Datiuo sermonibus.	Pl. Nominatiuo sensus.
- Accusatiuo sermones.	Genitiuo sensuum.
- Vocatiuo ò sermones.	Datiuo sensibus.
- Ablō à sermonibus.	Accusatiuo sensus.
Nominatiuo hoc tempus.	Vocatiuo ò sensus.
- Genitiuo temporis.	Ablatiuo à sensibus.
- Datiuo tempori.	Nominatiuo hoc veru.
- Accusatiuo tempus.	Genitiuo veru.
- Vocatiuo ò tempus.	Datiuo veru.
- Ablatiuo à tempore.	Accusatiuo veru.
Pl. Nominatiuo tempora.	Vocatiuo ò veru.
- Genitiuo temporum.	Ablatiuo à veru.
- Datiuo temporibus.	Plu. Nominatiuo verua.
- Accusatiuo tempora.	Genitiuo veruum.
- Vocatiuo ò tempora.	Datiuo veribus.
- Ablatiuo à temporibus.	Accusatiuo verua.

DECLINATIO NOMINIS. 5

Vocativo ò Verua.

Ablativo à Verubus.

Quinta declinatio.

Nominativo hic dies,

Genitivo diei.

Dativo diei.

Accusativo diem.

Vocativo ò dies.

Ablativo à die.

Plu. Nominativo dies.

Genitivo dierum.

Dativo diebus.

Accusativo dies.

Vocativo ò dies.

Ablativo à diebus.

¶ Adiectiua primæ

et secundæ declinationis.

¶ Nō bonus bona bonum

Grō boni bonæ boni.

Dtō bono bonæ bono.

Actō bonū bonā bonū

Vtō ò bone bonæ bonā

Abltō à bono bonæ bono

Plu. Nō boni bonæ bona.

Gbonorū bonarū bonorū.

Dativo bonis.

Actō bonos bonas bona

Vtō ò boni bonæ bona

Ablativo à bonis.

¶ Adiectiua tertiæ.

Nō hic & hæc & hoc pru-

Grō prudētis. (dēs.

Dativo prudenti.

Actō prudētē & prudēs

Vocativo ò prudens.

Abltō à prudēte vel ti.

Pl. Nō prudentes & tia.

Grō prudētī. l. prudētū

Dativo prudentibus.

Actō prudētes & tia.

Vtō ò pruētēs & tia

Abltō à prudētibus.

Nō hic & hæc breuis &

hoc breue.

6 DECLINATIO NOMINIS.

Genitiuo breuis. Ablatiuo à breuioribus.

Datiuo breui. Nō hic acer, hęc acris.

Actō breuē & breue. Gtō acris (hoc acre,

Vctō ò breuis & breue. Datiuo acris.

Ablatiuo à breui. Actō acrem & acre.

Pl. Nō breues & breuia. Vctō ò acer acris & acre

Genitiuo breuium. Ablatiuo ab acris

Datiuo breuibus. Plu. Nō acres & acria.

Actō breues & breuia. Genitiuo acrum.

Vtō ò breues & breuia. Datiuo acris.

Ablatiuo à breuibus. Actō acres & acria.

Nō hic & hęc breuior & breuiora.

hoc breuius. Vctō ò acres & acria.

Genitiuo breuioris. Ablatiuo ab acris.

Datiuo breuiori. Irregularia.

Actō breuiorē & breuius. Nominatiuo hęc domus.

Vctō breuior & breuius. Gtō domi vel domus.

Abltō à breuiore vel ori. Datiuo domui.

Pl. Nō breuiores & ora. Accusatiuo domum.

Genitiuo breuiorum. Vocatiuo ò domus.

Datiuo breuioribus. Ablatiuo à domo.

Actō breuiores & iora. Plu. Nominatiuo domus.

Vctō breuiores & iora. Gtō domorū vel domiū.

DECLINATIONE PRONOMINIS. 7

Datiuodominibus.

Actōdomosvel domus.

Vocatiuoòdomus.

Ablatiuoàdomibus

Pl. Nominatiuo duodue duo,

Grō duorū duarū duorum

Drō duobus duabus duobus

Actō duos. l. duas duo

Vctōòduodue duo.

Abrōàduobus duabus duobus

Plu. Ntō ambo ambe ambo.

Grō amborū ambarū āborū.

Drō ambobus ababus ābobus.

Actō ābos vel ābo ābus amba.

Vocatiuoòambo ambe ābo.

Abl. abābobus ābabus ābobus

¶ Nominatiuohoc plus.

Genitiuo pluris.

Datiuopluri.

Accusatiuoplus.

Vocatiuoòplus.

Ablatiuoàpluri.

Plu. Ntō plures & plura

Genitiuo plurium.

Datiuopluribus.

Actō plures & plura.

Vctōoplures & plura

Ablatiuoàpluribus

Pronominis pri-

ma declinatio.

Nominatiuo ego.

Genitiuomei.

Datiuomihivelmi

Accusatiuome.

Ablatiuoàme

Plu. Nominatiuo nos.

Grō nostrū vel nostri

Datiuonobis

Accusatiuonos.

Ablatiuoànobis.

Nominatiuotu.

Genitiuotui.

Datiuotibi.

A +

8 DECLINATIO PRONOMINIS.

Accusativo te.	Ablō ab hoc hac hoc.
Vocativo ò tu.	Plu. Ntōhi hæ hæc.
Ablativo à te,	Grō horū harū horū.
Plu. Nominativo vos.	Dativo his.
Grō vestrū vel vestri.	Actō hos has hæc.
Dativo vobis.	Ablativo à his.
Accusativo vos.	Ntō iste ista istud.
Vocativo ò vos.	Genitivo istius.
Ablativo à vobis.	Dativo isti.
Genitivo sui.	Actō istū istā istud.
Dativo sibi.	Ablō ab isto ista isto.
Accusativo se.	Plu. Ntō isti ista ista.
Ablativo à se.	Grō istorū istarū istorū
Plu. Genitivo sur.	Dativo istis.
Dativo sibi.	Actō istos istas ista.
Accusativo se.	Ablativo ab istis.
Ablativo à se.	Ntō ille illa illud.
¶ Secunda pronominis declinatio.	Genitivo illius.
Nominativo hic hæc hoc.	Dativo illi.
Genitivo huius.	Actō illum illam illud.
Dativo huic.	Ablō ab illo illa illo.
Actō hunc hanc hoc.	Plu. Ntō illi illa illa.
	Grō illorū illarū illorū

DECLINATIO PRONOMINIS. 9

Dativo illis.

Actō illos illas illa

Ablativo ab illis.

Nō ipse ipsa ipsum.

Genitivo ipsius.

Dativo ipsi.

Actō ipsum ipsam ipsū.

Ablō ab ipso ipsa ipso

Plu. Nō ipsi ipse ipsa.

Gō ipsorū ipsarū ipsorū

Dativo ipsis.

Actō ipsos ipsas ipsa.

Ablativo ab ipsis.

Nominativo is ea id.

Genitivo eius.

Dativo ei.

Actō eum eam id.

Ablativo ab eo ea eo.

Plu. Nō ei vel ij ex ea.

Gō eorum earū eorū

Dativo eis vel ijs.

Accusativo eos eas ea

Ablō ab eis vel ijs.

¶ Tertia pronomi-
nis declinatio.

Nō meus mea meum.

Gō me meae mei.

Dō meo meae meo.

Actō meū meā meum

Vctō ò mi meae meum

Ablō à meo meae meo

Plu. Nō mei meae meae.

Gō meorū mearū meorū

Dativo meis.

Actō meos meas mea.

Vctō ò mei meae mea.

Ablativo à meis

Nō tuus tua tuum.

Vocativo caret.

Nō suus sua suum.

Vocativo caret.

Nō noster nostra nostrū

Vctō ò noster nostra strū.

Nō vester vestra vestrū

Vocativo caret.

Quarta pronomi- nis declinatio.	Plu. Nro nostrates & no- Grōnostratiū. (Stratia.
Nrō hic & hæc & hoc no- Grōnostratis. (Stras.	Datiuo nostratibus Actōnostrates & Stratia
Datiuo nostrati.	Vctō ònostrates & tia.
Actnostratē et nostras	Ablatiuo à nostratibus.
Vocatiuo ònostras.	Nrō hic & hæc & hoc ve-
Ablatiuo à nostrati.	Vocatiuo caret. (Stras.

**¶ Nomina per secundam declinationem
pronominis declinata.**

Nominatiuo vnus vna vnum, vnus vni.
Nominatiuo nullus nulla nullum, nullus nulli.
Nominatiuo solus sola solum, solus soli.

Nominatiuo totus tota totum, totius toti.

Nominatiuo alius alia aliud, alius alij.

Nominatiuo alter altera alterum, alterius alteri.

Nominatiuo vter vtra vtrum, vtrius vtri.

Nominatiuo neuter neutra neutrum, neutrius neutri

Nominatiuo vterq; vtraq; vtrumq; vtriusq; vtriq;

Nominatiuo quis vel qui, quæ, quod vel quid.

Genitiuo cuius. Datiuo cui.

Accusatiuo quem quam quod vel quid.

Ablativo à quo qua quo vel qui.

Plu. Nominativo quique quæ.

Genitivo quorum quarum quorum.

Dativo quis vel quibus.

Accusativo quos quas quæ.

Ablativo à quis vel quibus.

¶ Composita à quis vel qui.

Quisque, quæque, quodque vel quidque, cuiusque.

Quisquis, quicquid, in nominativo & a tō tantum.

Quisnam, quænam, quodnā vel quidnam, cuiusnam.

Quispiam, quæpiam, quodpiam vel quidpiā, cuiuspiā.

Quisquam, quæquam, quodquā vel quidquā, cuiusquā.

Quisputas, quæputas, quodputas, vel quidputas.

Quicūq; quæcūq; quodcūq; vel quidcūq; cuiuscūq;

Quidam, quædam, quoddam, vel quiddam, cuiusdā.

Quilibet, quælibet, quodlibet vel quidlibet, cuiuslibet.

Quivis, quævis, quodvis vel quidvis, cuiusvis.

Aliquis, aliqua, aliquod. vel aliquid, alienius.

Ecquis, ecqua, ecquod, vel ecquid, eccuius.

Nequis, nequa, nequod, vel nequid, necuius.

Nunquis, nunqua, nunquod, vel nunquid, nunciuius.

Siquis, siqua, siquod, vel siquid, sicuius.

Unusquisque, unæquæq; unūquodq; vel unūquidq;.

De coniugatione huius verbi irregularis.

Sum. Es. Fui. Eſſe. Ens. Futurus.

Indicatio modo tempore præſenti.

S Vm.	Eu ſou.
Es.	Tu es.
Est.	Aquella he
Plu. Sumus	Nos outros ſomos
Estis.	Vos outros ſois.
Sunt.	Aquelles ſam.

Præterito imperfecto.

Eram.	Eu era.
Erās.	Tu eras.
Erat.	Aquella erã.
Plu. Eramus.	Nos outros eramos
Eratis.	Vos outros erẽis.
Erant.	Aquelles eram.

Præterito perfecto.

Fui.	Eu fuy.
Fuiſti.	Tu foſte.
Fuit.	Aquella foy.
Plu. Fuimus.	Nos outros fomos.
Fuiſtis.	Vos outros foſtes
Fuerunt vel fuerẽ.	Aq̃lles forã

Præteriu plusquam perfecto.

Fueram.	Eu auia sido.
Fueras.	Tu auias sido.
Fuerat.	Aquelle auia sido.
Plu. Fueramus.	Nos outros auiamos sido
Fueratis.	Vos outros auieis sido.
Fuerant.	Aquelles auiam sido.

Futuro imperfecto.

Ero.	Eu serey.
Eris.	Tu seras.
Erit.	Aquelle sera.
Pl. Erimus.	Nos outros seremos
Eritis.	Vos outros sereis.
Erunt.	Aquelles seram.

Futuro perfecto.

Fuero.	Eu auerey sido
Fueris.	Tu aueras sido
Fuerit.	Aquelle auera sido.
Plu. Fuerimus.	Nos outros aueremos sido.
Fueritis.	Vos outros auereis sido.
Fuerint.	Aquelles auerem sido.

Imperatiuo modo.

Tu sis, es, vel esto.	Se tu.
-----------------------	--------

Ille sit veſto. Seia aquelle,

Plu. Nos ſimus. Seiamos nos outros.

Vos eſte veſtote. Sede vos outros

Illi ſunt vel ſunto. Seiam aquelles.

Optativo modo tempore praſenti.

Vtinam ſim. O ſeu ſeia.

Sis. Tu ſeias

Sit. aquelle ſeia.

Plu. Vtinam ſimus. O ſenos outros ſeiamos.

Sit is. Vos outros ſeiaes

Sint. aquelles ſeiam.

Præterito imperfecto.

Vtinam eſſem. O ſeu fora.

Eſſes. Tu foras.

Eſſet. aquelle fora.

Plu. Vtinam eſſemus. O ſenos outros foramos

Eſſetis. Vos outros foreis.

Eſſent. aquelles foram.

Præterito perfecto.

Vtinam fuerim. O ſeu aia ſido.

Fueris. Tu aias ſido.

Fuerit. aquelle aia ſido.

Plu. Vtinam fuerimus. O ſenos outros aiamos ſido.

Fueritis. Vos outros áiaes sido.

Fuerint. aquelles aiães sido.

Præterito plusquamperfecto.

Vtinam Fuisset. O se eu ouuera & ouuesse sido.

Fuisses. Tu ouueras & ouueses sido.

Fuisset. aquelle ouuera & ouuesse sido.

Plu. Vtinam fuisset. O senos outros ouueramos & ouuessemos sido.

Fuissetis. Vos outros ouueris & ouuesseis sido.

Fuissent. aquelles ouueram & ouuessem sido.

Subiunctiuo modo tempore presentis.

Cum sim. Como eu seia.

Sis. Tu seias.

Sit. aquelle seia.

Plu. Cum simus. Como nos outros seiamos.

Sitis. Vos outros seiaes.

Sint. aquelles seiam.

Præterito imperfecto.

Cum essem. Como eu fora, seria & fosse.

Esset. Tu foras, serias & fosses.

Esset. aquelle fora, seria & fosse.

Plu. Cum essemus. Como nos outros foramos, seriamos & fossamos.

Essetis. Vos outros foreis sericis & fosseis.

Essent. Aquelles foram seriam & fossem.

Præterito perfecto.

Cum fuerim. Como eu aia sido.

Fueris. Tu aias sido.

Fuerit. Aquelle aia sido.

Plu: Cum fuerimus. Como nos outros aiamos sido.

Fueritis. Vos outros aiaes sido.

Fuerint. Aquelles aiam sido.

Præterito plusquam perfecto.

Cum fuisset. Como eu ouuera & ouuesse sido.

Fuisses. Tu ouueras & ouuesses sido.

Fuisset. Aquelle ouuera & ouuesse sido.

Pl. Cum fuisset. Como nos outros ouueramos & ouuessemos sido.

Fuissetis. Vos outros ouueres & ouuesses sido.

Fuissent. Aquelles ouuerã & ouuessem sido.

Futuro.

Cum fuero. Como eu for.

Fueris. Tu fores.

Fuerit. Aquelle for.

Plu. Cum fuerimus. Como nos outros forcemos.

Fueritis. Vos outros fordes.

Fuerint. Aquelles forem.
 Infinitiuo modo tempore presentis. Esse. Ser.
 Præterito. Fuisse. Auer sido
 Futuro. Fore, vel futurum esse. Auer de ser.
 Participium. Futurus, futura futurus. O q̄ ha de ser.

Prima coniugatio verborum actiuorum.

AMO, amas, amavi, amare, amandis amando.
 amandum, amatum, amatu, amās, amaturus,
 amor, amaris, vel amare, amatus, amandus.

ACTIVA VOCE.

Tempore presentis. Indicatio modo.

Amo. Eū amo.
 Amas. Tu amās.
 Amat. aquelle ama.
 Plu. amamus Nos outros amamos
 Amatis. Vos outros amais.
 Amant. aquelles amant.

Præterito imperfecto.

Amabam. Eū amaua.
 Amabas. Tu amauas.
 Amabat. aquelle amaua.

Plu. amabamus. Nos outros amauamos:

Amabatis, Vos outros amaueis.

Amabant, aquelles amauam.

Præterito Perfecto.

Amavi, Eu amey.

Amavisti, Tu amaste.

Amavit, aquelle amou.

Plu. amauimus, Nos outros amamos:

Amavistis, Vos outros amastes

Amaverunt vel amauerunt, aquelles amara.

Præterito plusquamperfecto.

Amaueram, Eu auia amado.

Amaueras, Tu auias amado.

Amauerat, aquelle auia amado.

Pl. amaueramus, nos outros auiamos amado

Amaueratis, Vos outros auieis amado.

Amauerant, aquelles auiam amado.

Futuro imperfecto.

Amabo, Eu amarey.

Amabis, Tu amaras.

Amabit, aquelle amara.

Pl. amabimus, Nos outros amaremos.

Amabitis, Vos outros amareis.

Amabunt. aquelles amaram.

Futuro perfecto.

Amauero, Eu auerey amado.

Amaueris, Tu aueras amado.

Amauerit, aquelle auera amado

Pl. amauerimus, nos outros aueremos amado

Amaueritis, Vos outros auereis amado.

Amauerint, aquelles auerant amado.

Imperatiuo modo.

Tu ama vel *amato,* ama tu.

Ille amet, vel *amato,* ame aquelle.

Pl. Nos amemus, amemos nos outros.

Vos amate vel *amatote,* amay vos outros

Illi ament vel *amentote,* amem aquelles.

Optatiuo modo, Tempore presentis.

Vtinam amem, O se eu ame.

A mes, Tu ames.

Ametis aquelle ame.

Pl. Vtinã amemus. O se nos outros amemos.

Ametis, Vos outros ameis.

Ament. aquelles amem.

Præterito imperfecto.

Vtinam amarem, O se eu amará.

Amares. Tu amaras.

Amaret. aquella amará.

Plu. *Vtinam amaremus.* O se nos outros amaramos

Amaretis. Vos outros amareis.

Amarent. aquelles amaram.

Præterito perfectõ.

Vtinam amaui. O se eu aia amado.

Amaueris. Tu aias amado.

Amauerit. aquella aia amado.

Pl. *Vtinã amauiimus.* O se nos outros aiamos amado

Amaueritis. Vos outros aiaes amado.

Amauerint. aquelles aiam amado.

Præterito plusquamperfectõ.

Vtinã amauiſsem. O se eu ouuera & ouueſſe amado.

Amauiſſes. Tu ouuerás & ouueſſes amado.

Amauiſſet. aquelle ouuera & ouueſſe amado.

Plu. *Vtinam amauiſſemus.* O se nos outros ouuera-
mos & ouueſſemos amado.

Amauiſſetis. Vos outros ouuereis & ouueſſeis amado.

Amauiſſent. aquelles ouuera & ouueſſem amado.

Subiunctiuo modo. Tempore præſenti.

Cum amem. Como eu ame.

Ames. Tu ames.

Amet. aquelle ame.

Plu. Cum amemus. Como nos outros amemos.

Ametis. Vos outros ameis.

Ament. aquelles amem.

Præterito imperfecto.

Cum amarem. Como eu amara, amaria & amasse.

Amares. Tu amaras, amarias & amasses.

Amaret. aquelle amara, amaria & amasse

Plu. Cum amaremus. Como nos outros amaríamos, amariamos & amássemos.

Amaretis. Vos outros amareis, amarieis & amásseis

Amarent. aquelles amaram amariam & amássem.

Præterito perfecto.

Cum amauerim. Como eu aiaamado.

Amaueris. Tu aias amado.

Amauerit. aquelle aia amado.

Pl. Cũ amauerimus. Como nos outros aiamos amado,

Amaueritis, Vos outros aiaes amado.

Amauerint, aquelles aiam amado.

Præterito plusquam perfecto.

Cum amauiſſem, Como eu ouuera & ouueſſe amado,

Amauiſſes, Tu ouueras & ouueſſes amado:

Amauiſſet, aquelle ouuera & ouueſſe amado:

Pl. Cum amauissemus, Como nos outros ouueramos
 & ouuessemos amado.

Amauissetis, Vos outros ouueris & ouuesseis amado
 Amauissent, aquelles ouueram & ouuesse amado
 Futuro.

Cum amauiero, Como eu amar.

Amaueris, Tu amares

Amauerit, aquelle amar.

Pl. Cū amauerimus, Como nos outros amaremos.

Amaueritis, Vos outros amardes.

Amauerint, aquelles amarem.

Infinitiuo modo, Tempore presenti.

Amare, amar.

Præterito, Amauisse, auer amado.

Futuro.

Amaturum uel turū esse, auer ou esperar de amar.

Gerundia.

Amandi, De amar.

Amando, Em amando & sendo amado.

Amandum, a amar & a ser amado.

Supina uerba.

Amatum, a amar.

Amatum, De ser amado.

Participia Vocis actiua.

Presentis amans. O que ama.

Futuri amaturus, turaturus, O que ou esperada mar.

¶ Passiua voce.

Tempore presenti, Indicatiuo modo.

Amor, Eu sou amado.

Amaris vel amare, Tu es amado.

Amatur, aquelle he amado.

Plu. amamur, Nos outros somos amados.

Amamini, Vos outros sois amados.

Amantur, aquelles sam amados

Præterito imperfecto.

Amabar, Eu era amado.

Amabaris vel amabare, Tu eras amado.

Amabatur, aquelle era amado.

Pl amabamur, Nos outros eramos amados.

Amabamini, Vos outros creis amados.

Amabantur, aquelles eram amados.

Præterito perfecto.

Amatus, ta, tum sum vel fui, Eu fui amado

Amatus, ta, tum es vel fuisti, Tu foste amado

Amatus, ta, tum est vel fuit, aquelle foy amado

Pl. amati, ta, ta, sumus vel fuimus, Nos outros fomos

(amados

Amati, ta, ta, estis. l. fuistis, Vos outros fostes amados

Amati, ta, ta, sunt fuerunt vel fuere, aquelles forã,

Præterito plusquam perfecto. (amados.

Amatus, ta, tum, erã vel fuerã, Eu auiã sido amado.

Amatus, ta, tum cras vel fueras. Tu auiã sido amado

Amatus, ta, tum erat vel fuerat, aquelle auiã sido amado:

Plu. Amati, amate, amata eramus vel fueramus.

Nos outros auiãmos sido amados. (mados.

Amati, ta, ta, eratis. l. fueratis. Vos outros auiẽis sido a

Amati, ta, ta erant. l. fuerant. aquelles auiã sido amados

Futuro imperfecto.

Amabor. Eu serey amado.

Amaberis vel amabere, Tu seras amado

Amabitur, aquelle sera amado.

Plu. amabimur, Nos outros seremos amados.

Amabimini, Vos outros serẽis amados.

Amabuntur. aquelles seram amados.

Futuro perfecto.

Amatus, ta, tum, ero. Eu auerey sido amado.

Amatus, ta, tum eris, Tu aueras sido amado

Amatus, ta, tum erit, aquelle auera sido amado.

Pl. *amati, ta, ta erimus.* Nos outros aueremo sido am.

Amati, ta, ta eritis, Vos outros auereis sido amados.

Amati, ta, ta erunt, aquelles auerãẽ sido amados.

Imperatiuo modo.

Tu amare vel amator, Se tu amado.

Ille ametur vel amator, Seia aquelle amado.

Plu. *Nos amemur,* Seiamos nos outros amados.

Vos amamini, li amaminor, Sede vos outros amados

Illi amentur vel amantor. Seiam aquelles amados.

Optatiuo modo. Tempore presenti.

Vtinã amer, O se eu seia amado,

Ameris vel amere, Tu seias amado.

Ametur, aquelle seia amado.

Plu. *Vtinã amemur.* O se nos outros seiamos amados

Amemini, Vos outros seiaes amados.

Amentur, aquelles seiam amados.

Præteritot imperfecto.

Vtinã amarer, O se eu fora amado.

Amareris vel amarere, Tu foras amado.

Amarctur, aquelle fora amado.

Pl. *Vtinã amaremur,* O se nos outros foramos amados

Amaremini. Vos outros foreis amados.

Amarentur, aquelles foram amados,

Præterito perfecto.

Vtinam amatus, a, tum sim vel fuerim, O se eu aia
sido amado.

Amatus, a, tū sis vel fueris, Tu aias sido amado.

Amatus, a, tū sit vel fuerit, aq̄lle aia sido amado.

Plu. Vtinam Amati, a, ta simus vel fuerimus, O se
nos outros aiamos sido amados. (dos.

amati, a, ta sitis. l. fueritis, vos outros aiaes sido ama-

Amati, a, ta sint vel fuerint, aq̄lles aia sido amados

Præterito plusquam perfecto.

Vtinā amatus, a, tum essem vel fuisset, O se eu ou-
uera & ouuesse sido amado.

Amatus, a, tū esses. l. fuisset, Tu ouueras & ouuesse si
(do amado.

Amatus, a, tum esset vel fuisset, aquelle ouuera
& ouuesse sido amado.

Plu. Vtinam amati, a, ta essemus vel fuisset, O
senos outros ouueramos & ouuessemos sido amados

Amati, a, ta essetis vel fuissetis, Vos outras ouueres
& ouuesse sido amados.

Amati, a, ta essent vel fuisset, aquelles ouueram
& ouuessem sido amados.

Subiunctiuo modo Tempore presentis.

Cum amer, Como eu seia amado,

Ameris vel amere, Tu seias amado.

Ametur, aquelle seia amado.

Pl. Cum amemur. Como nos outros seiamos amados.

Amemini, Vos outros seiaes amados.

Amentur, aquelles seiam amados.

Præterito imperfecto.

Cum amarer, Como eu fora seria & fosse amado.

Amareris, l. amarere, Tu foras seria & fosses amado

Amaretur, aquelle fora seria & fosse amado

Plu. Cum amaremur, Como nos outros foramos,

seriamos & fossamos amados.

amaremini. Vos outros foreis seriaes & fosses amados

Amarentur, aquelles forã seriaã & fossẽ amados.

Præterito perfecto.

Cum amatus, ta, tum sim vel fuerim, Como eu aia

sido amado.

Amatus, ta, tum sis vel fueris, Tu aias sido amado.

Amatus, ta, tum sit vel fuerit, aquelle aia sido amado

Plu. Cum amati, ta, ta simus vel fuerimus, Como

nos outros aiamos sido amados.

Amati, ta, ta sitis vel fueritis, Vos outros aiaes si-

do amados.

Amati,ta sint vel fuerint, aq̄lles aiã sido amados.

Præterito plusquamperfecto.

Cum amatus,ta tum essem vel fuisset, Como eu ouuera & ouuesse sido amado.

Amatus,ta,tum esses vel fuisses, Tu ouueras & ouueses sido amado.

Amatus,ta tum esset vel fuisset, aquelle ouuera & ouuesse sido amado.

Plu. Cũ amati,ta,tæ essemus vel fuissetis, Como nos outros ouueramos & ouuessemus sido amados

Amati,ta,tæ essetis vel fuissetis, Vos outros ouueretis & ouuessetis sido amados.

Amati,ta,tæ essent vel fuissent, aquelles ouuerant & ouuessem sido amados ¶ Futuro.

Cũ amatus,ta,tũ ero vel fuero, Como eu for amado.

Amatus,ta,tum eris vel fueris, Tu fores amado.

Amatus,ta,tum erit vel fuerit, aquelle for amado

Plu. Cum amati,ta,tæ erimus vel fuerimus, Como nos outros foremos amados:

Amati,ta,tæ eritis. l. fueritis, Vos outros fordes amados

Amati,ta,tæ erunt vel fuerint, aq̄lles forem amados

Infinitiuo modo, Tempore presenti.

Amari,

Ser amado:

Præterito. amatum, amatum, amatum esse vel fuisse

Auer. sîdo amado, ¶ Futuro.

Amandum vel amandum esse vel amatum iri, auer

de ser amado, ¶ Participia Vocis passivæ.

Præteriti. amatus, tâ, tum, O que he amado.

Futuri. amandus, da, dum, O que ha de ser amado.

¶ Verbo impersonali.

Indicativo modo, Tempore præsentii.

Amatur. Todos amam.

Præterito imperfecto.

Amabatur. Todos amavam.

Præterito perfecto.

Amatum est vel fuit. Todos amaram.

Præterito plusquam perfecto.

Amatū erat vel fuerat. Todos auiã amado.

Futuro imperfecto.

Amabitur. Todos amaram.

Futuro perfecto.

Amatum erit. Todos auerã amado.

Imperativo modo, Tempore præsentii.

Ametur. Todos amem logo.

Optativo modo, Tempore præsentii.

Vtinam amaretur, O se todos amassem.

Præterito imperfecto.

Vtinam amaretur. O se todos amaram.

Præterito perfecto.

Vtinam amatum sit vel fuerit, O se todos aiam amado.

Præterito plusquam perfecto.

Vtinam amatum esset vel fuisset, O se todos oueram

ouessem amado,

¶ Futuro.

Vtinam ametur, O se todos amem.

Subiunctiuo modo, Tempore presentis,

Cum ametur, Como todos amem.

Præterito imperfecto.

Cum amaretur, Como todos amaram amariam & amassent

Præterito perfecto.

Cum amatum erit vel fuerit, Como todos aiam amado.

Præterito plusquam perfecto.

Cum amatum esset vel fuisset, Como todos oueram &

ouessem amado.

¶ Futuro.

Cum amatum erit vel fuerit, Como todos amarent.

Infinitiuo modo Tempore presentis.

Amari, Todos amar.

Præterito. amatum esse vel fuisse, Todos auer amado

Futuro. amandum vel amandum esse, vel amatum iri.

Todos auer ou esperar damar.

¶ Secunda coniugatio.

DOCEO, doces, docui, docere, docendi, docendo,
 docendum, doctum, doctus, docens, docturus,
 doceor, doceris, doctus, docendus.

ACTIVA VOCE.

Indicatio modo. Tempore presentii.

Doceo, Euenfino.
 Doces, Tu ensinias.
 Docet, aquelle ensinia.
 Plu. Docemus, Nos outros ensinamos.
 Docetis, Vos outros ensinais.
 Docent, aquelles ensinam.

Præterito imperfecto.

Docebam, Eu ensinava.
 Docebas, Tu ensinavas.
 Docebat, aquelle ensinava.
 Plu. Docebamus. Nos outros ensinavamos.
 Docebatis, Vos outros ensinaveis.
 Docebant, aquelles ensinavam.

Præterito perfecto.

Docui, Eu ensiney.
 Docuisti, Tu ensinaste.
 Docuit, aquelle ensinou.

Plu. Docuimus. Nos outros ensinamos.

Docuistis. Vos outros ensinastes.

Docuerunt. Vel docere. Aquelles ensinarã.

Preserito plusquam perfecto.

Docueram. Eu aua ensinado.

Docueras. Tu aua ensinado.

Docuerat. aquelle aua ensinado.

Plu. Docueramus. Nos outros auaamos ensinados.

Docueratis. Vos outros auaeis ensinados.

Docuerant. aquelles auaam ensinados.

Futuro imperfecto.

Docebo. Eu ensinarey.

Docebis. Tu ensinaras.

Docebit. aquelle ensinarã.

Plu. Docebimus. Nos outros ensinaremos.

Docebitis. Vos outros ensinareis.

Docebunt. aquelles ensinarã.

Futuro perfecto.

Docuero. Eu auerey ensinado.

Docueris. Tu aueras ensinado.

Docuerit. aquelle auerã ensinado.

Plu. Docuerimus. Nos outros aueremos ensinados.

Docueritis. Vos outros auereis ensinados.

Docuerint, eſta aquellas auerãmenſinado.

Imperatiuo modo.

Tu doce vel docero, Enſina tu.

Ille doceat vel doceto, Enſine aquelle.

Plu. Nos docemus, Enſinenos nos outros.

Vos docete vel docetote, Enſinay vos outros.

Illi doceant vel doceant, Enſinem aquelles.

Optatiuo modo, Tempore preſenti.

Vtinã doceam, O ſeu enſine.

Doceas, O Tu enſines.

Doceat, aquelle enſine.

Plu. Vtinã doceamus, O ſe nos outros enſinemõs.

Doceati, Vos outros enſineis.

Doceant, aquelles enſinem.

Præteritõ imperfêcto.

Vtinã docerem, O ſeu enſinara.

Doceres, Tu enſinaras.

Doceret, aquelle enſinara.

Pl. Vtinã doceremus, O ſe nos outros enſinãvãmos.

Doceretis, Vos outras enſinareis.

Docerent, aquelles enſinãvãm.

Præteritõ perfectõ.

Vtinã docuerim, O ſeu au enſinado.

Docueris, Tu aias ensinado.

Docuerit, Aquelle aia ensinado.

Pl. Vtinã docuerimus, O se nos outros aiamos ensinado.

Docueritis, Vos outros aiaes ensinado.

Docuerint, Aquelles aiam ensinado.

Præterito plusquamperfecto.

Vtinã docuissẽm, O se eu ouuera & ouuesse ensinado.

Docuissessẽ, Tu ouueras & ouuesses ensinado.

Docuissesset, Aquelle ouuera & ouuesse ensinado.

Plu. Vtinã docuissẽmus, O se nos outros ouueramos & ouuessẽmos ensinado.

Docuissẽtis, Vos outros ouuerẽis & ouuessẽis ensinado.

Docuissẽt, Aquelles ouuerã & ouuessẽ ensinado.

Subiunctiuo modo, Tempore præsentis.

Cum doceam, Como ensinẽ.

Doceas, Vuensintẽs.

Doccat, Aquelle ensinẽ.

Plu. Cum doceamus, Como nos curros ensinemos.

Doccãtis, Vos outros ensinẽis.

Doccant, Aquelles ensinẽm.

Præterito imperfecto.

Cũ docerẽ, Como eu ensinara, ensinaria & ensinasse.

Doceres, Tẽ ensinaras, ensinarias & ensinasses.

CONIUGATIONE.

39

Doceret, Aquelle ensinar, ensinar, e ensinasse.
 Plu. Cum doceremus, Como nós outros ensinar, ensinar, ensinar, e ensinássemos.

Doceretis, Vos outros ensinar, ensinar, e ensinásseis.

Docerent, Aquelle ensinar, ensinar, e ensinasse.
 Præterito perfecto.

Cum docuerim, Como eu aia ensinar.

Docueris, Tu aias ensinar.

Docuerit, Aquelle aia ensinar.

Pl. cū docuerimus, Como nós outros aiamos ensinar.

Docueritis, Vos outros aiaes ensinar.

Docuerint, Aquelles aiam ensinar.

Præterito plusquam perfecto.

Cum docuissem, Como eu ouuera, e ouvesse ensinar.

Docuisses, Tu ouueras, e ouvesse ensinar.

Docuisset, Aquelle ouuera, e ouvesse ensinar.

Plu. Cum docuissemus, Como nós outros ouueram, e ouvessemos ensinar.

Docuissetis, Vos outros ouueres, e ouvesseis ensinar.

Docuissent, Aquelles ouueram, e ouvessem ensinar.

Futuro.

Cum docuero, Como eu ensinar.

Docueris, Tu ensinar.

C.

Docuerit, *aquele ensinar.*

Pl. Cū docuerimus, *Como nos outros ensinaremos.*

Docueritis, *Vos outros ensinardes.*

Docuerint, *aquelles ensinarem.*

In finitimo modo, Tempore præsenti.

Docere, *Ensinar.*

Præterita. Docuisse, *auer ensinado.*

Futuro. Docturum vel docturum esse, *auer ou esperar de ensinar.* ¶ *Gerundia substantiua.*

Docendi, *De ensinar.*

Docendo, *Em ensinando & sendo ensinado.*

Docendum, *a ensinar & ser ensinado.*

Supina verba. Doctum, *a ensinar.*

Doctu, *De ser ensinado.* ¶ *Participia vocis actiue.*

Præsentis. Docens, *O que ensina.*

Futuri. Docturus, & rû, *O q̄ ha ou espera de ensinar.*

¶ *Passiua voce, Tempore præsenti.*

Doceor, *Eu sou ensinado.*

Doceris vel docere, *Tu es ensinado.*

Docetur, *aquele he ensinado.*

Plu. Docemur, *Nos outros somos ensinados.*

Docemini, *Vos outros sois ensinados.*

Docentur, *aquelles sãt ensinados.*

Præterito imperfecto.

Docebar, Euera ensinado.

Doceris vel docebare, Tueras ensinado.

Docebatur, aquelle era ensinado.

Pl. Docebamur. Nos outros eramos ensinados.

Docebamini, Vos outros ereis ensinados.

Docebantur, aquelles eram ensinados.

Præterito perfecto.

Doctus, et a, et um sum vel fui, Eu fuy ensinado.

Doctus, et a, et um es vel fuisti, Tu foste ensinado.

Doctus, et a, et ū est vel fuit, aquelle foy ensinado.

Plu. Docti, et a, et a sumus vel fuimus, Nos outros fomos ensinados.

Docti, et a, et a estis. l. fuistis, vos outros fostes ensinados.

Docti, et a, et a sunt, fuerunt vel fuerunt, aquelles foram ensinados.

Præterito plusquamperfecto.

Doctus, et a, et ū erā vel fueram, Eu auia sido ensinado.

Doctus, et a, et ū eras vel fueras, Tu auias sido ensinado.

Doctus, et a, et ū erat vel fuerat, aquelle auia sido ensinado.

Plu. Docti, et a, et a eramus vel fueramus, Nos outros auiamos sido ensinados.

Docti, et a, et a eratis vel fueratis, Vos outros auieis sido ensinados.

Docti, Etæ, Etæ erant vel fuerant, Aquelles auian
sido ensinados. ¶ Futuro imperfecto.

Doceror. Eu serey ensinado.

Doceberis vel docebere, Tu seras ensinado,

Docebitur, Aquelle sera ensinado.

Plu. docebimur, Nos outros seremos ensinados.

Docebitur, Vos outros sereis ensinados.

Docebuntur, Aquelles seram ensinados.

Futuro perfecto.

Doctus, Etæ, Etæ ero. Eu auerey sido ensinado

Doctus, Etæ, Etæ eris, Tu aueras sido ensinado.

Doctus, Etæ, Etæ erit, Aquelle auera sido ensinado

Plu. docti, Etæ, Etæ erimus, Nos outros aueremos sido
ensinados.

Docti, Etæ, Etæ eritis, Vos outros auereis sido ensinados.

Docti, Etæ, Etæ erunt, Aquelles aueram sido ensinados.

Imperatiuo modo.

Tu docere vel docetor, Se tu ensinado.

Ille docetur vel docetor, Seia aquelle ensinado.

Plu. Nos doceamur, Seiamos nos outros ensinados,

Vos docemini vel docemini, Sede vos outros ensinados.

Illi doceantur, vel docentur, Seia aquelles ensinados.

Optatiuo modo, Tempore presenti.

Vtinam docear, O se eu seia ensinado.

Docearis vel *docere,* Tu seias ensinado.

Doceatur, Aquelle seia ensinado.

Pl. Vtinã doceamur, O se nos outros seiamos ensinado.

Doceamini. Vos outros seiaes ensinados.

Doceantur, Aquelles seiam ensinados.

Præterito imperfecto.

Vtinam docerer, O se eu fora ensinado.

Docereris vel *docerere,* Tu foras ensinado.

Doceretur, Aquelle fora ensinado.

Pl. Vti. doceremur, O se nos outros foramos ensinados.

Doceremini, Vos outros forais ensinados.

Docerentur, Aquelles foram ensinados.

Præterito perfecto.

Vtinam doctus, ctæ, ctum sim vel *fuerim,* O se eu aia sido ensinado.

Doctus, ctæ, ctũ sis vel *fueris,* Tu aias sido ensinado.

Doctus, ctæ, ctũ sit vel *fuerit,* Aquelle aia sido ensinado.

Plu. Vtinam docti, ctæ, ctæ simus vel *fuerimus,* O se nos outros aiamos sido ensinados.

Docti, ctæ, ctæ sitis vel *fueritis,* Vos outros aiaes sido ensinados.

Docti, ctæ, ctæ sint vel *fuerint,* Aquelles aiaes sido ensi-

DE VERBORVM

Præteritoplusquam perfecto.

Vtinam doctus, cta, ctum essem vel fuisset, O se eu
ouuera & ouuesse sido ensinado.

Doctus, cta, ctum eses vel fuisset, Tu ouueras &
ouueses sido ensinado.

Doctus, cta, ctum esset vel fuisset, aquelle ouuera
& ouuesse sido ensinado.

Plu. Vtinã Docti, cta, cta essemus vel fuisset, O se
nos outros ouueramos & ouuessemos sido ensinados

Docti, cta, cta essetis vel fuissetis, Vos outros ou-
ueretis & ouuesseis sido ensinados.

Docti, cta, cta essent vel fuissent, aquelles ouuerã
& ouuessem sido ensinados.

Subiunctio modo, Tempore presenti.

Cum docear, Como eu seia ensinado

Docearis vel doceare, Tu seias ensinado.

Doceatur, aquelle seia ensinado.

Plu. Cũ doceamur, Como nos outros seiamos ensinados.

Doceamini, Vos outros seiaes ensinados.

Doceantur, aquelles seiam ensinados.

Præterito imperfecto.

Cum docerer, Como eu fora, seria & fosse ensinado.

Docereris, l. docerere. Tu foras, serias & fosses esinado

Doceretur, aquella fora, seria & fosse ensinado.

Plu. Cum doceremur, Como nos outros foramos.

seriamos & fossemos ensinados. (dos.

Doceremini, Vos outros foreis, serieis & fosseis ensinados.

Docerentur, aquelles fora, seria & fossem ensinados

Præterito perfecto.

Cum doctus, etia, etiam sis vel fuerim, Como eu aia sido ensinado.

Doctus, etia, etiam sis vel fueris, Tu aias sido ensinado.

Doctus etia, etiam sit vel fuerit, aquelle aia sido ensinado.

Plu. Cum docti, etia, etiam simus vel fuerimus, Como

nos outros aiamos sido ensinados.

Docti, etia, etiam sitis vel fueritis, Vos outros aiaes sido ensinados.

Docti, etia, etiam sint vel fuerint, aquelles aiam sido ensinados. Præterito plusquamperfecto.

Cum doctus, etia, etiam essem vel fuisset, Como eu ouuera & ouuesse sido ensinado.

Doctus, etia, etiam essets vel fuisset, Tu ouueras & ouuesses sido ensinado.

Doctus, etia, etiam esset vel fuisset, aquelle ouuera & ouuesse sido ensinado.

Plu. Cũ docti, etia, etiam essemus vel fuisset, Como

nos outros ouueramos & ouueſemos ſido eſinados.

Docti,cta,ctaeſſetis vel fuiſſetis Vos outros ouueris & ouueſeis ſido eſinados.

Docti,cta,ctaeſſent vel fuiſſent, Aquelles ouuerã & ouueſem ſido eſinados. ¶ Futuro.

Si doctus,cta,ctũ ero vel fuero, Como eu for eſinado.

Doctus,cta,ctũ eris vel fueris, Tu fores eſinado.

Doctus,cta,ctũ erit vel fuerit, Aquelle for eſinado

Plu. Cum docti,cta,ctaeſſimus vel fuerimus, Como nos outros foremos eſinados.

docti,cta,ctaeſſetis .l. fueritis, Vos outros ſordes eſinados

Docti,cta,ctaeſſent vel fuerint, aquelles fore eſinados.

Inſinitiuo modo, Tempore preſenti.

Doceri, Ser eſinado.

præterito. Doctum,ctam,ctum eſſe vel fuiſſe, Auer ſido eſinado. ¶ Futuro.

Docendum vel docendum eſſe vel doctum iri. Auer de ſer eſinado. ¶ Participia uocis paſſiua.

Præteriti. doctus,cta,ctum, O que he eſinado.

Futuri. docendus,da,dum, O que ha de ſer eſinado.

¶ Verbo impersonali.

Indicatio modo, Tempore preſenti.

CONIVGATIONE

- Docetur, Todos ensinam.
Præterito imperfecto.
- Docebatur, Todos ensinavam.
Præterito perfecto.
- Doctum est vel fuit, Todos ensinaram.
Præterito plusquamperfecto.
- Doctum erat vel fuerat, Todos auiam ensinada.
Futuro imperfecto.
- Docebitur, Todos ensinaram.
Futuro perfecto.
- Doctum erit, Todos aueram ensinada.
Imperatiuo modo, Tempore presenti.
- Doceatur, Todos ensinem logo.
Futuro.
- Docetor vel doctum sit, Todos ensinem de poy.
Optatiuo modo, Tempore presenti.
- Vtinam doceretur, O se todos ensinassent.
Præterito imperfecto.
- Vtinam doceretur, O se todos ensinaram.
Præterito perfecto.
- Vtinã doctum sit vel fuerit, O se todos aiã ensinado.
Præterito plusquam perfecto.
- Vtinam doctum esset vel fuisset, O se todos oueram

¶ *Coniunctiuo modo.* ¶ *Futuro.*

Vtinam doceatur, ¶ *O se todos ensinam*

Subiunctiuo modo, Tempore presentis.

Cum doceatur, ¶ *Como todos ensinam.*

Præterito imperfecto.

Cum doceretur, ¶ *Como todos ensinaram, ensinaria*

¶ *Coniunctiuo modo.* ¶ *Præterito perfecto.*

Cum doctum sit vel fuerit, ¶ *Como todos aiã ensinado.*

Præterito plusquamperfecto.

Cum doctum esset vel fuisset, ¶ *Como todos oueram*

¶ *Coniunctiuo modo.* ¶ *Futuro.*

Cum doctum sit, vel fuerit, ¶ *Como todos ensinarem.*

Infinitiuo modo, Tempore presentis. Doceri: Todos ensinar

Præterito. Doctum esse vel fuisse, aucto todos ensinado.

Futuro. Docendum, vel docendum esse, vel doctum iri.

Todos aucto ou esperar de ensinar.

¶ *Tertia coniugatio.*

LEGO, legis, legi, legere, legendi, legendo, legendum

lectum, lectu, legens, lecturus. Legor, legeris, le-

ctus, legendus. ¶ *ACTIVA VOCE.*

Indicatiuo modo, Tempore presentis.

Lego, ¶ *Eu leo.*

Legis, ¶ *Tu les.*

CONIVGATIONE.

Legit. Aquelle lé.

Plu. Legimus, Nos outros lemos.

Legitis, Vos outros ledes.

Legunt, Aquelles lem.

Præterito imperfecto.

Legebam, Eulia.

Legebasi. Tu lias.

Legebat, Aquelle lia.

Plu. Legebamus, Nos outros liamos.

Legebatis, Vos outros lieis.

Legebant, Aquelles liam.

Præterito perfecto.

Legi, Eulia.

Legisti, Tu leste.

Legit, Aquelle leo.

Plu. Legimus, Nos outros lemos.

Legistis, Vos outros lestes.

Legerunt vel legere, aquelles leã.

Præterito plusquamperfecto.

Legeram, Euaualido.

Legeras, Su auias lido.

Legerat, Aquelle auia lido.

Plu. Legeramus, Nos outros amamos lido.

DE VERBORVM

Legeratis Vos outros auieis lido.
Legerant, Aquelles auiam lido.
Futuro imperfecto.

Legam, Eulerey.
Leges, Tu leras.
Leget, Aquelle lera.

Plu. Legemus, Nos outros leremos.
Legeris, Vos outros lereis.
Legent, Aquelles leram.

Futuro perfecto.

Legero, Euaeray lido.
Legeris, Tu aueras lido.
Legerit, Aquelle auera lido.

Pl. Legerimus, Nos outros aueremos lido.
Legeritis, Vos outros auereis lido.
Legerint, Aquelles aueram lido.

Imperatiuo modo.

Tu lege vel legito, Lea tu.
Ille legat vel legito, Lea aquelle.
Plu. Legamus, Leamos nos outros.
Vos legite vel legitote, Lede vos outros.
Illi legant vel legito, Leam aquelles.
Optatiuo modo, Tempore praesenti.

Vtinam legam, O se culca.

Legas, Tulcas.

Legat, aquelle lea.

Plu. Vtinam legamus, O senos outras leamos.

Legatis, Vos outros leaes.

Legant, aquelles leam.

Præterito imperfecto.

Vtinam legerem, O se eu lera

Legeres, Tuleras.

Legeret, aquelle lera.

Plu. Vtinam legeremus, O se nos outros leramos.

Legeretis, Vos outros lereis

Legerent, aquelles leram.

Præterito perfecto.

Vtinam legerim, O se eu aialido.

Legeris, Tu aias lido.

Legerit, aquelle aia lido.

Plu. legerimus, O se nos outros aiamos lido.

Legeritis, Vos outros aiaes lido.

Legerint, aquelles aiam lido.

Præterito plusquamperfecto.

Vtinam legissem, O se eu ouuera & ouuesse lido.

Legisses, Tu ouueras & ouuesse lido.

Legisset, Aquelle ouuera & ouuesse lido.
 Plu. Vrimam legissemus, Ose nos outros ouueramos
 & ouuessemos lido.

Legissetis, Vos outros ouueretis & ouuesseis lido.

Legissent, Aquelles ouueram & ouuesse lido

Subiunctiuo modo, Tempore presentis.

Cum legam, Como eu lea.

Legas, Tu leas.

Legat, Aquelle lea.

Plu. Cum legamus, Como nos outros leamos.

Legatis, Vos outros leatis.

Legant, Aquelles leam.

Præterito imperfecto.

Cum legerem, Como eu lera, leria & lesse.

Legeres, Tu leras, lerias & lesseis.

Legeret, Aquelle lera, leria & lesse.

Plu. Cum legeremus, Como nos outros leramos,
 leriamos & lessemos.

Legeretis, Vos outros leretis, lerietis & lesseis.

Legerent, Aquelles leram, leriam & lessem.

Præterito perfecto.

Cum legerim, Como eu aialido.

Legeris, Tu aias lido.

Legerit, aquelle aia lido.

Plu. Cum legerimus, Como nos outros aiãmos lido.

Legeritis, Vos outros aiacs lido.

Legerint, aquelles aiãmlido.

Præterito plusquamperfecto.

Cum legissem, Como eu ouuera & ouuesse lido.

Legisses, Tu ouueras & ouuesse lido.

Legisset, aquelle ouuera & ouuesse lido.

Plu. Cum legissemus, Como nos outros ouuerãmos & ouuessemos lido.

Legissetis, Vos outros ouuerẽis & ouuesseis lido.

Legissent, aquelles ouuerãẽ & ouuessem lido.

Futuro.

Cum legero, Como eu ler.

Legeris, Tu leres.

Legerit, aquelle ler.

Plu. Cum legerimus, Como nos outros lerãmos.

Legeritis, Vos outros leres.

Legerint, aquelles lerẽ;

Infinitiuo modo, Tempore præsentis. Legere, Ler.

Præterito, legisse, Auer lido.

Futuro, lecturam, uel lecturũ esse, Auer ou esperar del: r. ¶ Gerundia substantiua.

Legendi,	De ler.
Legendo,	Em lendo & sendo lido.
Legendum,	aler & ser lido.
Supina verba. Lectum,	a ler.
Lectu, De ser lido,	Participia Vocis actiua.
Præsentis. Legens,	O que le.
Futuri. lecturus. raturum,	O que ha ou esperade ler.

¶ Passiua voce.

Indicatio modo, Tempore præsentii.	
Legor,	Eu sou lido.
Legeris vel legere,	Tu es lido.
Legitur,	aquelle he lido.
Pl. legimur,	Nos outros somos lidos.
Legimini,	Vos outros soes lidos.
Leguntur	aquelles sam lidos.
Præterito imperfecto.	
Legebar,	Eu era lido.
Legebaris vel legebare,	Tu eras lido.
Legebatur,	aquelle era lido.
Pl. legebamur,	Nos outros eramos lidos.
Legebamini,	Vos outros erens lidos.
Legebantur,	aquelles eram lidos.
Præterito perfecto.	

Lectus, cta, ctum, sum vel fui, Eu fuy lido.

Lectus, cta, ctum, es vel fuisti, Tu foste lido.

Lectus, cta, ctum, est vel fuit, aquelle foy lido.

Lecti, cta, cta, sumus. l. fuimus, Nos outros fomos lidos

Lecti, cta, cta, estis vel fuistis. Vos outros fostes lidos

Lecti, cta, cta, sunt vel fuerunt. Aquelles forã lidos.

Præteritoplusquamperfecto.

Lectus, cta, ctum, eram vel fuerã. Eu aua sido lido.

Lectus, cta, ctum, eras vel fueras. Tu auias sido lido.

Lectus, cta, ctum, erat vel fuerat. Aquelle auia sido lido.

Plu. Lecti, lecta, lecta, eramus, vel fueramus. Nos
outros auiamos sido lidos.

Lecti, lecta, lecta, eratis vel fueratis. Vos outros
auieis sido lidos.

Lecti, cta, cta, erãt vel fuerãt. Aquelles auia sido lidos.

Futuro imperfecto. Legar. Eu serey lido.

Legeris vel legere, Tu seras lido.

Legetur, Aquelle sera lido.

Plu. Legemur. Nos outros seremo lidos.

Legemini, Vos outros sereis lidos.

Igentur. Aquelles seram lidos.

Futuro perfecto.

Lectus, lecta, lectum, ero. Eu auerey sido lido.

Lectus, Etā, Etūm eris, Tu auerā sīdo lido.

Lectus, Etā, Etū erit, Aq̄lle auerā sīdo lido. (lidos.

Plu. lecti, Etā. Etā erimus, Nos outros aueremos sīdo

Lecti, Etā, Etā eritis, Vos outros auerēis sīdo lidos.

Lecti, Etā, Etā erunt, aquelles auerā sīdo lidos.

Imperatiuo modo.

Tu legerere vel legitor, Se tu lido.

Ille legatur vel legitor, Seia aquelle lido.

Plu. Nos legamur, Seiamos nos outros lidos.

Vos legimini vel legimini, Sede vos outros lidos.

Illi legantur vel leguntur Seiam aquelles lidos.

Optatiuo modo, Tempore praesenti.

Vtinam legar, O se eu seia lido.

Legaris vel legare, Tu seias lido.

Legatur, aquelle seia lido.

Plu. Vtinam legamur, O se nos outros seiamos lidos.

Legamini, Vos outros seiaes lido

Legantur, aquelles seiam lidos.

Praterito imperfecto.

Vtinam legerer, O se eu fora lido.

Legereris vel legerere, Tu foras lido.

Legeretur, aquelle fora lido.

Plu. Vtinam legeremur, O se nos outros foramos lidos.

Legeremini, Vos outros foreis lidos.
 Legerentur, aquelles forem lidos.

Præterito perfecto.

Vti. lectus, et a, et ū sim. l. fuerim O se eu aia sido lido.

Lectus, et a, et ū sis vel fueris, Tu aias sido lido.

Lectus, et a, et ū sit vel fuerit, aquelle aia sido lido.

Plu. Vtinam lecti, et a, et a simus vel fuimus, O se nos
 outros aiamos sido lidos. (lidos.

Lecti, et a, et a sitis. l. fueritis, Vos outros aiaes sido

Lecti, et a, et a sint vel fuerint, aq̄lles aiã sido lidos.

Præterito plusquam perfecto.

Vtinam lectus, et a, et ū essem vel fuisset, O se eu
 ounera & ouneße sido lido.

Lectus, et a, et ū esses vel fuisset. Tu ouneras &
 ouneßes sido lido.

Lectus, et a, et ū esset vel fuisset, aquelle oune-
 ra & ouneße sido lido.

Plu. Vtinã lecti, et a, et a essemus vel fuisset, O se
 nos outros ouneramos & ouneßemos sido lidos.

Lecti, et a, et a essetis vel fuissetis, Vos outros ou-
 nereis & ouneßeis sido lidos.

Lecti, et a, et a esset vel fuisset, aq̄lles ounerã & ouneße
 sido lidos. ¶ Subiunctiuo modo, Tempore presentis.

- Cum legar, Como eu seia lido.
 Legaris vel legare, Tu seias lido.
 Legatur, aquelle seia lido.
 Plu. Cum legamur, Comonos outros seiamos lidos
 Legamini, Vos outros seiaes lidos.
 Legantur, aquelles seiam lidos
 Præterito imperfecto.
 Cum legerer, Como eu fora, seria & fosse lido.
 Legereris vel legerere, Tu foras, serias & fosses lido
 Legeretur, aquelle fora, seria & fosse lido,
 Plu. Cum legeremur, Comonos outros foramos, se-
 riamos & fossemos lidos.
 Legeremini, Vos outros foreis, serieis & fosseis lidos.
 Legerentur, aquelles foram, seriam & fossem lidos.
 Præterito perfecto.
 Cum lectus, cta, ctum sim vel fuerim, Com eu aia sido
 (lido.
 Lectus, cta, ctum sis vel fueris, Tu aias sidolido.
 Lectus, cta, ctum sit vel fuerit, aquelle aia sidolido
 Plu. Cum lecti, ctæ, cta simus vel fuerimus, Como nos
 outros aiamos sido lidos.
 Lecti, ctæ, cta sitis. l. fueritis, vos outros aiaus sidolidos
 Lecti, ctæ, cta sint vel fuerint, aquelles aiam sidolidos.

Præteritoplusquamperfecto.

Cum lectus,cta,ctum essem vel fuissẽm, Comoer
ouuera & ouuesse sido lido.

Lectus,cta,ctum esses vel fuisses, Tu ouueras
& ouuesse sido lido.

Lectus,cta,ctum esset vel fuisset, aquelle ouuera
& ouuesse sido lido.

Plu. Cum lecti,ctæ,cta,essemus vel fuissẽmus, Como
nos outros ouueramos & ouuessemos sido lidos.

Lecti,ctæ,cta,essetis vel fuissetis, Vos outros ou-
ueretis & ouuessetis sido lidos.

Lecti,ctæ,cta,essent vel fuissent, aquelles ouuera
& ouuessem sido lidos. ¶ Futuro.

Cum lectus,cta,ctum ero, vel fuero, Como enfor lido.

Lectus,cta,ctum eris vel fueris, Tu fores lido.

Lectus,cta,ctum erit vel fuerit, aquelle for lido.

Plu. Cum lecti,ctæ,cta,erimus vel fuerimus, Como nos
outros foremus lidos.

Lecti,ctæ,cta,eritis, l. fueritis, Vos outros fordes lidos

Lecti,ctæ,cta,erunt vel fuerint, aquelles fore lidos.

Infinitiuo modo, Tempore presentis. Legi, Ser. lido.

Præterito. lectũ, ctã, ctũ esse vel fuisse, auer sido lido.

Futuro. legendum, vel legendum esse, vel lectumiri,

Aucr de ser lido. ¶ Participia vocis passiva.

Præteritū. lectus. Et a. Etum, O que he lido.

Futuri. legendus. da. dum, O que ha de ser lido.

¶ Verbo impersonali.

Indicatio modo, Tempore præsentī.

Legitur, Todos lem.

Præterito imperfecto.

Legebatur, Todos liam.

Præterito perfecto.

Lectum est vel fuit, Todos leram.

Præterito plusquamperfecto.

Lectum erat vel fuerat, Todos auiam lido.

Futuro imperfecto.

Legetur, Todos leram.

Futuro perfecto.

Lectum erit, Todos aueram lido

Imperatiuo modo, Tempore præsentī.

Legatur, Todos leam logo

Futuro. legitor vel lectū sit, Todos leã de poy

Opiatio modo. Tempore præsentī.

Vtinam legeretur. O se todos lessẽm.

Præteritio imperfecto.

Vtinam legeretur. O se todos leram.

Præterito perfecto.

Vtinam lectum sit vel fuerit, O se todos àiam lido.

Præterito plusquamperfecto.

Vtinam lectum esset vel fuisset, O se todos oueram
& ouessem lido. ¶ Futuro.

Vtinam legatur, O se todos leam.

Subiunctiuo modo, Tempore præsentis.

Cum legatur, Como todos leam.

Præterito imperfecto.

Cum legeretur, Como todos leram, leriam & lessem.

Præterito perfecto. Cū lectū sit vel fuerit, Como todos
aiam lido. ¶ Præterito plusquamperfecto.

Cum lectum esset vel fuisset, Como todos oueram
& ouessem lido. ¶ Futuro.

Cum lectum sit vel fuerit, Como todos lerem.

In finitiuo modo, Tempore præsentis. Legi, Todos ler.

Præterito. Lectum esse vel fuisse, Todos auer lido.

Futuro. Legendum, vel legendum esse, vel lectū iri,

Auer oue sperar deler.

¶ Quarta coniugatio.

AVDIO, audis, audire, audiendi, audiendo, audiendum, auditū, auditu, audiens, auditurus. Audior, audiris, auditus, audiendus.

DE VERBORVM
ACTIVA VOCE.

Indicatio modo, Tempore presentis.

Audio, Eu ouço.

Audis, Tu ouues.

Audit, aquella ouue.

Pl. audimus, Nos outros ouuimos.

Auditis, Vos outros ouuis.

Audiunt, aquelles ouuem.

Præterito imperfecto.

Audiebam, Eu ouuia.

Audiebas, Tu ouuias.

Audiebat, aquella ouuia.

Pl. audiebamus, nos outros ouuiamos.

Audiebatis, Vos outros ouuiais.

Audiebant, aquelles ouuiam.

Præterito perfecto.

Audiui, Eu ouui.

Audiuisti, Tu ouuiste.

Audiuit, aquella ouuiu.

Pl. audiuimus, Nos outros ouuimos.

Audiuistis, Vos outros ouuistes.

Audiuerunt vel audiuerunt, aquelles ouuira.

Præterito plusquamperfecto

Audiueram, Eu auia ouuido.

Audiueras, Tu auias ouuido.

Audiuerat, aquella auia ouuido.

Pl. audiueramus, nos outros auiamos ouuido

Audiueratis, Vos outros auieis ouuido

Audiuerant, aquelles auiam ouuido.

Futuro imperfecto.

Audiam Eu ouuirey.

Audies, Tu ouuiras.

Audiet, aquella ouuirá.

Pl. audiemus, Nos outros ouuiremos.

Audietis. Vos outros ouuireis.

Audient, aquelles ouuiram.

Futuro perfecto.

Audiuero Eu auerey ouuido.

Audiueris, Tu aueras ouuido.

Audiuerit, aquella auera ouuido

Pl. audiuerimus, Nos outros aueremos ouuido

Audiueritis, Vos outros auereis ouuido

Audiuerint, aquelles aueram ouuido.

Imperatiuomodo. Tu audi vel audito, Ouie tu.

I lle audiat vel audito, Ouça aquelle.

Pl. Nos audiamus, Ouçamos nos outros.

Vos audite vel auditore, Oum vos outros
 Illi audiant vel audiunt. Ouçã aquelles.

Optativo modo, Tempore presenti.

Vtinam audiam, O se euouça.

Audias, Tu ouças.

Audiat, aquelle ouça.

Pl. Vtinã audiamus, O se nos outros ouçamos.

Audiatis, Vos outros ouçais.

Audiant, aquelles ouçam.

Præterito imperfecto,

Vtinã audirem, O se eu ouuira.

Audires, Tu ouuiras.

Audiret, aquelle ouuira.

Plu. Vtinam audiremus, O se nos outros ouuirãmos.

Audiretis, Vos outros ouuireis.

Audirent, aquelles ouuirã.

Præterito perfecto,

Vtinã audiuerim, O se eu aia ouuido.

Audiueris, Tu aias ouuido.

Audiuerit, aquelle aia ouuido.

Pl. Vti. audiuerimus, O se nos outros aiamos ouuido.

Audiueritis, Vos outros aiaes ouuido.

Audiuerint, aquelles aiam ouuido.

CONIVGATIONE.

61

Præterito plusquamperfecto.

Vtinã audiuissem, O se eu ouuera & ouuesse ouuido.

Audiuisſes, Tu ouueras & ouuesſes ouuido.

Audiuiſſet, Aq̃lle ouuera & ouueſſe ouuido.

Plu. Vtinam audiuiſſemus, O ſenos outros ouueramos & ouueſſemos ouuido.

Audiuiſſetis, Vos outros ouueretis & ouueſſetis ouuido.

Audiuiſſent, aq̃lles ouueram & ouueſſẽ ouuido.

Subiunctiuo modo, Tempore præſenti.

Cum audiam, Como eu ouça.

Audias, Tu ouças.

Audiat, aquelle ouça.

Plu. Cum audiamus, Como nos outros ouçamos.

Audiatu, Vos outros ouçais

Audiant, aquelles ouçam.

Præterito imperfecto.

Cum audirem, Como eu ouuira, ouuiria, & ouuiſſe.

Audires, Tu ouuiras, ouuirias & ouuiſſes.

Audiret, aquelle ouuira, ouuiria & ouuiſſe.

Plu. Cum audiremus, Como nos outros ouuiramos, ouuiriamos & ouuiſſemos.

Audiretis, Vos outros ouuireris, ouuirieris & ouuiſſetis.

Audirent, aquelles ouuirã, ouuiriã & ouuiſſem.

Præterito perfecto.

Cum audierim, Como eu aia ouuido.

Audieris, Tu aias ouuido.

Audierit, aquelle aia ouuido.

Pl. Cum audierimus, Como nos outros aiamos ouuido.

Audieritis, Vos outros aiaes ouuido.

Audierint, aquelles aiam ouuido.

Præterito plusquamperfecto.

Cum audiuissẽm, Como eu ouuera & ouuesse ouuido.

Audiuisses, Tu ouueras & ouuesses ouuido.

Audiuisset, aquelle ouuera & ouuesse ouuido.

Pl. Cum audiuissẽmus, Como nos outros ouueramos

& ouuessẽmos ouuido.

Audiuissetis, Vos outros ouuerẽis & ouuessẽis ouuido.

Audiuissent, aquelles ouueram & ouuessẽm ouuido.

Futuro.

Cum audiuero, Como eu ouuir.

Audiueris, Tu ouuirẽs.

Audiuerit, aquelle ouuir.

Pl. Cum audiuerimus, Como nos outros ouuiremos.

Audiueritis, Vos outros ouuirẽdes.

Audiuerint, aquelles ouuirem.

In finitimo modo Tempore presentis. Audire. Ouuir.

Præterito. *Audiuisse.* Auer ouuido.
 Futuro. *Auditurū, vel auditurū esse vel audītū ire,*
Auer ou esperar de ouuir. ¶ Gerūcia substantiua.

Audiendi. De ouuir.

Audiendo. Em ouindo & sendo ouuido.

Audiendum. A ouuir & ser ouuido.

Supina verba. *Audiitū, a ouuir. Auditū, de ser ouuido*

Participia vocis actiua. *Præsentiis.* *Audiens* O q̄ ouue

Futuri. *Auditurus, rārū, O q̄ ha ou esperar de ouuir*

¶ Passiua voce.

Indicatio modo Tempore præsentis.

Audior. Eu sou ouuido.

Audiris vel audire. Tu es ouuido.

Auditur. aquelle he ouuido.

Plu. *Audimur.* Nos outros somos ouuidos.

Audimini. Vos outros seis ouuidos.

Audiuntur. aquelles sam ouuidos.

Præterito imperfecto

Audiebar. Eu era ouuido.

Audiebaris, vel audiebare. Tu eras ouuido.

Audiebatur. aquelle era ouuido.

Pl. *Audiebamur.* Nos outros eramos ouuidos.

Audiebamini. Vos outros creis ouuidos.

Audiebantur, aquellas eram ouuidos.

Præterito perfecto.

Auditus, ta, tum sum vel fui, *Eu* fuy ouuido.

Auditus, ta, tum es vel susti, *Tu* foste ouuido.

Auditus, ta, tum, est vel fuit, *aquelle* foy ouuido.

Plu. Auditi, ta, ta sumus vel fuimus, *Nos* outros fomos ouuidos.

Audiri, ta, ta, estis. l. fuistis, *Vos* outros fostes ouuidos

Audiri, ta, ta, sunt fuerūt. l. fuere, *aq̃lles* forã ouuidos

Præterito plusquamperfecto.

Auditus, ta, tum, erã vel fuerã. *Eu* auia sido ouuido.

Auditus, ta, tum, eras vel fueras. *Tu* auias sido ouuido,

Auditus, ta, tum, erat vel fuerat. *aq̃lle* auia sido ouuido.

Plu. Auditi, ta, ta, eramus vel fueramus. *Nos* outros auiamos sido ouuidos.

Audiri, ta, ta, eratis vel fueratis. *Vos* outros auieis sido ouuidos.

Audiri, ta, ta, erant. l. fuerãt, *aq̃lles* auia sido ouuidos.

Futuro imperfecto.

Audiar. *Eu* serey ouuido.

Audieris vel audiere, *Tu* seras ouuido.

Audietur, *aquelle* sera ouuido.

Plu. Audiemur, *Nos* outros seremos ouuidos.

Audiemini, Vos outros fereis ouuidos
Audientur, aquelles seram ouuidos.

Futuro perfecto.

Auditis, ta, tum eris, Eu auerey sido ouuido

Auditus, ta, tumeris, Tu aueras sido ouuido

Auditus, ta, tum erit, aquelle auera sido ouuido

Plu. auditi, ta, tum erimus, Nos outros aueremos sido ouuidos.

Auditi, ta, ta eritis, Vos outros auereis sido ouuidos.

Auditi, ta, ta erunt, aquelles aueram sido ouuidos.

Imperatiuo modo.

Tu audire, vel auditor, Se tu ouuido.

Ille audiatur vel auditor, Seia aquelle ouuido.

Plu. Nos audiamur, Seiamos nos outros ouuidos

Vos audimini vel audimini, Sede vos outros ouuidos

Illi audiantur, vel audiuntur, Seiam aquelles ouuidos.

Optatino modo, Tempore presenti.

Vtinam audiar, O se eu seia ouuido.

Audiaris vel audiare, Tu seias ouuido.

Audiatur, aquelle seia ouuido.

Pl. Vtinã audiamur, O se nos outros seiamos ouuidos.

Audiamini, Vos outros seiaes ouuidos.

Audiantur, aquelles seiam ouuidos.

Præterito imperfecto.

Vtinam audirer. O se eu fora ouuido.

Audireris vel audirere. Tu foras ouuido.

Audiretur. Aquelle fora ouuido.

Plu. Vtinam audiremur. O se nos outros foramos ouuidos

Audiremini. Vos outros forcis ouuidos,

Audirentur. Aquelles foram ouuidos.

Præterito perfecto.

Vti. auditus, ta, tū sim. l. fuerim. O se eu aia sido ouuido

Auditus, ta, tū sis vel fueris, Tu aias sido ouuido.

Auditus, ta, tū sit vel fuerit, aquelle aia sido ouuido.

Plu. Vtinam auditi, te, ta simus vel fuerimus, Nos
outros aiamos sido ouuidos.

Auditi, te, ta sitis vel fueritis, Vos outros aiaes
sido ouuidos.

Auditi, te, ta sint. l. fuerint, aquelle aia sido ouuidos

Præterito plusquam perfecto.

Vtinam auditus, ta, tum essem vel fuisset. O se eu
ounera & ouneres sido ouuido.

Auditus, ta, tum esses vel fuisset, Tu ouneras
& ouneres sido ouuido.

Auditus, ta, tum esset vel fuisset, aquelle ounera
& ouneres sido ouuido.

Pl. *Vtinam audiri, ta, ta, essemus vel fuissetis. O se-
nos outros ouueramos & ouuessemos sido ouuidos.*

*Audiri, ta, ta, essetis vel fuissetis. Vos outros ouue-
reis & ouuesseis sido ouuidos.*

*Audiri, ta, ta, essent vel fuissent. Aquelles ouuera-
& ouuessem sido ouuidos.*

Subianctiuo modo, Tempore presenti.

Cum audiar, Como eu seia ouuido.

Audiaris vel audiare, Tu seias ouuido.

Audiat, aquelle seia ouuido.

Plu. *Cum audiamur Como nos outros seiamos ouuidos*

Audiamini, Vos outros seiais ouuidos.

Audiantur, aquelles seiam ouuidos.

Præterito imperfecto.

Cum audirer, Como eu fora, seria & fosse ouuido.

*Audireris vel audirere, Tu foras, serias & fos-
ses ouuido.*

Audireretur, Aquelle fora seria & fosse ouuido

Plu. *Cum audiremur, Como nos outros foramos,
seriamos & fossẽmos ouuidos.*

audiremini, Vos outros foreis, serieis & fosseis ouuidos

*Audirentur, aquelles foram, seriam & fossẽm
ouuidos.*

Præterito perfecto.

Cum auditus, ta, tum sim vel fuerim, Como eu aia
sido ouuido.

Auditus, ta, tum sis vel fueris, Tu aias sido ouuido.

Audus, ta, tum sit vel fuerit, aquelle aia sido ouuido

Plu. Cum auditi, ta, ta simus vel fuerimus, Como nos
outros aiamos sido ouuidos.

Auditi, ta, ta sitis vel fueritis, Vos outros aiaes sido
ouuidos.

Auditi, ta, ta sint vel fuerint, aquelles aia sido ouuidos.

Præterito plusquamperfecto.

Cum auditus, ta, tum essem vel fuisset, Como eu ou-
uera & ouuesse sido ouuido.

Auditus, ta, tum esses vel fuisses, Tu ouueras &
ouuesses sido ouuido.

Auditus, ta, tum esset, vel fuisset, aquelle ouuera
& ouuesse sido ouuido.

Plu. Cum auditi, ta, ta essemus vel fuisset, Como
nos outros ouueramos & ouuessimos sido ouuidos.

Auditi, ta, ta essetis vel fuissetis, Vos outros ou-
ueretis & ouuessetis sido ouuidos.

Auditi, ta, ta essent vel fuissent, aquelles ouuerã
& ouuessent sido ouuidos. ¶ Enturo.

Cum auditus, ta, tū ero vel fuerō, Como eu for ouuido.

Auditus, ta, tum eris vel fueris, Tu fores ouuido.

Auditus, ta, tum erit vel fuerit, aquelle for ouuido

Plu. Cum auditi, ta, ta erimus vel fuerimus, Como nos outros foremos ouuidos.

Auditi, ta, ta eritis, vel fueritis, Vos outros fordes ouuidos.

Auditi, te, ta erunt vel fuerint, aq̄lles fore ouuidos

Infinitiuo modo, Tempore presenti.

Audiri, Ser ouuido.

Præterito perfectō.

Auditum, tam, tum esse vel fuisse, Auer sido ouuido.

Futuro. Audiendum, vel audiendum esse, vel auditū iri, Auer deser ouuido. Participia vocis passivæ.

Præteriti. Auditus, ta, tum, O que he ouuido.

Futuri. Audiendus, da, dum, O que ha deser ouuido.

¶ *Verbum impersonale.*

Indicatio modo, Tempore presenti.

Auditur. Todos ouuem.

Præterito imperfecto.

Audiebatur, Todos ouuiam.

Præterito perfecto.

Auditum est vel fuit, Todos ouiram,

Præterito plusquamperfecto.

Auditum erat vel fuerat, Todos auiam ouido.

Futuro imperfecto. Audietur, Todos ouiram.

Futuro perfecto. Auditum erit, Todos aueram ouido.

Imperatiuo modo, Tempore præsentii.

Audiat, Todos ouçam logo.

Futuro. Auditor vel auditum sit, Todos ouçã de poy.

Optatiuo modo, Tempore præsentii.

Vtinam audiret, O se todos ouissem.

Præterito imperfecto.

Vtinam audiretur, O se todos ouiram.

Præterito perfecto.

Vtinã auditum sit vel fuerit, O se todos aiã ouido.

Præterito plusquamperfecto.

Vtinã auditum esset vel fuisset, O se todos oueram

ouissem ouido.

Futuro. Vtinã audiat, O se todos ouçam.

Subiunctiuo modo, Tempore præsentii.

Cum audiat, Como todos ouçam.

Præterito imperfecto.

Cum audiretur, Como todos ouirã ouirã ouissem

Præterito perfecto.

*Cum auditum sit vel fuerit, Como todos aiã ouuido.
Præterito plusquamperfecto.*

*Cum auditum esset vel fuisset, Como todos ouierã
Conuiessem ouuido.*

Futuro.

*Cum auditum erit vel fuerit, Como todos ouirem.
Infinitiuo modo, Tempore presenti.*

Audiri, Todos ouir.

Præterito auditum esse vel fuisse, Todos auer ouuido.

*Futuro audiendum vel audiendum esse, vel auditum
iri, Todos auer de ouir.*

DE FORMATIONE

verborum.

*LABAM, Docebam, formantur à
secunda persona singulari presentis
indicatiui modi, ablata, s, & addita
bam, & in passiuã addita bar.*

*Legebam, Audiebam formantur à
prima persona singulari presentis indicatiui modi, o,
in e, & addita bam, & in passiuã addita bar, præ-
ter eo, is, quod facie ibam, & queo, quis, quibam.*

Amaueram, & cetera, formantur à primâ persona singulari præteriti perfecti indicatiui modi, i, in e, & addita ram.

Amabo, Doccebo, formantur à secunda persona singulari presentis, indicatiui modi, ablata, s, & addita, bo, & in passiuâ addita bor.

Legam, audiam formantur à prima persona singulari presentis indicatiui modi, o, in am, & in passiuâ o, in ar, præter eo, is, ibo, & queo, quis, quibo.

Amauero, & cetera formantur à prima persona præteriti perfecti, i, in e, & addita ro.

¶ De formatione imperatiui.

Ama, Doce, Audi formantur à secunda persona singulari, presentis indicatiui modi, ablata, s, & in passiuâ addita re,

Lege formatur à secunda persona singulari presentis indicatiui modi, is, in e, & in passiuâ additare.

Amato, & cetera formantur à tertia persona singulari presentis indicatiui modi addita o, & in passiuâ additur.

¶ De formatione optatiui.

Vtinam amarem, & cetera formantur à secunda

persona singulari presentis imperatiui modi addit
rem, & in passiuā addit a rer.

Amauerim, & cetera formantur à prima persona
præteriti perfecti indicatiui modi, i, in e, & addit a rim.

Amāuisse, & cetera formantur à præterito perfe-
cto indicatiui modi, addit a, s, & sem.

Amem formatur à prima persona singulari præ-
sentis indicatiui modi, o, in em, & in passiuā, o, in er.

Doceam, Legam, Audiam formantur à prima
persona singulari presentis indicatiui modi, o, in am,
& in passiuā, o, in ar.

¶ De formatione infinitiui.

Amare, & cetera formantur à secunda personā
singulari presentis imperatiui modi addit a re, & in
in passiuā, re, in ri, sed legere, cre in i.

Amāuisse, & cetera formantur à prima persona
præteriti perfecti indicatiui modi addit a s, & se.

Amans, & cetera formantur à prima persona
singulari præteriti imperfecti indicatiui modi bam,
vel bar, in ns.

Amāndi, & cetera formantur à genitiuo singulari
participij presentis, is mutata in di, do, dum.

Amāturus, & cetera formantur ab ultimo supino

additarius. Amarus & cetera, formantur ab Ultimo supino addita s.

Amandus, & cetera formantur à genitio singulari participij præsens, tis mutata in dus-da dum.

De verbis irregularibus & defectiuis.

Fero, fers, tuli, ferre ferendi, ferendo, ferendum, latū, latus, ferens, laturus. Feror, ferris vel ferre, latus ferendus. Indicatio modo Tempore præsentii, *Fero, fers, fert. Ferimus, feris, ferunt.*

Imperatiuo modo .

Tu fer vel ferto. Ille ferat vel ferto .

Nos feramus. Vos ferite vel ferite .

Illiferant vel ferunto.

Optatiuo modo, Tempore præsentii.

Vtinam feram, feras ferat. Feramus, feratis, ferant .

Præterito imperfecto, Vtinam ferrem ferres, ferret .

Ferremus, ferretis, ferrent .

Subiunctiuo modo .

Præterito imperfecto, Cum ferrem, ferres ferret .

Ferremus, ferretis, ferrent .

Infinitiuo modo, Tempore præsentii. *Ferre, Lenar .*

Passiva voce.

Indicativo modo, Tempore presentis.

Feror, Ferris Vel Ferre, Fertur.

Ferimur, Ferimini, Feruntur.

Imperativo modo.

Tu Ferre Vel Ferror, Ille Feratur Vel Ferror.

Nos Feramur, Vos Ferimini Vel Feriminor

Illi Ferantur Vel Feruntor.

Optativo modo,

Praterito imperfecto. Utinam Ferrer, Ferreris Vel

Ferrere, Ferreretur. Ferremur, Ferremini, Ferrentur

Subiunctivo modo.

Praterito imperfecto. Cum Ferrer, Ferreris Vel Fer-

rere, Ferreretur. Ferremur, Ferremini, Ferrentur.

Infinicivo modo, Tempore presentis.

Ferri. ser leuado. Alia tempora declinantur

per proportionem tertia coniugationis.

Volo vis volui, velle, volendi, volendo. volendum.

volitum, volitu, volens, voliturus.

Indicativo modo, tempore presentis.

Volo vis, vult. Volumus, vultis, volunt.

Imperativo modo caret.

Quem habet eius compositum Nolo,

Tu noli vel nolit o, Ille nolit vel nolito.

Plu. Nos nolimus. Vos nolite vel nolitote.

Illi nolint vel nolunto.

Operatio modo, Tempore presenti.

Vicinam velim, velis, velit. Velimus, velitis, velint.

Præterito imperfecto.

Vicinam vellem, velles, vellet. Vellemus, velletis, vellent.

Subiunctiuo modo, Tempore presenti.

Cum velim, velis, velit. Velimus, velitis, velint.

Præterito imperfecto.

Cum vellem, velles, vellet. Vellemus, velletis, vellent.

Infinitiuo modo, Tempore presenti.

Velle. Querere. Alia tempora formantur
per proportionem tertiæ coniugationis.

¶ De verbis defectiuus.

Es, est, pro eo, quod edis, edit in secunda & tertia
persona singulari indicatiui modi.

Essem, esses, esset. Essemus, essetis, essent, in præ
terito imperfecto operatiui & subiunctiuui.

Esse in præteriti infinitiuui. Estur in presenti in-
dicatiui modi vocis passiuæ. Quæ deficiunt supplen-
tur ab hoc verbo, Edo, edis.

*Forem, fores, foret, proessem, esses, esset, in prae-
rito imperfecto optatiui modi, & in prae-terito imper-
fecto subiunctiui reperitur. Et fore pro futurum esse
in futuro in finitimo, in alijs locis deficit.*

Aio ais, ait, Aiunt in praesenti indicatiui modi.

*Aiebam aiebas aiebat. Aiebamus, aiebatis, aiebant
in praeterito imperfecto eiusdem modi.*

Aiam, aias, aiat, in futuro eiusdem.

*Ai, in secunda persona singulari praesentis impe-
ratiui modi. Aiens, in participio praesentis.*

*Inquo, vel inquam, inquires, inquit. Inquiunt in pra-
senti indicatiui. Inquisti, in secunda per sona praeteriti
perfecti eiusdem indicatiui. Inquiat, in tertia persona
singulari futuri eiusdem indicatiui. Inque, in secunda per
sona singulari praesentis imperatiui modi. Alijs in lo-
cis deficit. Quaso, qsumus, in primis personis viri-
usq, numeri praesentis indicatiui modi reperitur in vsu.*

*In sic pro inquit, & Ouat, in tertijs personis singu-
laribus praesentis indicatiui modi reperuntur.*

*Faxo, faxis, faxit. Faximus, faxitis, faxint, In fu-
turo tantum indicatiui modi reperuntur.*

*Ausim in prima persona singulari futuri indi-
catiui modi tantum.*

Cedopro Dic, & cediit prodicite. in secundis personis tantum utriusq; numeri imperatiui modi.

Salue, saluere, saluere. Auc, aucte, auere, in eisdem secundis personis imperatiui & praesenti infinitiui.

Odi, odisti. Noui, nouisti. Capi, capisti. Memini, meministi. in voce tantum habent praeteritum perfectum indicatiui modi, & tempora quae formantur ab eo, significationem vero etiam omnium aliorum temporum. Praeterito & temporibus quae ab eo formantur carent.

Furio, furis, insaniui. Fero, fers, tuli. Ferio, feru, percussi. Tollo, rollis, sub, tuli. Quatio, quatus, quassu. Glisco, gliscis, cum verbis quae dicuntur inchoatiua.

RV DIMENTA

Grammatices.

ITERAE sunt viginti tres. A, b, c, d, e, f, g, h, i, k, l, m, n, o, p, q, r, s, t, v, x, y, z. Literae diuiduntur in vocales & consonantes. Vocales sunt sex, a, e, i, o, u, y.

Consonantes sunt septemdecim, b, c, d, f, g, h, k, l, m, n, p, q, r, s, t, x, z.

Syllaba fit ex literis, ut præceptor, quæ si ex duabus vocalibus fit, appellatur diphthongus: & sunt diphthongi quæ i, æ, œ, au, eu, ei: ut mensæ, fœmina, audio, Europa, omneis.

Dictio fit ex syllabis, ut præceptor.

Oratio fit ex dictionibus, ut præceptor docet.

Orationis partes seu dictionum genera sunt octo

Nomen, Pronomen, Verbum, Participium, Præpositio, Adverbum, Interiectio, Coniunctio.

Quot sunt partes orationis quæ declinantur? quatuor. Nomen, Pronomen, Verbum, Participium.

Quot sunt partes orationis quæ non declinantur? reliquæ quatuor. Præpositio, Adverbum, Interiectio, Coniunctio.

¶ De nomine.

Nomen quid est? Est vocabulum cuiusque rei. Quotplex est nomen? Duplex: Substantivum & adiectivum.

Substantivum est, ut hic servus, hæc mensa, hoc templum, hic & hæc sacerdos.

Adiectivum est, ut hic & hæc & hoc felix: hic & hæc facilius, & hoc facile, celeberrimus, celebris, celebre. charus, chara, charum.

Nomina quot accidunt? Septem. Genus, Declinatio, Numerus, Casus, Figura, Species, Comparatio.

Genera nominum quot sunt? Tria. Masculinum, Fœmininum, Neutrum. Masculinum, ut hic seruus. Fœmininum, ut hæc mensa. Neutrum, ut hoc templum. Sunt tamen nomina quæ recipiunt duo genera, ut hic & hæc sacerdos; & alia quæ recipiunt tria genera, ut hic & hæc & hoc felix.

Declinationes nominum quot sunt? Quinq;. Prima, secunda, tertia, quarta, quinta.

Prima est, cuius genitiuus fit in æ, & datiuus in æ, diphthongum, mensa, genitiuo mensæ, datiuo mensæ.

Secunda est, cuius genitiuus fit in i, & datiuus in o, ut seruus, genitiuo serui, datiuo seruo.

Tertia est, cuius genitiuus fit in is, & datiuus in i, ut pater, genitiuo patris, datiuo patri.

Quarta est, cuius genitiuus fit in us, & datiuus in ui, ut sensus, genitiuo sensus, datiuo sensui.

Quinta est, cuius genitiuus fit in ei, & datiuus in ei, ut dies, genitiuo diei, datiuo diei.

Hæc tamen nomina adiectiua, quæ spectant ad primam & secundam declinationem, Alius, alter, qui, & qui, solus, totus, ullus, vnus, vter, cum suis compo-

fitis faciunt. genituum in ius, datiuum in i, vt
solus, genituo solius, Datuo soli.

Numeri nominū quot sunt? duo, singularis & pluralis.

Casus nominum quot sunt? Sex. Nominatiuus, geniti-
uus, datiuus, accusatiuus, Vocatiuus, ablatiuus.

Figura nominum quot sunt? Duæ, Simplex & com-
posita. Simplex, vt felix. Composita vt infelix.

Species nominū quot sunt? Duæ, Primitiua & deriua-
tiua. Primitiua, vt pater. Deriuatiua, vt paternus.

Comparationis gradus quot sunt? Tres. Positiuus,
Comparatiuus, Superlatiuus.

Positiuus est, vt hic & hæc & hoc felix: hic & hæc
facilis, & hoc facile: celebrer, celebris, celebre. cha-
rus, chara, charum.

Comparatiuus est, vt hic & hæc felicior, & hoc felicius
à felix: hic & hæc facilior, & hoc facilius à facilis:
hic & hæc celebrior, & hoc celebrius à celebrer:
hic & hæc charior, & hoc charius à charus.

Superlatiuus est, vt felicissimus, a, um, à felix: facilli-
mus, a, um, à facilis: celeberrimus, celeberrima, cele-
berrimum, à celebrer: charissimus, charissima, cha-
rissimum, à charus. Non tamen omnia nomina hos
tres gradus recipiunt.

¶ De pronomine.

Pronomen quid est? Quod loco nominis propriè ponitur.

Quotuplex est pronomen? Quintuplex. Demonstratiuum, Relatiuum, Reciprocum, Possessiuum, Gentile.

Demonstratiuum est, vt ego, hic, ille.

Relatiuum est, vt is, ipse.

Reciprocum est: vt suis, suus.

Possessiuum est: vt meus, tuus, suus, noster, vester.

Gentile est: vt nostras, vestras.

Pronomini quod accidunt? Sex. Genus, Numerus, Casus, Persona, Figura, Species.

Genera pronominum quot sunt? Tria. Masculinum, Fœmininum, Neutrum, quomodo omnium adiectiuorum.

Numeri pronominum quot sunt? Duo: vt nominum. Singularis: vt ego. Pluralis: vt nos.

Casus pronominum quot sunt? Sex: vt nominum. Nominatiuus, genitiuus, datiuus, accusatiuus, vocatiuus, ablatiuus. Omnia tamen pronomina carent vocatio præter quatuor: tu: meus: noster: nostras. Sui etiam pronomen primitiuum caret nominati-

no cum vocatio.

Personæ pronominum quot sunt? Tres. Prima. Secunda. Tertia.

Omnia nomina, pronomina, participia sunt tertiæ personæ, præterquam ego, quod est primæ, & tu, quod est secundæ cum omnibus vocatiuis: & ipse, a, uni: qui, quæ, quod, quæ sunt cuiusvis personæ.

Figuræ pronominum quot sunt? Dæ. Vt nominum. simplex, vt ego. Composita, vt egomet.

Quot sunt pronomina simplicis figuræ? quindecim. ego: tu: sui: ille: iste: ipse: hic: is: meus: tuus: suus: noster: vester: nostras: vestras.

Species pronominum quot sunt? Dæ, vt nominum. Primitiua, Deriua.

Quot sunt pronomina primitiua speciei ex simplicibus? Octo. ego: tu: sui: ille: iste: ipse: hic: is:

Quot sunt deriua speciei. Septem. meus: tuus: suus: noster: vester: nostras: vestras. Vnde deriuatur

Agenitiui trium primitiuorum: ego: tu: sui.

¶ De verbo:

Verbum quid est. Est quod modis, & temporibus inflectitur, vt amo, sum.

Quomplex est verbum? Duplex. Personale & impersonale.

Quod est verbum personale? Est quod per certos numeros & personas flectitur, vt singulariter amo, amas, amat. Pluraliter amamus, amatis, amant.

Quod est verbum impersonale? Est quod nec numeros recipit, nec personas, sed per vocem certae personae singulariter flectitur, vt oportet, oportebat oportuit: cenatur, cenabatur, cenatū est vel fuit.

Verbo quot accidunt? Octo. Genus, Coniugatio, Modus, Tempus, Numerus, Persona, Figura, Species.

Genera verborū personaliū quot sunt? Quinq;. Actiuum, passiuum, neutrum, commune, deponens.

Quod est verbum actiuū? Quod desinit in o, & facit ex se passiuum in or, vt amo, amor, lego, legor.

Quod est verbum passiuum? Quod desinit in or, & fit ex actiuo: vt amor, ab amo, legor à lego.

Quod est verbum neutrum? Quod desinit in o, & non facit ex se passiuum in or: vt sto, caleo: non enim dicimus stor, caleor.

Quod est verbum commune? Quod desinit in or, nec fit ab actiuo, & habet actiui & passivi significationem, vt osculor, amplector.

Quod est verbum deponens? Quod desinit in or,
nec fit ab activo, & habet actiui significationem
tantum, vt loquor, sequor.

Genera verborum impersonalium quot sunt? Duo.
Actiue vocis, & passiuæ vocis.

Quod est verbum impersonale actiue vocis? Quod
desinit in t, vt oportet, oportebat.

Quod est verbum impersonale passiuæ vocis? Quod
desinit in tur, vt cenatur, cenabatur.

Coniugationes verborum quot sunt? Quatuor, prima,
vt amo, amas, amare, amor, amaris, amari.

Secunda, vt doceo, doces, docere, doceor, doceris, do-
ceri.

Tertia, vt lego, legis, legere, legor, legeris, legi.

Quarta, vt audio, audis, audire, audior, audiris, audiri.

Modi verborum quot sunt? Quinq; . Indicatiuus, Im-
peratiuus, Optatiuus, Subiunctiuus, Infinitiuus.

Tempora verborum quot sunt? Quinq; . Præsens,
præteritum imperfectum, præteritum perfectum,
præteritum plusquam perfectum, futurum.

Numeri verborum quot sunt? Duo . Singularis, vt
amo, amas, amat. Plu. vt amamus, amatis, amant.

Personæ verborum quot sunt? Tres. Prima, vt amo.

Secunda ut amas. Tertia, ut amat.

Figura verborum quot sunt? Dua. Simplex, ut amo, Composita, ut deamo.

Species verborum quot sunt? Dua. Primitiua, ut ca- leo. Deriuatiua, ut calesco.

¶ De participio.

Participium quid est. Est nomen adiectiuum à verbo deriuatum, ac significans tempus. Participio quot accidunt. Sex. Tempus, Significatio: Genus, Numerus, Casus, Figura.

Tempora participiorum quot sunt? Tria. Præsens. Præteritum. Futurum.

Quæ participia sunt præsentis temporis? Quæcunque desinunt in ans, vel in ens, ut amans, legens.

Quæ participia sunt præteriti temporis? quæcunque desinunt in tus, sus, xus, vus, ut amatus ab amor, vi- sus à videor, flexus à flector, mortuus à morior.

Quæ participia sunt futuri temporis? quæcunque desinunt in rus, vel dus, ut amaturus, amandus.

Quot participia descendunt à verbo actiuo? Duo. præsens & futurum in rus, ut amans & amaturus ab amo.

Quot participia descendunt à verbo passiuo? Duo.

Præteritum & futurum in diu, vt amatus, & amandus ab amor.

Quot participia descendunt à verbo neutro. Duo.

Præsens & futurum in rus, vt stās & staturus à sto.

Quot participia descendunt à verbo cōiuni. quatuor

Præsens, præteritum, & duo futura: vt osculans, osculatus, osculaturus, & osculandus ab osculor.

Quot participia descendunt à verbo deponenti. Tria.

Præsens: & præteritum & futurum in rus: vt loquens: loquutus & loquuturus à loquor: & aliquando quatuor, sicut à verbo communi: vt sequens, sequutus, sequuturus, sequendus à sequor.

Significationes participiorum quot sunt. Tres. Sicut

& verborum. Actiua, Passiua, Neutra.

Quæ participia sunt actiue significationis, quæcumque descendunt à verbis actionem significantibus,

vt amans, & amaturus, ab amo, loquens & loquutus & loquuturus à loquor.

Quæ participia sunt passiue significationis, quæcumque descendunt à verbis passionem significantibus,

vt amatus & amandus ab amor. vapulans, vapulaturus à vapulo.

Quæ participia sunt neutrius significationis, quæ

cūque descendunt à verbis nec actionem, nec passionem significantibus, ut stans, & staturus. à sto.

Genera participiorum quot sunt? Tria. Masculinum,

Fœmininum, neutrum, ut omnium adiectiuorum.

Numeri participiorum quot sunt? Duo. Singularis,

ut amans. Pluralis, ut amantes.

Casus participiorum quot sunt? Sex, ut nominum.

Nominatiuus, Genitiuus, Datiuus, Accusatiuus,

Vocatiuus, Ablatiuus.

Figura participiorum quot sunt? Duæ. Simplex, ut

amans. Composita, ut deamans.

¶ De præpositione.

Præpositio quid est? Est vox, quæ alijs partibus orationis præponitur.

Quotuplex est præpositio? Duplex. Separabilis, & inseparabilis.

Quot sunt præpositiones inseparabiles? Octo. Di, dis, re, se, am, co, con, o, ut digero, distraho, recipio, semoueo, amplector, coarguo, confundo, omitto.

Quot sunt præpositiones separabiles? Reliquæ omnes numero plus minus quinquaginta, quarum aliæ seruiunt accusatiuo tantum, aliæ ablatiui tantum, aliæ utriusque casui.

Da præpositiones seruientes actō. *Ad, apud, ante, aduersus, vel aduersum, cis, citra, circum, circa, circumter, contra, erga, extra, intra, inter, infra, iuxta, ob, penes, per, pone, post, prope, propter, præter, secundum, supra, secus, trans, ultra, versus.*

Da præpositiones seruientes ablatiuo. *A, ab, abs, absq̄, cum, corā, clam, de, ex, pro, præ, palam, sine, tenus.*

Da præpositiones seruientes. *Viriq̄, casui. In, sub, super, subter.* ¶ De aduerbio.

Aduerbiū quid est? Est quod determinat significationē nominū & verborū. Quotuplex est aduerbiū multiplex, vt tēporis loci, qualitatis, quātitatis. *Affirmandi, negādi, numerādi, iurādi. &c.*

Da aduerbia temporis, vt *olim, quondam, nudiū, quartus, nudiū tertius, heri, hodiē, cras, perendie, pridie, postridie, mane, modo, nunc, vesperti, tum, cum, dum, iam, semper & cætera.*

Da loci, vt *quo, qua, vbi, vnde, quorsum, hic, istic, illic, foris, foras, intus, intro, & cætera.*

Da qualitatis, vt *doctē, pulchre, sapienter, fortiter, bene, male, & cætera.*

Da quantitatis, vt *multum, nimium, satis, parum, modicum, & cætera.*

Da affirmandi, ut certe, profecto, sane, proculdubio.

Danegandi, ut non, haud, minime, nequaquam, &c.

Danumerandi, ut semel, bis, ter, quater, quinque, sexies, & cetera.

Da iurandi, ut hercule, hercule, pol, adepol, ecastor, medius fidius, &c.

Aduerbio quot accidunt. Tria, Figura, species, et paratio
 Figura aduerbiorum quot sunt. Duæ. Simplex ut saepe
 Composita ut persape.

Species aduerbiorum quot sunt. Duæ. Primitiua, ut saepe,
 Deriuatiua, ut sepicule.

Cõparationis gradus quot sunt. Tres. Positiuus, ut saepe
 Cõparatiuus, ut sapius. Superlatiuus, ut sapissime

¶ De interiectione.

Interiectio quid est. Est vox incondita, affectum
 mentis significans.

Letantis, ut euax, vah, elæ.

Dolentis, ut hei, heu, ah.

Admirantis, ut pape.

¶ De coniunctione.

Coniunctio quid est. Est vox qua partes oratio-
 nis apte coniungit.

Coniunctioni quot accidunt. Duo. Ordo & figura.

Ordines coniunctionum quot sunt. Tres. Præpositi-
uus, Postpositiuus, Communis.

Quæ sunt coniunctiones præpositiue quæ semper præ-
ponuntur, Vt, &, ac, at, abt, aut, vel, nec.

Quæ sunt cōiunctio res postpositiue q̄ se per postponū-
tur. Vt, que, ve, ne, quidē, quoque, autē, verō, enim.

Quæ sunt coniunctiones communes quæ modo præ-
ponuntur, modo postponuntur, cuiusmodi sunt.
Ergo, igitur, tamen, & alie.

Figura coniunctionum quot sunt. Duæ. Simplex, vt
tamen, Composita, vt attamen.

Regulæ aliquot constructionis.

A Diectiuum & substantiuum conueniunt in tri-
bus, in numero, in casu, & in genere, vt seruus
miser, mensa mea, verbum scriptum.

ii Relatiuum & antecedens conuenire debent in
duobus, in numero & in genere, vt accipit uas
litteras, quæ fuerunt mihi incunda.

iii Omne verbum personale finiti modi petit ante
se nominatiuum eiusdem numeri & personæ, Vt
Præceptor docet, Ego discō, Vos luditis.

iiii Omne uerbū personale infinitiui modi, quæ de ante

sc casus regit, actum petit, ut ego doleo te ^{esse} egrotare

vj Omne verbum substantiuum, omne verbum vocatiuum & omne verbum vim illorum habens, potest vtrinq; habere eundem casum, ut Dauidus est malus, tu vocaris Petrus, hic liber inscribitur Rudimenta, dicunt te esse doctum.

vii Omne verbum significans actionem cuiuscunque sit generis, post se accusatiuum postulat: ut ego scribo literas, Nos sequimur Ciceronem.

viii Omne verbum significans passionem cuiuscunque sit generis: post se postulat ablatiuum cum prepositione a vel ab, ut ego amor a patre, tu vapulas a preceptore.

ix Quotiescunque duo verba ponuntur in oratione sine coniunctione, posterius debere esse infinitiuus modi, ut volo salutare magistrum.

x Quotiescunque duo nomina substantiua ad res diuersas pertinentia ponuntur in oratione sine coniunctione, alterum est genitiui casus, ut Comœdia Terentij, epistola Ciceroni, vox preceptorum.

xi Gerundij voces & supina & participia postulant post se casum verbi, a quo descendunt, ut ego scribo literas, tempus est scribendi literas, vado scripturus literas, ego sum scripturus literas.

REGVLÆ GENE

rales de significatione .

OMNE virosoli quod conuenit esto virile.
Omne viri specie pictum, vir dicitur esse.
Esto fœmineum, recipit quod fœmina tantũ.
Fœmina dicatur facie pictum muliebri .
Quicquid vtrique datur, commune locatur vt exul.
Vt neutrum pones. Hominum si propria tolles.
Adiectiua trium generum communia sunt,
Esto genus varium, fuerit nisi terminus idem.
Mobile pro fixo, tacitum si subsit, habetur,
Quod si noē tacitum subsit neutri generis sit.
Masculeum fluuij nomen decet vsque reponi.
Communus proprio quandoque genus ligo iunctum.
Insula, & vrbs, regio, capit hæc neutrũ genus optant
Zeugma, Reate, Argos, Præneste, & Tybur, & Ipsal,
Care, Nepes, Neutrum vel masculeũ dabit Anxur.
Hoc Cim vult Hic aut hæc donat Lesbos, Abydos .
Hic Sulmo, hic Acragas. Fluralia in i, maribus do.
A plurale genus neutrum sibi poscit vbique.
Arboris est nomen muliebri. Dat hic oleaster,
Vt spinus platanon, acer & ius, robur, habent hoc,

Arbor vixque siler. Dabit hoc tantum tibi suber.

Hic aut hæc libanus pinus, rubeus, atque cupressus.

Ex se nullius generis, pronomine sumptum.

Est neutrum: ceulicera, vox quoque materialis.

Nomina, quæ volucres signant, piscesque, feraeque,

Si non discernant sexum, dicas epicæna.

Græca suo generi seruari & barbara possunt.

¶ Regulæ speciales de terminatione.

Hæc dat a. Do neutris cū pascha māmona, māna,

Hadria masculinum datur: atque cometa, planeta.

Hic aut hæc talpa, cum panthera dato dama.

Sic neutri generis, per a, quicquid tertia flectit,

Hoc dicit e. Fæmineo generi do græcula prima.

I neutrum pono. Finita per o, maribus do.

Pondo loca neutrum. Verbale io, cum caro vult hæc,

Talio iungatur: posuit quod V alla virile.

Iungito fæmineis do, go, Sed mascula sunt o.

Ordo, vdo, harpago, cudo, ligo. Sed dubitabis.

Margo, Cupido quibus iungunt cum cardine bubo.

V, s, neutra loco, d: vel l, t. Sed hæc dabit hæc.

Aut hoc, Sol, mugildant hic vt sal quod & hoc vult.

An, in, on, maribus dantur. Sint neutra secunde.

Hic aut hæc pytho. Syndon muliebris, & icon.

En neutrum pono. Ma se est cum pectine, lichen.
 Et ren siue rien, atagen splen, iunge lienem.
 Ar petit hoc. Sed lucar auiscum baccare vult hæc.
 Nunc iubar hoc tantum poscit, iubar hic dedit olim.
 Er petit hic. Terræ hoc factus (cucumer nisi) poscit.
 Vber, iter, verber, cancer ternæ, atque cadauer.
 Ver, spinter, tuber. Dabu hic aut hæc tibi linter.
 Ir, iunges maribus, neutri generis tamen est hir.
 Hic dat or. Hæc arbor. Cor, adorque hoc marmor
 aquor.

Hoc dat ur Hic fur fur capiet cum vulture turtur.
 As, petit hæc. Neutrū est vas vasis, fas quene fesse que.
 Arque Geras vult as hic asis, vt omnia prima.
 Nomina: quæ is addes adamas, elephas, acragasque.
 Et sit foemincum Tude hic vult: poples & ames.
 Pesaries, paries, palmes: cum limite stipes.
 Et fomes, trames, termes, cum gurgite cesses.
 Et verres, merges, quibus addito Græca, diis que.
 Tempore pro certo, cum prole: dat hæc ita varo.
 Hippomanes neutrum dabimus, velut, escathoethes.
 Miles eques cocles generis communis & hospes.
 Indiges, anistes, vates: interpretes, & heres.
 Et pedes. Ast hic aut hæc fixum suscipit ales.

Is, dabo foemineis. Sunt mascula piscis, & axis
 Glis, calis, vermis, forularis, acinacis, orbis,
 Et cenchris, vectis, postis, cum sanguine fascis,
 Et fustis, mensis, collis caulis, quoque follis,
 Et castis, torris: quibus, addes, pollis, & ensis,
 Sic delphis, cucumis, vomis compostaque ab asse.
 In is finitum, lapis, vnguis, aqualis, aprilis
 Hic aut haec finis, clunis: cum corbe canalis.
 Anguis & Alcyonis, torquis, puluis, cinis, amnis:
 Os maribus, detur. Sint neutra chaos, melos, os, os,
 Atque epos. Haec arbos dices. cui iungitocos, dos,
 Cum multis graecis, per vs haec vertere Latini.
 Vs mas non terna: quod terna est dicit neutrum,
 Foemineu domus est. & vanus, humus, colus, & aluis,
 Et tribus: atque manus seu porticus, ac acus, iulus.
 Dat pecus haec pecudis, subcusque, palusque salusque.
 Quaeque senex, iuuenis. Cum serui nomina donant.
 Et virtus, incus. At mascula sint lepus & mus.
 Et quae pus donat, veluti chitrapus volo iungi.
 Carbasus, hic aut haec, grosus, dant grus, atomusque,
 Lecythus, atque pharus, & specus. & paradisus.
 Sic alius quondam, iunge intybus, atque phaselus.
 Pampinus, atque, arcus pro fructu ficus: at hic vult

Pro morbo nunquam declinat quarta virile.

Hoc speculatque penus dices dum tertia flectit.

Hic aut hoc vulgus, solum hoc virus, pelagusque.

Fœmineum est laus, fraus, velut, s, cui cōsona iūcta est.

Mascula sunt pons, sons, mons, seps, dū denotat anguē.

Et cum dente chalybs, assus, cui iungito partes.

Et polysyllaba in s, dam p præponitur illis.

Hic aut hæc forceps & adeps, frōs, cū scorbe, serpens

Atque rudens & stirps dum truncum significabit.

Hæc petit x. Polysyllaba in ax & in ex maribus do.

Dictamen hæc fornax, similax, carex, velui halex:

Aldatur vibex, cum forfex, atque supellex.

Mascula sunt fornix, fenix, cum mastige varix.

Et bombix, spadix & orix, quodque vncia præbet.

Grex, & erix, sandix, voluox, calyxque, calyxque.

Hic aut hæc cortex, & onyx, cum prole: filex, linx,

Imbrex, calx, ramex, pumex, obicem volo iungi.

Atque culex, natrix. Sūt qui limux quoque iungant:

De regulari nominum declinatione.

G

Compositum, simplexq; modo simili gradiuntur.
 Demitur exanguis, sine carmine plura recludā.
 Rectum in cōposito tamen modo flectere fas est.
 Alter vier rectum nescit variare priorem.
 In neutris primus, quartus, quintus, similes sunt.
 Quis in a pluralis semper, quum flectimus, exit.
 Est primo quintus similis. Sed Græcus, s, aufert.
 Sæpe velut Thoma, Theseu, Panthen, Fari, Palla.
 Syncopa, plurali nonnunquam fit genitio.
 Plurali similis sexto vult tertius esse.

¶ Prima declinatio.

Prima dat as, es, e, rectis & a. Patrius & Vult.
 Cum ternō. Sed ab e: recto genitiuus in es fit.
 Casibus his Adam tantum flectunt & Abraham.
 Am faciet quartus. Finita per as vel a Græca:
 An quoque dant, en fiet ab es, & ab e, nec habent emi:
 A sextus donat. Tamen es ac e retinente,
 Primus pluralis fit in æ. Genitiuus in arum.
 Tertius is posticit. Tamen abus paucula donant.
 Filia, mula, dua, liberta, equa, naza, dea, amba.
 Accusatiuus semper pluralis in as fit.

¶ Secunda declinatio.

Altera sex reſtis, er, ir, eus, ur, dat, vel us, aut um.
Addimus è Græcis os & on per us um Varianda.

I patrius ſernat, Genitiuus non ſuperabit.

Crēſcit ir ur gener, Vt proſper puer aſper adulter,
Præſbyter atque tener miſer ceter giber iberque,
Et laacer atque ſecer liger ortagero ſeroliber,
Addimus hiſ dexter: cui ſyncopa fiet vt aſper.

Conſeruant normam pronominis iſta ſecundam.

Vnus vter neuter ſolus quis & vllus & aliter,
Arque alius totus. Fuit olim patrius vni.

Ei vel ei vcleos dabit eus, Volet Androgros o.

I vates quandoque iacit: ceu cura peculi.

Tertius & ſextus formantur in o tibi caſus.

Vm poſcit quartus. Quandoque per on loco Græca,

Eus ea vult etiam. Per e quintus vertit us: Abſque

O fili, Deus & fluius populus chorus agnus.

Quatuor hæc e volunt etiam vt pro rege Latinus.

Quum proprium dat us, dēpta us, ſi in i tibi quintus.

Primus pluralis ſit in i. Vult patrius orum.

Græcus in on fiet, iſ tertius, os dato quartus.

Fæſta lego per ibus licet orum dent genitiuus.

*Ambo, duo, neutri generis sunt masculique.
Mas. o vel os quatuor donat, vult tertius obus.*

¶ Tertia declinatio.

Tertia dat varios fines, dans u geniuo.

Græcorum patrius vel in os vel i vel in us fit.

Genitiuus.

Semper a mittit atis. Verise per is genitiuo.

Adduonis post o. datin us muliebredo, goque.

Virgo ordomargo cum cardine Apollo Cupido.

Turbo homo ceu nemo. Tamen vnedo postulat onis.

Enu habent anio nerio. Carodat tibi carni,

Græca (velut Dido) muliebria: sic modo flectes.

Us capiat patrius: reliqui dant o bene c. sus.

Halecus, lactus, Davidis, Bogudis eff. r.

Additur is post l. Sedlis, iungunt sibi mel sel.

Additur is post n. Tamen on, quandoque dat ontis.

Donat inus neutrum peeten flamen, cano natum.

R capit us. Far, ris, Lar, ris: proprium maris Hepar.

Epatus efficiet. Cris mobilecer dat. Ut acer.

Ac alacer. Bris dant imber cum prole, saluber.

Et celebrer. Per trister formes omne Latinum.

Ei pater & mater linter. Dat eris later. Et cor

cordis. Iter timis. Iouis optat Iuppiter vsque.

Robur oris, secur atque femur, tibi præbet eburque.
 As interponit ti. Mas maris, As dabit assis.
 Hoc vas vassus habet, vas hic vadis, antis habento.
 Mascula Græca: volunt per adis non mascula poni.
 Es mutabis in us. Græcus dat multa per etis.
 Adde quies locuples mas sues. Per eris te ges exit.
 Et seges interpres præpes paries abiesque,
 Indiges atque aries per pesteres ac hebos addo.
 Dic verres verris, vates vatis. Per it is fit.
 Communis generis non dictum, siue marini.
 Pes dat edis. Natum sedco dat idis. V olet edis.
 Heres ut merces. Cereris que Ceres retinebit.
 Aes aris, præp prædu habet, dipheliongas utrisque est
 Is non mutabo. Dant dū cuspis lapis atque
 Plurima Græca. Facis per eos velios vel yos vel
 Entis Græcorum quædam. Charis at charitas vult.
 Quod dedit er dat eris, quod in n fuit, ut prius effer.
 Dis ludant ites cum Samni iunge Quiritem.
 Glis solum gliris. Semis semissis habebit.
 Os ut interponit. Glos mos flos ros facit oris.
 Quod dedit or, faciet sicut prius. Osus os optat.
 Os oris, custos custo. lis, bos bo. is. Ois
 Thos Mimos & Troscupiant: quibus additur heros.

V s tibi mittitoris: peius ceu peior habebit.
 Dant eris huleus, olus, vellus, Venus & genus, atque
 Viscus, acus, fœdus, scelus & cum pondere vulnus,
 Munus, onus, sydus, latus ac opus & verus addo.
 Et funus, rudus. Sed oris veleris dare pignus.
 V s œnus dicunt, melius per oris sit verūque.
 V ris habent tellus, veluti monosyllaba Grus, sus
 Dant uis. Intercus dat utis, Ligurus ligus optat.
 Dat pecus hæc pecudis, loca græca feruntur in unis.
 Pusortium dat odis, Incus, subscus, palus udis.
 V tis fæmineum reliquum. Laus, frausque dat audis.
 Vult i feri medio (b p si præ it s) genitui.
 E per i mutabunt polysyllaba. Dat cupis aiceps.
 Dichyemis, pulvis, capitis, Cipitis dabo proli.
 Ns, aut rs, e, demens. Tibi ris dabit apre.
 Dis vult glans, nefrens, capitis lens & solium frons.
 Libraque cum pendo, & quod cor facit ibi nomen.
 V ntis habento quiens & iens, legem ambio spernit
 X, in cismuto. Pergis lex, frux, aquilex, rex.
 Grex, remex flecto: Cum Græcis addito multis.
 Imperigom: coniux, n, tellis coniugis edet.
 E per i mutabunt polysyllaba. Quam retinebunt
 Myrmex & veruex, aquilex, halexque, refexque.

Atque lelex, Celex, Tiliis oprat habere supellex.
 Dic senis & noctis, niuis, Actis paucula seruant.
 Testis hylax. Solumque briax formatur in axis.

Datiuus.

Accusatiuus.

Tertius i præbet. Quartus fit in em tibi casus.
 Crescentem Græci per a quartum sæpe dedere.
 Im dat vis cucumis, ravis, tussis, sitis, atque
 Plurima Græca: quibus rectus fit in is, sed & indant,
 Em dat, & imbur, is. puluis cum clauē securis,
 Et pupis, turris, restis, sic febrū, aqualis,
 Sic pestis, nauis, torquis, coniunge bipennim.

Ablatiuus.

Sextus e donabit, ceu pauper, sospes & hospes.
 Mobilibus reliquis e vel i dabo. Plus cape pluri
 Quod si sit neutrum per e tantum sextus in i fit.
 Ut dulcis dulci, per e dat quandoque poeta.
 Al vel ar i, neutri tantum dat sicut e. Præter
 Sal, inbar, & nectar, far, hepar, ait mare vates.
 Mensibus i tantum est, ut quis dat quartus in, im ve.
 Sextus e donat & i quum quartus in em vel im fit.
 I vel e dant finis, fustis, pugil & vigil, imber,
 Vnguis, auis, postis, vectis, cum nepte supellex.
 Atque tridens, classis, cum cuius, & annis & ignis,

Sic anguis strigilis strigili, vix strigile dicam.

Numerus pluralis.

Rectus in es fiet pluralis iungito quartum.

Quum genitiuus ium dat, quartus in eis. quoque fiet.

Trallis & sardis es spernunt. Quartus in as fit.

Dum per a quartus erat ceudemonas atque gigantas.

Quod dedit i sexto (nisi comparat) hoc ia ponit.

Vultia plus raro: nunquam Vetus. Effet a plustra

Vel stria. Si solum dat sextus e: non ia pones.

Vm vel ium patrium Latium dat. Græcia vult om.

Præbet ium, patrius si sextus in i fuit ante.

Tolle vigil supplex opifex vetus & pugil & quod

Comparat (excepto plus) artificem strigilemque.

Atque inopem memorem consortem iungito & ortum

A capio, diues quibus additur. Vm date tantum.

As dat ium latiale, magis polysyllaba dant ium.

Donat ium samnis linter caro dos vier os os,

Glis faux nix nox cor lis cos, quodque vncia donat.

S quoque non crescens, velut ns, cui iunge Quiritem,

Excipis inde canis iuuenis panis volucrisque,

Et vates proles soboles forte indole iuncto.

Donat ium cum mure cohors monosyllaba iunge.

Consona bina tenet si finis, finge priorem.

Tantum plurali numero. Signato figuras.
Tertius est in *ibus*, *bos*, *bobus*, *fecto*, *boum*que.

¶ Quarta declinatio.

Quarta datus recto & u prius inuariatum.
Vs genitiuus habet, per vi flexere vetusti.
Tertius optat ius, quandoque per u, quoque lectus.
Vm retinet quartus. Fu sextus in u tibi casus.
Vm quarto reliquis u casibus optat IESVS.
Primus pluralis cum quarto semper inus fit.
Dati genitiuus uum. Peribus tibi tertius exit.
Dant ubus, artus acus ficus tribus & lacus arcus.
Et specus atque veru partus, quercus quoque portus.
Forstian & quaestus à deponente creatum.

¶ Quinta declinatio.

Rectus utriusuis numeri. Quartusque per es fit.
Pluralis quinta; Demptra s, capit i genitiuus.
Cum dandica su. Quartus uolet m. Dabo sexto
E bene. Vult erum patrius. Vult tertius ebus.

✂ Anomala siue heteroclyta,
& primum in singulari masculina,
& in plurali neutra.

Mascula sunt primo numero, sed neutra secundo.
 Dindymus infernus locus ismarus & ioca, cetus
 Menala, taygetus, ceu tartara, massica, auernus,
 Sibila, pangaeus, ceu tenera, carbasa dant hi
 Quaedam plurali, verum loca non damus arii.

In singulari foemina. In plurali neutra.

Hæc prius, hæc post dant tibi pergamus atq; supellex;

In singulari neutra, & in plurali masculina:

Mascula plurali numero sunt neutra priore.

Elysium, cœlam: quibus apte iungitur argos.

Plurali numero sunt mascula, neutra de frænum.

Et filum, claustrum, rastrum, coniuge capistrum.

Est primo numero neutrum prius, omne secundo.

In singulari neutra, & in plurali foemina.

Dice pulas & delicias numerus priorum dat.

Balnea dic vel eas tantum priorum numero dat.

Nundinum apud veteres: nunc vsus nundinae habebit.

Obliqui heteroclyti.

Anormes seruant obliqua nomina quedam.

Iuppiter est testis, cum multis ante reuocatis.

Vas iugerum Domus,

Vas vasis ternæ pluraliter esto secundæ.

Plurali tantum numero fit iugera ternæ.

Attamen effertur cum iugere iugris apte.

Partim sit quarta, partim domus esto secunde.

Defectiva aptora, id est in declinabilit.

Nomen in u, nullum numero variabopriore.

Nusquam nomen in i, numerusq; noi asque reflecto.

Hinc duo, tres, v, is, volumus cum milis demi.

Et quædat, centum, restem tibi pono ducenti.

Barbara multa, id est, nec Græca, nec latina.

Barbara multa manent non flexa: quibus dato cape.

Pondo pedum, nequam, nugis, hir, fasque, nefasque.

Nil, nihil, instar, ador, tor, quot, cum prole vtriusque.

Addenecessè datis, fit, præstloque plurima iungunt.

Indocti: ut Rhemis: tu Rhemi flex: re debes.

¶ *Nō singulari carentia, cū paucis alijs.*

Vix retinent rectam frondis, cum semine frugis.

Cum dictione dapis, precis, necis, vicis: atque

Remigis, ad dis opem nisi diuam significaris.

Verberis adijcio, prunoris Seruus adlit.

Alco dat rectos, ut ganeo. Iungitur ex pes.

Ganeo vilieti am quartum. Sacius dabit apte.

Non later, aut viscus, cum doctis ferre veretur.

Nec, remex & daps, parce vrens pulchra putabo.

Vocatio carentia.

Querens distribuens, infinitumque, negansque.

Et referens vocitante carent pronomen *Omne*.
Quatuor exceptis noster nostras meus & tu.
Soli ablatiui.

Est ablatiuus nonnullus solus in vsu.

Obijce sponte, diu noctu natu impere iussu.

Astucum promptu, permissu flamine iunge.

Impetis & spontis flamenque leges aliquando.

¶ *Quibus defunt genitiuus, datiuus, &*
ablatiuus plurales.

Plurali numero cum sexto tertius absit.

Et patrius quinta. Res atque dies capis inde.

Talia sunt: ius, ius es os far de fructa morum.

Hordea mulsae forum vinum mare iungito rus mel.

Oribus & uinis & plura legendi notabis.

Reliqua certis casibus carentia.

Cetera masculinæ rectum remouento priorem.

Dic fors forte, luesque luem, maceti dabo macete.

Tantidem solum eadem debet habere.

Cum primo quartum quintumque specus petit & plus

Pluris & a pluri neutrum plurale sit omne.

Suppetio, inficis dant quartum, dica dat as, am.

Deque vera uersum tollunt, Graes dato fratres.

Gratis grae leges, repetandaram repetundis.

Vis, vis, vim, vi dat, quondam has vis, nunc vero vires
 Ausim cum magno Fabio bene dicere tabum.

Plurali numero carentia.

Propria plurali (nisi sine pluralia tantum)

Cuncta carent, cum mensuratis, herba, frutexque.

De specie loquimur, tamen hec quandoque legimus

Plurali numero, partes ubi significamus.

Sicut vicia, fabae. Plurale tenent quoque raro.

Abstractum & nomen quinte, nomenque elementis

Raro pluralia.

Vix plurali tenent limus, cum sanguine, sumus,

Et fimus & mundus, muscus, cum nemine, ponus,

Captorum carcer, sopor & pulvis, penus, vincus,

Cestus, ceu cultus pro auro, ros & genitivus.

Gloria fama lues, pix, galla, fames, fuga, vita.

Culpa, strues, pax, græca, falus, cumque indole, arena

Mors, tussis, proles, rabes, labes, sobolesque,

Talio, cum cholera, situs, atque humus, & pituita.

Lux, plebs, iungantur pubes, contagio, bilis.

Hircænum, fel, pus, ver, nestar, ador, nihil, epar.

Nil, iubar, & nihilum, gluten, vulgus, pelagusque.

Aeuum, sal, barachrum, cum mânia, mânia, pascha

Iustitium, foenum, virus, cum mane necessum.

Atque ne cesse salum, solium, fas, instar & haec.
 Adde nefas, letum, vitrum, viscum, atque macellum.
 Et nigrum, spicum, signumque, gelumque, solumque,
 Atque lutum. Sumi his qui longe plura notarunt.
 Si bene discutias doctorum scripta virorum.
 Multa secus cernes, quam lex vult grammaticorum.

Singulari numero carentia.

Distribuens numerus cum cardine secula librique.
 Cum ludis, vrbs, multa carent numero ista priore.
 Dant quidam libri numerum tantum modo primum.

Masculina tantum pluralia.

Masculi generis sint haec pluralia tantum
 Annales, sentes, cancelli, liberi, amores,
 Vepres, carceribus, Luceres, canis, lemures do,
 Furfuribus, geminis, natales, caelilibus, ceu
 Manes & casses, superi, loculi, atque penates,
 Cuique prius foret as, maiores, atque minores,
 Primores, fasti, vel fastus, adde Quirites,
 Et pugilares, Seres, Carcsque, salesque.
 Atque lares, pisces signum, ceu menstrua, menses
 Atque fori, fascis, proccres, sic posteri & antes,
 Mores, inferi, & ambodabis, sic codique cilli.
 Interdum numeropotientur pauca priore.

Fœmina tantum pluralia.

Itæ muliebria sunt tantum pluralia, grates,
 Suppetiæ, cunæ, charites, latebræ phalæque.
 Antia & ambages, Alpes, argutiæ & ades.
 Præstigiæ, Exquiliæ, bigæ, cum fratribus Idus.
 Et decimæ, inficiæ, nuge, scalæque, foresque.
 Copiæ & antennæ, Gades, diræ, atque Calendæ.
 Feriæ & exequiæ, gingivæ, literæ & antæ.
 Et decretales, inimicitia quoque & aræ.
 Neniæ & illecebræ, genæ, opes. Nonæ atque tenebræ,
 Exuviæ, induviæ, paleæ, salebræ, scatebræque.
 Cum Valuis, tricæ, Thermæ, cum naribus, atque
 Blanditibus & compedibus, cum sordibus, adde
 Clitellæ, sortes, fortuna, diuitiæque,
 Gratiæ & insidiæ sic cautes, reliquæque,
 Quisquiliæ, lactes, mappæque, minæque plagæque.
 Nuptiæ & excubiæ, cum primis, primitiisque,
 Inferiæ & scopæ partes si factio fiat.
 Cætera vix versu contingit dicere: Verum
 Interdum numero potiuntur pauca priore.

Neutra tantum pluralia.

Tantum pluralis numeri sunt neutra iuga, arma.
 Seriacum rostris, effata, crepundia, bactra.

Extra, cibaria, resqua, ceraunia, clascif, a. iustra.
 Cum castris, flabris, cunabula, iusta pudenda.
 Transta, verenda bonis; & munia do paraphernis.
 Auleis, lachanis, libis, comitia lector.

Adde cum spolijs praecordia sunt secunda.
 Haec carchesia, uti vinacea, & ostia: sorta.
 Ostrea Grammatici, bellaria, pluraque iungunt.
 Iliasi ternaecelumina, moenia sicut
 Pugillaria, uti sponsalia, milia iunge.
 Et vetera, atque mapalia, sic magalia flecto.
 Pluraque perfacilis melius quae prosa recludet.
 Interdum numero porientur pauca priore.
 Abundantia.

Multiplex vnusensu dicatur abundans.
 Tignus, vel tignum sit testis, pisaque pisum.
 Cum pene in numeris, quae lectio multa docebit.
 Quae composita diuersarum declina-
 tionum efficiant.

Is velus orta volunt limus, cera, arma bacilus.
 Norma, iugum, clius neruus: somnusque, animusque
 Pluraque cum freno, quae glossa, recludet abunde.
 Nomina sub eadem nominatiui terminatione &
 eodem genere, eademque significatione diuer-

DECLINATIONE. 15

farum declinationum.

Multa tibi flexum dant quartum, siue secundum.
 Vr domus & laurus, ficus, colus, & penus adde,
 Et lacus & quercus, pinus, cornus, monitusque.
 Vr quondam lectus, veteres ita plurima flectunt.
 Est alys varius flexus pro teste sequester.
 Cetera ne longum faciam, tibi glossa recludet.
 Multiplex vno sensu dicatur abundans.

¶ Comparatiuorum formatio.

Doctior à docti est, ita formescunt et a secunda.
 Tollo sinisterior, melior, peior, minor & plus;
 Cum maior. Donant ficus & dicus entior apte.
 Fortior à forti est: facias ita cetera eterna.
 Iunior excipitur: à nequam nequior exit.

¶ Superlatiuorum formatio.

Et rimus: ad iucur superanti. Dant timus exter.
 Et ceter & dexter, quibus adde ritè sinister,
 Dic etiam extremus. Maturus dat rimus epte.
 Vel simus: huic iungunt satur, à vetus est rimus vsque
 In reliquis simus accipiet patris positum.

H

Atque dativus in i, tamen s, simus vsque præbit.
 Excipe postremus supremus & optimus, atque
 Pessimus & minimus cum maximis iimus addens
 Plurimus infimus adiunges, entissimus autem.
 A ficus atque dicitur facito, limus is dato dempta.
 Cum facilis gracilis docilis similisque humilisque.

Comparatio imperfecta.

Anterior superantes caret, quævisque senexquo.
 Sicut adolescens, cui dives, pluræque iungunt.
 Temperior solvitur, ignorant hæc positivum.
 Ultimus vltior prior & primus, propriorque
 Proximus, ocyor atque ccyssimus adyctantur.
 Vss, si vocalis præeat, raro gradus exit.
 More prius dicto. Tenuis non additur apte.

PRÆTERITA

& supina Ioannis

Despauterij.

COMPOSITVM simplexq; modo *ut a no re*
do fleētuntur eodem. *damo.*

Præter venundo, circundo, doquo. *etiã serisdo*
quepssum. *est prima.*

A do compositum declinat tertia, iunges *ut trado, is*
Quod lauo, quodque cubo cōponens mi- *ut diluo, is.*
tic in verbo. *Recibo, is.*

Et cio vel cieo prolem sed quarta recepit. *accio in iitū*

Quod trahis à pario, ut finitū murei in ire *ut cōperio*

Quā geminat simplex, cōposito tolle priorē *ut mordero*

Quā retinet posco cū disco steteriq; dedique *memordi.*

Plurima sic olim, ceu nunc præcurro, re- *remordi.*
pungo. *facio, ref*

A quocies mutatur in i, per e pono supina *cio cci ectū*

Demitur hinc do, go, sapio, salio, statuoq; *ocido, adigo*

Si sic a presenti non desinet esse supino. *Facio, fallo*

Præteritis quæcūq; carēt, spoliabo supinis. *ut gli, co is*

¶ Prima coniugatio .

Praetertis aui facit as, atq; supinis. *nideo es, fir*

Excipe do dedit, atque datum, steterit *rio is vel po*
atque statum stō. *tius furo is*

Cuius cōpositū sticit atq; stitū capit apte. *durico, as, a*
ui, at, i, es, is

Poro, as, aui Dono lauo lauilorũ lautũ atque lauatum
 atũ; sed se- Poromagiũ potum, iuui iutumque iunare.
 pius potum. Præbetui per itũ cubocũ sono iũge crepare
 Et domo siue tono veto cum plico. Nexo
 xui xum.

Dimico ali- Præbetui per Etũ frico cũ seco iũge necare
 quando cui, Nulla supina creat mico dās micui, datur
 Et tũ caret aui
 Vt plico, ne Nōnullis: aui tantum dat supplico, sicut
 co, duplico, Cẽplico verbũ, quod dat cũ nomine iũctũ.
 triplico, qua
 druplico.

¶ Secunda coniugatio.

Vt arcco, ar- **P**raeteritum per ui facit es, per itũq;
 cui, arcitũ. supinum.
 nō est in vsu Dardoceo doctũ, teneo tentũ, pateoq;
 in cõpositis Passũ: sic mistũ dat misceo, torreo tostũ,
 est coercitũ, Censeo dat censum, careo cassũ caritumque
 exercitum. Pulleo præterito caret, & vix nideo donat
 vt splendo, Quod dat ui neutrum, timeoq; carento
 mado. supinis.
 Rubeo paleo Tolle valet, nocco, placeo, dolco, taccoque.
 Licet, licui, Pareo, olet, careo, pateo, lateo, calet, & li-
 licitum.

Dant di, sum, prændet, videt, & sedet, at
geminabit.

S se sũ. stridet stridi facit absque supino.

Di, sũ præterito geminato mordeu donat, Vt foueo.

Vt pēdet, spōdet, tondet, donat vco vitum moueo, vo-

Dic fauicauitũ, ve neutra carēto supinis ueo, pauco

Dant quoque vitum flet, plet, delet, nec, coniuco.
ciet adde.

Cũ viet, ortũ oleo, sed vult adoleuit adultũ. Vt exoleo,

Do simplex olcoper ui, magenata per cui. absolco.

Dãt si, sũ suadet ridet manet hæret et ardet Aliquando

Et terget, mulcet mulget iubeo geminã sũ. per ui. Vt ob

Indulget si rũ, cum torquet sapius optat. olco, redolco

Sorbocopsi ptũ dat vel normã rite reseruat subolco.

Dãsa per i manco, minuis facit absq; supino Eminco,

Sic vrger si vult, cũ fulget turgere & alget præminco,

Xi etũ dant mulcet, mulget, iuget, ve. p:ominco,

lut auget.

immineo.

Xi friger, lucet, coniuet, at absq; supino

Tertia coniugatio.

V V lxi etũ quccio. Facit iacit, ecit Vt aspicio,

& actum.

exi, cõlum.

ns PRÆT. ET. SUPINA :

Vt allicio, Elicio per ui, dat itū, fratres magē xi, etū.
exi, eētum, Dic fodio fossū gemino s, fugi fugitū que.

Fodio, fu- Iuitūq; cupit, sapit ui, vel iuidat itumque.
gio, cupio, sa Dic capio cepi captum, rapio rapui prum.
pio. Dat pario peperit partū aut parū, quatioq;

Vt percutio Dat quasi quassum, cussit cussū dabo proli.

Vult uossemper ui dās utū vult diruo xi etū
Vt diruo ob Datque fluo xi xū, Pluo ui vel ui dat et utū
ruo. Vultq; ruo uita, dat utrū proles tibi solū.

Vt renuo, in Nulla supina dabūt metuo luo cōgruo, sicut
nuo. Annuo cum socijs, cluo respuo et in oruo

vi bibo. iunētis.

Vt recūbois Bi, bo, bitumque facit. Scabo lambo caren-

Vt quiesco. to supinis.

Aut mutui Vt cubo sic proles dant seribo nuboque psi
ātur à præ- prum.

mitius, Vt In ui tū muta sco, pasco dat tibi pastum.

palle sco, pal Agnosco, cognosco dabis per itū: nihil autē
lui à palleo. Glisco dabit, velut inceptua poposcit hēro

carit. Tran Poscere vult disco didici, compescit ui: Dis
gnētariis Hæc peritum flectā conq̄xi tolle supinū

similia, Vt N mota ci etū vinco vult, dicoque xi etū
fatisco hisco Vt ducō parco si sumq; pepercit itumque.

Terece cū etū vult. In disum do bene vertes Hac quā-
 Tolle cado cecidicassū, pāndi cape passum. tuor potius
 Edisum vel stū dat pedo pepedit, utinque carent.
 Cado cecidi habet sic pēdo pependit & ensū. conquisisco
 Fiet utriūque quibus est par cēdo est dans ut prendo;
 quoque tentum. vel prehēdo

Quod do cōponit didit aque dirū dabit vsq; Scando vix
 Dic tamen abscondi. quod itum poscit ma- habet supi-
 ge quam sum. nū, cōposita

Sido praeritū nescit, rudo, strido supinū. sape, ut as-
 Tundo facit tutudi tunsū, cōpostaq; tusum cenāo, cons-
 Scindo scidi scisū dat findo fidi quoq; fisisū. cendo.
 Et fundo fudi fusum. Si sum dato ludio. ut cado.

Diuido cum vado rado, ceul adere irudo. credo vido.
 Et rodo, plaudo, claudio, & cedo geminās ss. ut retundo.

Go vel guo xi etūq; facit, tam vīsta supinis cudo, cussū,
 N rollunt pingo, stringo, cū fingere, ringo. cussum vel
 Tāgo facit terigicactū, dat āgo cōgit & actū cudi cussū.
 Vult frango fregi fractis, pegi pepigique. ut rego, ex-
 Et panxi pactū pango, capiet lego gi ctam tigno.

At xi, etūque dabit intelligo, negligo dili. Diligo, is.

Dat pūgo pūpigi, punxi pūctū venit inde.

Dāt si sū spargo, mergo, tergoque: locabit.

Per xixum figo frigoque. Carento supinis
 Cūdego satago, fugo, ceu lingit & angit.

Vt veho, Vergo ceu i neutrum velut ambigit. Ho
 rraho. dato xix etum.

Cello obso- Meio facit mīxi mīctū, caue dicere mingo
 letum est. Lo dat uicolocōsulo & oculodatur in uliū.

composita Alitū dic vel itū, molitū molo, celloq; celsū.
 sunt in vsu Calo facit ceculi culsum, pepuli dat opulsum

Vt excello. Velli vel vulsi dat vulsum, fallo feselli
 Callo. iā nō Falsum. Sublatum dat collosustulit, atque

est in vsu, Sallo facit salli falsum, psallo datopsalli.
 inde est per Nulla supina dabūt, psallo volo iūgitoprole.

cello quode Mo per ui dat itum. Tremo ponitur absq;
 rī perculsi supino.

Nilo malo. Dāt psi ptiū, demo promo, cū sumere, como.
 Vt gemo, Vuli emi emprum, geminans s̄ dat pra-

fremo. mo s̄ s̄um.

Vt cōcino, Ponere cū gigno per ui per itumque locabo
 accino. Di-o cano cecimicant per ui fit & entum.

Sino spergo Prole; dat remno psi ptiū: vi vertimus in tū
 sternō; er Prateritis sui spreui strauquoque creni.

no. Lini vel lini leui litumque supinum est.
 Vt repo, Po psi ptiūq; facit. Rupi ruptum dabo rūso.

carpo.

Donat ui per itum strepo cum crepo dat
quoque xictum.

Fero, tuli,

Vult in puo liqui lictum natis dabis lapte.

latum.

Rouitumque dabit gessi gero, vult quoque
gestum.

Vro vsi ac vsti. Verro ri si dato versum.

Curo cucurrit habet cursum. Dat ui sero
natum.

Ut sero se
ui satum.

Atq; erit dat & eui ita sub duplici sensu.

So in itaque facit, Si sumque facesso cape sso

ut accerso

Cum viso. Pinso dat pinsuit indeque pistum.

Xixum dat plecto, cui flecto ne ctere pecto.

pecto olim

Haecque xui duodant. iui pero donat & ita

pecti in pe-

Mitto facit misi missu ssgeminado supino.

ctium me

Siquemero, geminas sicut & su: vertoq; verti

dia breui.

Et versum: sterto dat stertuit, absq; supino.

Neutrū sisto nihil dabit actiuum stitit, cdet

Sisto neu-

Deinde statā format: nobis est Gelnus aui or

trum verū

Dat viuo xictū. Soluo ui format & utum:

que mutu-

Ut voluocalui caluo facit absque supino.

atur à sto.

Nexo xui xū vult. Texo xuit indeque textū

Quarta coniugatio.

Vt eo,
quico,
singultio

I Vi quarta facit, ui semper vertimus in tū
Singultit vult singultrum, sepelire sepultū
Veni dāt uonū veni ventum venio vult.
Ponet amicit per uiper Et dāt vincio xictū
Sancio iungatur, quod & uiformat & itū.
Haurio sistum dāt psi pecum dāt sepio, saltū
Et saluis salio, proles formantur in ultum.
Dāt psi, psam, cābit, legihæc quādoque periū
Sentio si sum, vult vt raucio falsio si sum.
Et farsit farsit. Per ui mutatur & erum.

vt aperio
diciturio.

A pario natum, vi comperit & reperit vult
Aio præteritocaret, & meditancia verbu.
Parturio, esurio, cum nupturio volo tolli.

¶ Deponentiū præterita & supina

Ex or finitū actiuam fingito vocem.

Apiscor
est obso-
letū inde
est adipif
cor.

Vt potior potio, formabitur inde supinum.
Nil formant vescor, liquor, medeor remi-
niscor.

Tueor, eris reor, eris, apiscor eris.

Nō seruant normā tatus, sicutus, ratus, apius
Fateor eris, fruor eris, proficiscor eris, vt
ciscor eris.

Et fassus, fructus, fructusq; profectus et vitus

Sequor eris, expergiscor eris, loquor eris.

Atque sequens & experrectus iunge loquutus

Nitor eris, gradior eris, ordior iris, vior eris.

Nisus vel nixus, gressus velut orsus & vsus.

Obluiscor eris, queror eris, comminiscor

eris, misereor eris.

Oblitus, questus, cōmentus, iunge misertus.

Fatiscor eris, metior, iris, labor, eris, nā-

niscor eris, pasciscor eris:

Et fessus, mensus, lapsus, nactus quoque

paetus.

Morior eris, orior eris.

Mortuus, atque ortus, sed donatiturus vtrūque.

Fatiscor,

vix reperi-

tur, inde est

deseriscor,

desessum.

De verbis defectiuis & anomalis.

Qua contra normam flectes, anormia sunt.

Vt fero, sum, fio, volo, eo, queo, sultis, edo, sis.

Ausim, quæso, forem, saxo, cedo plu-
raque multa.

Defectiua etiam sic ambest, inquit & inquam.

In sit, aue, salue, capsis, apage, quibus euge

Des & ait, sodes ouat: omnia prosa recludet.

Dor, furo, for, der, ser, vix vquam suscipit vsus,

Dic, duc, fac, fer, ais, fice non sic dicitur apte.

Syncopa diminiuit de vi formata frequenter:

Nidi syllaba sint: Tamen innocies bene nosti.

Et scisti, flasti, flesti: sic plur. a notabis.

Præteritum signant & præsens præteritiua.

Sub voce, hæc odi, capi, noui, meminique.

Et pepigi, memini tote atque memento reponit.

Sunt neutro passiuæ solet, fit, fitur & audet.

Mæreo, cum gaudet, passiuum præteritum dant:

Asst vtrunque volunt titubo, placeo, pateoque.

Suescocaret, iuro, præterit. nubit, miseretque

Card, piget, tædet, pædet & licet, addito poto.

Et libet, & mereor, pro quo mereo quoque legi.

Passiue signant sub o, vapulo, vaneo, fio.

Exulo, cum nubo, liceo, quibus addimus apte.

Abundantia & primo verbo communia.

Hæc & plura leges communia, largior, hortor,

Osculor, experior, stipulor, moror, hospitor, atque

Obluiscor: eis interpretor addito solor.

¶ De verborum formis.

P Recipuas verbi formas cognosce quaternas.
 De frequentatiuis seu iteratiuis.

Sic iteratiuum formes ito fit ab atum.

V per o mutabunt bene cætera verba supini.

Si fuit or, manet or. Sunt cuncta frequenti, prima.

Prætereunt legem nato: quaerito fundito, scitor.

Sciscitor atque agito seëtor loquitur pauitoque.

Per scrutando libros doctorum plura notabis.

De inceptiuis seu inchoatiuis.

Præsentis primique modi: coniunge secunda.

Persona, si vis verba inceptiua creare.

Sic ferues, feruesco facit. Sedi tollitur hisco.

De meditatiuis, quæ desideratiua dicuntur.

In meditatiuis, quod in u fit, iunge supino.

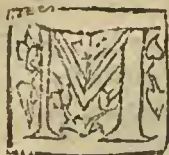
V semper breuians, rio. sic dabit esurire su.

¶ De constructione ¶

Octo partium orationis,

LIB. VIII.

Adiectiui & substantiui concordantia.

OBILE cum fixo genere, & casu,
numeroque.

Conueniat nomen sic vult cognomen
adesse.

Concordantia relativi & antecedentis.

Ponerelatiuum cum praecedente in eadem,
Et genere & numero, nec non persona in eadem.

De relativo regula oratoria.

Quando relatiuopræcedens subdis. eodem
Ponatur casu, quia verbo dantur eidem.

Quem scribo librum bonus est ornatius aio.

Quam librum quem, nam raro reperimus in vsu.

Altera de relatiuo regula oratoria.

Si referens ponas inter generum variorum:
Casus, haudque sequens fuerit: proprium, dabis vt vis
Sin proprium fuerit, referens conforme sit illi.

De coniunctiuo & interrogatiuo.

Consimiles optant. casus coniunctio, quærens,
Consimilesque modos, si non regimen varietur.

Regula nominatiui prima.

Ante caput rectum persona conuenientem.
Et numero, verbum quod personale vocatur.
Nec non finitum, rectum persepe tacemus.

Sæpe loco illius quid pono. Ne puer. Vni.
 Pluralem idones sermonem, non honor est hic:
 At de me solo numerus dicetur vteruis.

Regulaelegantiae.

Quod duo si rectos numerum verbo variorum.
 Praeponas, verbum quadrabit proximiori.
 Omnia ponitur erat, dic, & domus antra fuerunt.
 At vestes sunt lana: seras, est lana caetero.

Secunda regula principalis.

Cum sustantia, vocans, & vim quod seruat eorum.
 Si sit res eadem, post se rectum retinebunt.

Esse infinitum

Esse pares optat casus, sed non male dices.
 Huic licet esse probum, loquitur sic Quintilianus.

Appositio.

Appones coniunge pari casu duo fixa.
 Estores eadem declaraturumque praetero.

Elocutio.

Si ternam primæ des, totum sit tibi primæ.
 Si des secundæ ternam totum esto secundæ.
 Pauper ego canto. Luca vir maximus audi.

Conceptionum parasceue.

Quæ per & aut socias iungo dans rite Valorem.

Pluralem sic cum preconiungente repositum.
 Personam atque genus semper dabimus magis dignos
 Prima quidem reliquis prestat: uerbaque secunda.
 Masculeum reliquis prestat: neutro muliebri.

Regula indifferentia.

Sint res absque anima ponitur mobile neutrum
 Demonstratiuum & referens pluralia iunge.

Conceptio generum implicita.

Implicitam vocites generum syllepsin, uterque
 Est probus. At debent mas, & sumella notari.

Prolepsis.

Cum verbo positum, tacitam quandoque videbis.

Zeugma.

Vnius est verbi ad diuersa reductio Zeugma.
 Aut adiectiui. Nihil hic nisi carmine desunt.
 Iratus rex est, reginaque non sine causa.

Antiprosis.

Antiprosis erit, pro casu ponitur casum.

Synthesis.

Synthesis haud vocem, sed cernit significatum.
 Rem magis inspicunt quam vocem saepe poeta.

Aduerbia & interiectiones.

En, ecce, hem, primum, quartiūque aliquando requirunt.

Heu petiit & quintum. Vclut. o, hei, vehque datiuum
 Proh primũ, quartum, quintumque notatur habere.

Regimen nominatiui & obiter aliorũ implicitiũ
 Cuiusius tacitam do casus sepe regentem.
 Supprimitorator, quæ rusticus edit ineptè.

Regimen genitiui.
 Si duo continuè iungantur fixa nec vna.
 Sit res: in patrio recte casu dabis vnum.

Ex qua vi dictio aliqua regatur.
 Quærenti vires, sit pro ratione voluntas.
 Assiduisque vsus magnorum grammaticorum.
 Temporis atque loci, quantique, aduerbia quadam.
 Hunc optant casum dic venimus illius ergo.

De mei, tui, sui, nostri, vestri.
 Possesum espernit patrium, quo passio fertur.
 Filius ergo mei ne dixeris, at meus inque.
 Quæuis proprietatis, aut pars, cui mobile iungis.
 Laudem, significans, aut vituperamen, in hoc sit.
 Vel sexto casu, inuenis velut indole magna.
 Indolis aut magnæ, quandoque synecdoche habebit.
 Rite locum quarto aut sexto: ceu mente decorus.
 Aut mentem, misere doleo cor, corde uedices.

De opus.

Poscit opus sextum tolerans quandoque secundum.
 Ut mihi opus libro est, At opus dux (Tullius inquit)
 Est nobis, ut opus. Plautus sic utitur usus.

De adiectivis verbalibus.

Activæ signans verbale, dabit genitivum
 Mobile, ceu quædam, quorum vix scitur origo.

Quæ rigant genitivum vel dativum.
 Affinis, simili, communi, par propriusque.
 Finitimus, fidus, conterminus, atque superstes.
 Conscijs, & socijs conformis, siue propinquus.
 Et vicinus, amicus: habet iungi hæc alienus.
 Hæc. casum, ternum donabunt, siue secundum.
 Cætera quis damnum signabitur utilitasue.
 Cum terno pones, armi, feræ apertus ad arma.

De partitivis.

Partitiva volunt genitivum, ut signa gradusque.
 Pronomen numerus duplex, adverbia quædam.
 Sit conforme genus partitio quando notatur.
 Ni collectivum, vel vox heteroclitica detur.
 Recte etiam dices. Quid agis dulcissime rerum.

De comparativis & superlativis.

Res similis generis medius gradus, atque supremus
 Poscunt ille duas, hic plures, usque duabus.

Sin minus ista aderunt, medio gradui dato sextum.

Genitivum vel ablativum regentia.

Dat patrium aut sextum tibi copia, sicut egestas.

Plenus, inops, satira cum fratribus, implet, abundat.

Atque egeo, carco testes: quibus adijce sanus.

Et miser, & dignus, cum pluribus, & bene multa.

Verba vultu crucio cum pendecolor &ango.

Desipio, absinco, potior sic ponis, a loque.

Indoleo recreo quæ pluraque prosa recludet.

Dat patrium aut quartum, fastidio, sed magis quartum.

Regentia genitivum vel dativum.

Dic satago, verum, patrium, aut dantem misereri.

Sed magis vult patrium, dominor dat rite dativum.

In sacris etiam patrium, velut auxiliari.

Grammatica leges plerunque ecclesia spreuit.

Tu vivendo bonos, scribendo sequare peritos.

Verba genitivum vel ablativum habentia.

Accuso, damno, monco, contrario, laudo.

Criminis aut poenæ vel laudis habento secundum.

Aut sextum. Sed Valla dedit tantummodo sexto.

Altero, & ambibus, neutro vel utro vel utroque.

In quo casu poni debet pretium.

Verba volunt, sexto pretium: ponas: sine fixo.

In partrioploris, tanti, quanti, atque minoris.
 Cum fixo in sexto. Raro quartum Valeo vult.
 Vilius & melius, peius, vel carius emi.
 Valla negat recte dici per nomina posse.

De verbis plures genitiuos regentibus.

Aestimo, curo, putofacio, cum consulo, dico.
 Pendo, habeo refert, est, inter & est bene iungo.
 Ante dabunt rectos patrios, cum plurimi & aequi.
 Et parui, nihili, nauci, stocique bonique.
 Magni, infiniti, maioris, maximi, & assis.
 Et minimi, multi. Quaedam bene ponit sexto.

Quae regunt genitium vel accusatiuum.

Pauca recordandi patrium, quartumque requirunt.
 Vt memini, memoror, sic obliuiscor habetur.

De refert, interest, & est.

Refer, inter, & est, est signans commoditatem.
 Officiumue, petit quosus patrios, nisi septem.
 Refert, inter, & est, nostraque, meaue referto.
 Cum reliquis. Capiet cuius vel cuius vtrunque.
 Est nostrum, vestrumque, meūque, tuūque, suūque.

Genitium cum accusatiuo habentia.

Poenitet, & tradet, miseret, pudet & piget optant.
 Accusatiuum patientem cum genitiuo.

De tenuis, ac obiter de aijs præpositionibus.

Sæpe tenuis patrium numero præeunte carentem.

Aut res signantem geminas, vult. Vlla tenere.

Vult ad cum socijs, quartum velut absque Latinum.

Sub, super, in, subter, casu iunguntur utrique.

In vario sensu, facilis docet omnia prosa.

Questiosi fiat per ubi, nomenque prioris.

Sit numeri & proprium seu prima, siue secunda.

Id patrio dabo, quando locum designo minorem.

Militiæ belli, atque domi, sic ponis humique.

Addimus interdum dictis, terraque, togaque.

Si ternæ nomen fuerit, numerusve secundi.

Cum ruri dabitur terno, aut sexto, mage terno.

Tu sextum casum, si quando per unde rogaris.

Aut quæ responde. Si per quò, ponito quartum.

In proprijs, quibus vsque cupit rurs. cum domus addi.

Barbarus haud fiet apponens præposituras.

Compositum nomen nolunt rectore carere.

Sed tamen ut simplex positum quædoque legetur.

Datiui regimen.

Fixa dabunt ternum substantiuo mediante.

Verbo quod per habet contingit sæpe resolui.

Ternum pro quarto, aut sexto, cum præposituris.

Ponitur it clamor caelo, mihi filia cura est.

Curtibi despicior? nunc omnibus itur ad aurum.

Acquisitum si ponas verba dativum:

Hic dabo. Communis ferme omnibus esto dativus.

Verba dativum, ut proprium casum regentia.

Tertius est verbum proprius natus fore sum fit.

Aque manente facit, ab, ad, & con, saepe quibus do.

Occurro, fauco, studeo, medeorque & adulo;

Auxilior, famulor, rocco, Sed dat inuo quartum.

Pareo, praesideo, pugno, cum parcere, grator.

Quaeque frequenter erunt impersonalia iunge.

Contingit, restat, placet, euenit, accidit & fit.

Sufficit & constat, libet & liquet & dolet, adde

Hic vacat & conducit & expedit & licet, atque

Conuenit & praestat, sed dicitur pertinet ad me.

Attinet & spectat, recte coniungimus isti.

Multa regunt ternam, quibus haud est regula certa.

Accusatiui regimen.

Ante volunt quartum verba infinita suorum

Post casum. Prae nulla supina, gerundia nulla

Dant casum. Dabitur recte post casus agentis.

Ni sit in u. Post nil capit hoc vult mobile praese.

Posteriam sequitur sua participans bene verba.

Nam regimen fit idem si significatio par sit.
 Omne dat actiuum (tolle interdicere) quartum.
 Hoc verbum sextum pro quarto sapius optat.
 Celo, rogo, doceo, geminant ut vestio, quartus,
 Diuersos: dices veniam bene poscimus abs te.
 Induo veste Petrum dic, aut vestem in auro Petro.
 Rem tibi vel de re, te celo dicimus apte.
 Te doceo de grammatica, tu dicitis parce.
 Delectat, decet, atque inuat, da quarto & oportet.
 Compositum quandoque dabit sibi prepositura
 Casum. Quocirca quartum, sextumque dat Exit.
 Sape quidem docti repetunt bene preposituram.
 Quam poscendo diu, quartum, vel posito sextum
 Cum quouis verbo. Secus ablatiuus adesto.
 Aequiualens gemmis harum si iungitur uni
 Dicitio, pro reliqua tantummodo debet haberi.
 Quantum sit spatium, quarto vel dicitis sexto.
 Ast ubi quid factum, sexto tantummodo prome.

Regimen ablatiui.

Natura faciens regitur sine prepositura
 In sexto à verbis permultis mobilibusque.
 Sic dabis efficiens quodcunque, modo bene possis
 Hoc per pre, propter, referre: pudore tacemus.

Te virtute colo, tardus senio grauis ære.

Rex dono Christi, diuino numine præsul.

Materies ex qua, raro sine præpositura

Ponitur, vt, fuluo nummos cudit faber auro.

Materiam circa quam proprietates habet esse.

Mobile, cum verbo, sexto capit auctus honore.]

Lacteq̃ue distentus, sic adiectiua dabuntur.

Plurima cum verbis fungor vescor, fruor, vtor,

Victito, frando, beo, dono, afficiu, colo, sterno.

Cum multis iunges, quæ prosa recludet abunde.

Forma modus vedatur per casum rite Latinum,

Mobile, vel verbum, mensuram dat sibi quarto.

Vel sexto, longus treis vlnas, vel tribus vlnis.

Mensuram excessus verbum, vel mobile, sexto

Operat, vt excedo digito, pede longior vno.

Passiuis sextum dabimus cum præpositura.

A, vel ab, Accipiens sic do, Distans. Remouensque

Sic Alius, ponas, & quæ conformia noris.

Instrumenta dabu sexto, sine præpositura.

Atque regente duos sexios bene pone sequela.

Discunt discipuli, me præceptore docente.

De ordine declarationis grammaticæ.

LIB. IX:

Optandi debent, aduerbia, siue vocandi.
 Sumere principium, velut interiectio sæpe.
 Ecce, age, & heus, post hæc casum decet addere
 quintum.

Hinc rectum sequitur verbum. Tibi sit generalis
 Regula. Quæ a tergo regitur, vult dictio cuncta.

Postponi. Siquid declarat, iuris idem sit.
 Siquid sit tacite positum, supplere iubebo.

Exceptiones a præmissis regulis.

Quod rogat, atque refert, & habet quod vim, referetis.
 (Vt quod verba petit semper duo, dum, quia donec)

Atque negans præit, ob logicam mutabitur ordo.

Præcedens semper præponitur & referenti.

¶ De quantitate syllabarum LIB. X.

Hexametrum carmen, eiusque compositio.

Hexametrum senis carmen pedibus sit & vsque
 Dactylus est quintus, sextam sibi vult regionem.
 Spondeus, reliquisque locis sit vter libet horum
 Pedes nothi siue illegitimi, in hexametro.

Hac te legitime docui nam sæpe poeta.

*Ipsa minus seruant, tu quanta licentia cautus
Est permissa, vide, ne quando turpiter erres.
Nanque rei gravitas quinta in regione locavit
Spondeum, veluti magnum Iouis incrementum.
Datque pedes alios Maro, tu puer elige legem.*

Ultima versus anceps.

*Ultima cuiusque est communis syllaba versus.
Ne credas esse in sexta regione trochaum.*

Pentemimeris.

Per pentimerim brevis est producta licenter.

Pentametrum carmen.

*Pentametrum vult quinque pedes, pes tertius est
Semper spondeus quartus, quintusque anapestus.
In reliquis spondeus erit, vel dactylus, ut vis.*

Asclepiadeum carmen.

*Vult Asclepiades, versus spondeon habere
Principio, binos hinc rite capit choriambos,
Pyrrhichius sequitur, quo non velocior alter.*

Sapphicum carmen.

*Quinque pedes Sapphii carmen capit esse trochaus
Vult primus, quartusque, & quintus, tertius autem
Dactylus, ipse locum sumes spondae secundum.
Hoc tamen post treis versus sibi iungit Adonis*

Metrum quod sic fiat, spondeum dactylus anteit.

Phaleucium carmen.

Quum facies carmen, quod composuisse Phaleucus
Dicitur, in prima spondeuserit regione.

Dactylus inde datur, triplicem cui iunge trocheum
M, necat ellipsis, ceu vocalem synalæpha.

Diçtio dum sequitur, quæ à vocali incipiat.

Vocalis non absumpta, sed correpta tantum.

Non perimens longam raro breuiare poeta
Consuevit, veluti: Sunt in sole ore canendæ.

Vocalis ante vocalem immutata.

Id mirare magis, vocalem nil variatam
Interdum cernes velut, Iunio immenso.

O, ET HEV.

Heu, ò non perimes, at ò interdum breuiabis.

Vocalis ante vocalem in eadẽ diçtione absumpta.

Vocalem perimunt plerumque nomine eodem.

Sic Maro doçte refert, aluearia vimine texta.

Synærcsis nulli vitanda.

Omnibus ista licet, huic, cui, di, dijs quoq;, de hinc, dein
Proin, deest, semianimis, prout, deorsum, prehendere
seorsum,

Sic ij, sic iisdem. Quædam diuisa leguntur.

Diæresis.

Scandere si bene vis, tu nosce diæresin apte.

Ex vna per quam duplex fit syllaba semper,

Sic Syluæ vates lyricus trisyllabone fert.

1, vocalis vbi male putatur esse consonans.

Nominibus Græcis non consonat, I, vel Hebræis,

Quapropter dices Iacobus, Iambus, Iaspis.

Profer Iulius, Iaspis, Ioannes, & Iesse,

Suaque ab indoctis laniatum nomen IESVS.

¶ Duodecim regulæ generales.

quantitatis syllab.

1 Dum postponuntur vocali consona bina,
Aut duplex, longa est profecto. Quod si duo subsint,
Finali, raro positus producitur illa.

2 Cum muta liquidam scribens in syllaba eadem.

Ancipitem ponas vocalem, quæ brevis esset.

Hanc tamen in prosa semper breuiare iubemus.

Sunt. l. & r: liquida quæis raro iungimus: n m:

3 Diphthongum producit in Græcis, atque Latinis.

In Græcis semper verum subeunte Latina.

Vocali, breuiq; velut præit, atque præiustus.

4 Vocalis brevis ante aliam manet vsque Latinis.

Ni capier, fio: producit, & nomina quintæ.

E seruant longum, si præsit i, ceu speciei.
 Anceps ius erit patrio, dic semper alius.
 Alterius breuius tantum commune sit ohe.
 Caius, & Cai produc, conformia iunge.
 Hic Græci variant nec certa lege tenentur.
 Deriuata patris seruabit dictio normam.
 Consona si patris maneat, docet istud aratrum.
 Multa tamen tolles post declarata, vel ante.
 Simplicis obseruat mensuram compositiuum.
 Quamuis diphthongus vel vocalis varietur.
 Hanc legem spernunt, dicus à dico, innubus atque
 Pronubus, ambitus, nihilum, cum semisopitus.
 Peierat à iuro, cum deierat, agnitus, & cog.
 Connubium varies: abicum conuitia dicas.
 Se produc, & Di. præter dirimo, atque disertus.
 Est re breue: at refert à res producere debes.
 Reijcit, & reicit. Nam quæ iaciotibi format.
 I, prius interdum tollunt ut corripiantur.
 Addit vel demit metri grauitate poeta.
 Est pro, breue in Græcis, pro longum rite Latinis.
 Corripias pronepos, profugat, profugit, proficis cor.
 Et procio pero significans, cui iunge procello.
 Atque profana, professa, profunda, profesta profaris

Propino vario, procuro, iungo profundo,

Sic bene doctelocas propello, propago, Lucreti:

Pars si componens, fini prioris, vel o, donat,

Sit breue, cunctipotens, & Timotheus manifestane.

Quod si non semper manet, i. productio semper.

A quotus atque dies, recte Variato, at ibidem.

Et tibicen erit longum, cui iungis vbi que.

Protrahit Ausonius matricidam grauitate.

Lagopus, geolephus, atque Theophila produc,

Cum Leucopetra, Geometra iungitur apte.

Quod mediis facit atque dies productio semper.

7 Præteritua tenent primam dissyllaba longam.

Tolle bibit, scidit, & fudit, ac tulit, oriaque do, sto.

8 Corripiunt binas geminantis, ceu ceciderant,

Tolle ceciderunt à cedo, à pèdo pepedi.

9 Cuncta supina tenent primam dissyllaba longam

Præternata sero, cico, lino, sto, sino, sisto,

Do: ruo, cum quo, co, rcor. At staturus arum dat.

10 Præteritua vocalem de vi. reliquis dabo longam.

De verborum clementis.

A, crescens produc. nisi cumento dare primo.

Ni subit r, produc e semper, quum subit r, do

Cum socio terna breue præsens: protrahere reris.

Semper e corripitur præram, rim, ro, beris adde.

In reliquis produc, quamuis steterunt Maro dicat.

I, O, V. I produc primo cremenro, dum modo quarta

Est verbum, debet semper producier iui.

Corripe præteritis iouis vndique, venimus edit.

In subiunctiuo, rimus, ritisquelicenter,

Inuenies nolito, veliro, velimus. Et itis.

Et simus, sitis, produc. Erit ubreue, non o.

¶ De nominum cremenris.

Cremenrum secunde declinationis.

Quæ sequitur primam, tantum producit iberi.

Tertia cremenrum. A, & O.

Dic atis, onis ab o fer, inis breue, protrahis onis.

On si vertis in o, mensus sit qui fuit ante.

C Dices haleci: nec spernes Melchisedecis.

Dauul Davidis dices. Bogudis bogud optat.

L Masculeum dat alis, neutrum formatur ab alis.

Elis cum solis produc: reliquis breuiato.

N On nimis incertū est. En inis dat cetera produc.

R Aris produco neutris, Nectar, inbar aufer.

Protrahit nar naris, furis, veris, Recimeris,

Bixer, Ser & Iber, inter Græcum, æthere dempto

Oris ab or produc, cum neutris corripe Græca.

Arboris & nemoris breuies, indietaque cuncta.

Etis ab as produc. Ab anas anatis breuiato.

Cætera corripies, nisi Vosis dico Vadis Vas.

Es Es, breuiat, nisi cum locuples, mercesque, quiesq;

Sic heres Græcum iungo quod prabit etis.

IS Is breuiat. Tollo glis, gliris, Quodque dat iis.

Et Psophis, Crenis, Nesis, Græcum quod in n, fit.

OS Protrahit os, tria corripitiū bis, compos & impos.

V S V s, breuiat. Tollas prædis, ris, iis, quod habebit.

V. Præter pecudis, ligurisque, intercutis, adde.

At melius melioris habet conformia iunge.

BS. PS. MS.

Consonacum præit s, patrij penultima curta est.

Hinc cyclops, seps, gryps, conops, cerceps, remoueto.

Atque Europis, hydrips Fuge cyclophis atque dolepis.

X præ gis vocalem breuio. Producito lex, rex.

Ex icis abbreviat, V ibex nisi. Cætera produc.

Præter abax, similax, atrax cum dropace candax.

Pax, et atax, pharnaxque panaxque storaxque colaxq;

Pix & onix, ilix, histrix, cum mastiche, varix.

Coxendix, & erix, fornixque, calixque, cilixque.

Dic filicem, facilem, laricem, narricemque, niuemq;

Cappadocem, celocem cum præcoce. Iungitur istis.

Dux, crux, nux, crux, atque volux. Variabo Syphace
Et bibricem, raronomeni producimusiſtud :

¶ De primis regulæ generales.

A ſolum trahit, quodque, & diſſyllaba inamnat

E diſſyllaba d, ſimul, tardant, ſed & n s :

T que vel u conſo Cætera corripunt.

I tardant d, vel l n s, ceu conſonitans u,

M vel r in diſſyl. Cætera corripunt.

O bogomoſo diſſyllaba d modo tardant.

V rapiunt b l p polyſyllaba neque ſolum u.

De medijs.

A tardat g vel u medijs, ſed cætera currant.

E c d tardant l m n r vel u mihi ſola :

I niſi ſit ſuper u vel q poſcit breuiari.

O medio tardant s t, ſed cætera currant.

V currant b vel f l p, ceu conſonitans u.

Dum ſub ſunt medijs, cætera longa dabis.

Excipienda ſue ponuntur in ordine norma.

Nunc ſatis eſt primam ſignificaffe viam.

De vltimis A terminale.

A declinatum breuia ſed protrahit ſextum.

Et quintum cuius rectus producitur & nna.

Producunt nostri quaedam muliebria Græca
In recto. Vt tegea: sine teste nihil volo tale.

Non declinatum producit: ita, cum quia, demptiū.

Et pua non verbo. Ginta melius loco longum.

Postea & Ultra, leges cum contra, cursa: centier.

Eia breue est Flaco.

E in vltimis.

E breuia. Prima producit, & nomina quinta

Cum natis, ad des pluralia cuncta secunda.

Iunge doce & socias. Monosyllaba longa repono.

Inclinatas præter: Male, cum bene dempro.

Omnia produces aduerbia, si qua secunda

Præstiterit, summique gradus aduerbia quæuis

Sunt ferme atque fere producta, quibus dabis ohe

I finale.

I longum pono, vocitantem contraho ternæ.

Sæpeque Græcorum ternum, Mincidi, testis.

Sed nisi. siue quasi, mihi, ibi, sibi, vbi variabis.

Et tibi: iunge cui, tantum breue meli, locatur.

O in fine.

O commune datur, producit monosyllaba, iungens

Cum ternos sextum: atque aduerbia nomine nata.

At variabo cito, cum sedulo, mutuo, crebro,

Seroque: sit curtum modo solum: sed breuitari

Ergo pro causa non vult produco quater no

In casu nomen fit cuius in us genitiuus.

O patrij produc, variaque gerundia verba.

V, & B.

V semper produc. B contrahit: barbara demer.

C in vltimis.

C produc. Præter nec, donec. Sed variabilis

Hic bene pronomen. fac verbum iungimus isti.

D, & T.

D breuipenatur, seu t, nisi syncepe fiat.

L breuē sit Cum sol, sal, nil, tolluntur hebræa.

N produc. Demas an: in, & prolem tamen, atque

Forsitan & forsas, vident. Inic conformia iunges.

Quod dat in, curtu est, velut on, quod tertia nescit.

Corripitur quartus, quādoque breuis vltimarecti est.

R breuiet. Produc cuius dat patrius eris:

Addito iber, ær, æther. Sit Celtiber anceps.

Vt cor, non longum melius. Producito tantum

Cur, far, lar, fur, nar, par, vix prolem breuiabo.

As produc. Sed adis que dant patrio, breuiantur.

Et terna quarto, vates bonus Hæliasinquit.

Positur es longum. Pluralia corripere Græca,

Quæ crescunt, velut es desum penes, in quibus adde.
Cum neutris, & si patrio est penultima curta
Ternæ. Tolle Ceres, aries, paries, abies, pes.
Is breuius: verum plurales protrahet casus,
Isque quod in patrio mutatur in itis & inis,
Aut entis: Thetis vario, Glis, vis quoque nomen.
Cum verbo longum est, veluti per persona secunda
Protrahit is, quoties itis plurale reponit.
Os produc: patrius brevis est & compos & impos,
Osque ossu præbens: rectos breuiatio secunda.
Os recti produc quoties tibi patrius o dat.
Us correpta datur, Monosyllaba cum genitiuis
Ternæ, vel quartæ produc: numerique secundi
In quarta primum, quartum, quintumque: & in vris,
Dumue vtis patrius, vel in udis, & untis, odisue.
Aut quintus fit in u, longiuscum rectus habetur.
Ergo produces venerabile nomen IESVS.

¶ De decem vitijs in carmine vitandis.

Barbara nulla meriti vox, aut incongrua metro.
Nulla redundabit, nulla integritate carebit.
Nil transponetur: nil confundet male sensum.
Nec rapies longam, nec produces breuiandam.

Nec post vocalem, nec post. m, versu in eodem
Partibus à varijs vocalis rite sequetur.

Syllabane percat præcedens, vt modo dixi.

Nec succussantes, nec pones molle crepantes.

Nec paucis numeris tibi multa licere putabu.

Nec tibi propones nisi summos quosque imitandos.

¶ De pedibus.

Pes est certa temporum ac syllabarum demensio.

... Pedes duarum syllabarum.

Spondæus cõstat ex duabus syllabis longis, vt virtus
Pyrrhicius ex duabus breuibus, vt Deus.

Trochæus siue choreus ex longa & breui, vt tēpus.

Iambus ex breui & longa, vt dices.

... Pedestrium syllabarum.

Molossus ex tribus longis, vt fallentes.

Tribrachus ex tribus breuibus, vt dominus.

Dactylus ex longa & duabus breuibus, vt tempora.

Anapestus ex duabus breuibus & longa, vt pietas.

Bacchus ex breui & duabus longis, vt honestas.

Antibachus ex duabus longis & breui, vt audite.

Amphimacer ex longa, breui & longa, vt caritas.

Amphibrachus ex breui, longa & breui, vt venite.

Pedes quatuor syllabarum.

Dispondeus ex duobuspondeis, ut oratores.

Proceleusmaticus ex duobuspyrrichis, ut ariete.

Dichoreus ex duobus choreis, ut cantilena.

Diambus ex duobus iambis, ut propinquitas.

Choriambus ex choreo & iambo, ut nobilitas.

Antipastus ex iambo & choreo, ut legebamus.

Paon primus ex prima longa & ceteris breuibus, ut

temporibus. Paon secundus ex secunda longa &

ceteris breuibus, ut colonia. Paon tertius ex tertia

longa & ceteris breuibus, ut sceleratus. Paon quartus

ex quarta longa & ceteris breuibus, ut celeritas.

Epitritus primus ex prima breui & ceteris longis,

ut amuerunt. Epitritus secundus ex secunda breui

& ceteris longis, ut conditores. Epitritus tertius

ex tertia breui & ceteris longis, ut discordia. Epitritus

quartus ex quarta breui & ceteris longis, ut audiuitis.

Ionicus à maiori ex spōdea & pyrrichio, ut doctissimus.

Ionicus à minori ex pyrrichio & spōdeo, ut faciebant.

Pedes quinque syllabarum.

Dochimus constat ex bachio & iambo ut perhorrescerent.

¶ De accentu.

Accentus tres sunt, acutus, grauis & circumflexus qui ex utraque constat. Acutus in penultima, vel antepenultima locum habet, circumflexus eandem in penultima, grauis ubi uterque abest.

Regulae.

1. Nulla dictio latina habet accentum acutum vel circumflexum in vltima.
2. Monosyllaba dictio longae naturae, in se habet circumflexum, ut mos, alioqui acutum, ut sel, sax, nux.
3. Dissyllaba priorē naturae longae circumflectit si vltima similiter breuis sit, ut morus, alioqui acuit, ut Deus. Acutus syllabam attollit, grauis deprimat, circumflexus partim attollit, partim deprimat.
4. Polysyllaba penultimā naturae longae circumflectit si vltima similiter breuis sit, ut Romanus: alioqui eam acuit, ut Romano, quod si penultima breuis sit antepenultima semper acuitur, ut domus.

His praecipis metiretam Graeca quàm Hebraea, nisi Graece aut Hebraice agas.

¶ De figuris.

Figurae definitio.

Arte nouata aliqua dicendi forma, figura est. Sunt eius species, metaplasmus, schema, tropusque.

Quas manifestatis vitijs, reserabimus ample.

De vitijs.

Barbarus est quisquis scribendo, siue loquendo.

Verbum corrumpit, peregrinum est barbara lexis.

Esto solæcismus vitiosa oratio quæuis,

Obscura species, ignobilisque orationis.

Improprie sumptum verbum dicatur. Acyron.

Omne superuacuum Pleonasmus rite vocatur.

Esto perissellogus tibi sermo superfluus omnis.

Amphibolon dubius Romanis sermo feretur.

Tautologos verbis varijs rem signat eandem.

Macrologos sermo nimium prolixus habetur.

Ecclipsis verbum. Reticentia verba subaudit.

Est enigma grauis nimium tibi sermo solutus.

Inordinata orationis species.

Magna Tapinosis tenui sermone recludit.

Aschrologos nobis obscena oratio fertur.

Est cacoricephaton quicquid sonat haud bene nobis.

Haud bene compositum cacosyntheron esto Latinis.

De Metaplasmo.

Dictio transformata poetæ fit Metaplasmus.

Adiçe principio quicquam, sic Prothesin edes.

Adiçe quid medio, sic fici Epenthesin apte.

Adiice quid fini pulchram facies Paragogen.

Auferit quid capiti Vates, ut Apheresin edat.

E medio quicquam tollas: ita syncope fiet.

De fine demens, nostris haud versibus apta est.

Ectasis extendit tibi iure puer breuiandam.

Producenda foret quam Systola corripit ipsa.

Syllaba per binas diuisa Dierefsis esto.

Syllaba de binis est facta syneresis vna.

M necat Ellipsis: ceu Vocalem Synalæpha.

Anthithesis fiet tibi litera si varietur.

Est Metanempe thesis: si transponas elementum.

De Schemate.

Schemata dant species tibi Lexeos & Dianctas.

Per partes totum, aut referat post facta Prolepsis.

Verbo vno plureis sensus per Zeugma recludo.

Iunge Hypoz eusis sua rebus verba quibusque.

Verbo vno varia est Syllepsis clausula nexa.

Præpositura quidem mutata Parallaga fiet.

Copula supprimitur, quo fiat Asyntheton apte.

Copula multiplicata facit Polysyntheton vsque.

Finem principio repetens Anadiplosin edes.

Principium fit idem nonnunquam versibus apte.

Principio & fini reperitur versus eodem.

Dictio format Epizeuxin cum vi geminata.

In simili verbo ludet quandoque poeta.

Mobile cuique suum fixo connectitur apte:

Principijs eadem est Paromæon litera multis.

Verborum similis sit finis Homæoteuton.

Casus. Homæopoton erit similis tibi multis.

Bella Polypoton verum sit clausula casus.

Sermonis series prælonga vocabitur Hyrmos.

E verbo in verbum Climax it pulchra figura.

De tropis.

Versit ad improprium Tropus omnia significat cum

Propter rem similem pro verbis verba repones.

Esto Catachresis bona vocis ab usio nobis.

At metalepsi erit transumptio facta gradatim.

Dico Metonymiam Bacchum bibo, vina coronant.

Appellatiuum proprij vice sæpe locatur.

Exornat carmen fixo bene mobile quadrans.

Pronaxi puppis, contraue, Synecdoche habetur,

Sæpe sonus causam fingendi nomina præstat.

Rem circumloqui inur, sit quando Periphraasis apta.

Valde turbatus vocum sit Hyperbaton ordo.

Hysteron est proteron, postponas si ante locanda.

Ordo inuersus erit, tibi Anastrophæ præposituræ.

Interiecta Parenthesis est, sententia quævis.
 Synchesis est prorsum uocum aut confusio sensus.
 Quo iuc interposito per 7 mesim uerbulâ scindo.
 Excessus fidei manifestus Hyperbola fertur,
 Dic Allegoriam sensu si uerba repugnent.
 Illudens sermo recte Ironia feretur.
 Aniphrasis uerbum sit per contraria dictum.
 At Charientis mos tibi molliet aspera dictis.
 Sermo procul notus festiua Parœmia fertur.
 Hosticus irrisus nobis Sarcasmos habetur.
 Simpliciter, Astetismos erit, si rustica desit.
 Notaparum demonstrat Homœsismagnotis.
 Est Icon quoties formæ bene confuso formam.
 Iure diuersus erit quisquis rem comparat apre.
 Exemplum facti uel dicti sit Paradigma.
 Multa figurarum descriptio nominâ sumit.
 Inuenies uersum repetiturum sæpe decenter.
 Respondere solent scriptores obxiendi.
 Quas tibi declarat Syntaxis non repetemus.
 Rem nimis ut notam, serimus nos sæpe tacere.
 Fingere personam res est percrebra poetæ.
 Laudatur uerbi repetitio facta decenter.
Uirtutum uitijs interdum nomina dantur.

Hendiadym facies soluens in mobile fixum.
Quid opati quod agit fero cōtraue, Hypallage habetur
Liprotecriti quoties plus significanti minus aio,
Anthuheron fiet, quoties contraria necētes.
Quæstio Erotema est inter numerata figuras.
Dicta prius declarat Epexegetis aperte.
Emphasis est sensus maior quàm verba recludant.
Quod nihil ad sensum facit, esto paret con vbiq̃e.
Ob palchram vocem quid factum Euphonia fertur.
Versus ad absentem dicitur Apostropha sermo.
Dic Allocheta contra artem quid variatum.

Ex tertio Ioannis

Despauterij libro, de primis
 & medijs syllabis.

A ante conso in primis syllabis.

Ante b corripitur, ut faber. Nota ubiq; quæ
 ex regulis præcedentibus noscuntur, ut stabam,
 flabam, corripuntur tamen stabilis & stabulor
 & stabulum: ac prod. à fabar fabilis: à nabam nabalis.
 &c. Abel variatur. Produc Crabro, fabula, fabrate-
 ria, flabrum, flabellum variatur, labes, laboreris verbis.
 et labor nomen & labo as corrip. Labicum variatur.
 Labicus Labica, Nabis pabulum pabulor, Sabus: ac Sa-
 binus corrip. Sabbatius, Sabura Viri proprium, Sa-
 burra autem corrip. trabaca. trabigulus: alij tamen le-
 gunt thargibilus, tabes, tabum, tabeo.

A ante c corripitur, ut facies. Excipiuntur primo
 habentia b aut p ante a, ut brachiū paco: hinc deme-
 baculus, paciscor, placco, Placentia, Placenus, Paco-
 rus, pachynus. Sed apud Ovidium producitur verum,
 tū Pachynus duplici, c, scribitur ut quidā velūt. spaciū,
 Secundo excipiuntur acer adiectivum, nā substantivū
 corripitur. Acis quod Claudianus novè corripuit
 Achar, Cacus variatur, cacabo, cacabus. Dacus, facū-
 dia, Graculus, quod tamen graculus frequentius scri-
 bitur: Glacilla, glicito, machina, macero, maceries.
 At corripitur macies & Macer etiam proprium.
 Thracia, thraces. Vaciens, Vecillo variatur: correptio

est acceptabilior Zacharias.

A ante d corripitur. Ut quadro. Excep. Adam variatur. Caduceum Mercurij virga, hinc caducifer, & caduceator Cadusij variatur, clades, Dada, Fadius, Viri proprium, Gades, Gadir, Gadilon, Gladus, Gradinus variatur. Ladaa, ladon, Quidi, radix, rado, & edico suadeo, suadela spadix, traio, traduco, vado sed vadum & vador corripitur.

A ante f, corripitur. Ut vaser.

A ante g corrip. Ut Tagus. Excipiuntur primo habentia f vel p ante a, ut fagus, pagus, hinc demo flagro, flagellum, fragor nomen, fragro as, fragilis, Tagasa, unde Pagasæus, plaga proci vel oranam pro vulnere producitur. Plagium hinc plagarius. Secundo excipiuntur Agalma, apud Græcos tamen corripitur. Agia, Agis, Braganda, Lagon pueri nomen, hinc lagunculus, quod corripitur. Lagopus, Lagus Aegypti rex variatur, sed productio est longe frequentior, lagana, magalia, Mago saga, sagus, sagio, unde præfagus, & præfugio. At sagum vestimentum & sagax corripitur. Strages, stragulum, stragula, stragula, vagina, vagio, vabor.

A ante lia dissyllabis produc. Ut balo. Excipiuntur

eur primo nomina in genit. crescentia, ut salix, præter
 halec, ales & calo onus. Secundo excip. Alo, Calosop-
 pidi nomen, cala, scale. calo as, Fale vel phalse arum,
 turres lignea. Halys fluvij nomen & viri proprium.
 Malus, a, um adiectivum: nam ubi hæc substantiva
 sunt producuntur. Palam huic prop. lo, palur, quo in
 compositis utimur, ut palinodia & c. Palas Dea, unde
 palilia, salum mare, Talus viri proprium, ac talus ap-
 pellativum produc, Valens proprium viri, uale, quia fit
 à ualeo corripuntur.

A ante l in polysyllabis corrip. ut Phalaris. Excep.
 alca, Alecto, aliphæ, aledius, balena, caligo, calisto, ca-
 latia, Dalida, Laletania, malobathrum, Salustius, Sa-
 lentianum, squaleo, scalena, talca, talio.

A ante m producunt polysyllabis, ut fama. Excep.
 Amo, camers, Blamys, famcs, lamus, Samos, fame, sa-
 mothracia tamen, Thamos, Zama.

A ante n corrip. in polysyllabis, ut amussis. No-
 tentur composita ab a, ut amoueo, & e longis derivata
 ut à flamen, flameum, flaminica, flaminus, flameus,
 quia producunt. Excep. Amicum, amianus, Bamura,
 Damocetas, lamæti, lamætor, lamina mamerus mamer-
 tus, mamurius, mamurius, mamurra, samaria.

A ante *n* in dissyllabis producitur, vt manes: ma-
no, Excipiuntur. Anas, ano græca præpositio, vt ana-
glypha, analecta, & cæt. anus; idest vetulamulier, nam
pro podice produc cano is, canis canon, Claus, Danus
Danis, manus, panax, Panus Phanes, sic Phanos,
planus Græcū idem quod scurra, adiect. enim produc.
Rhana, nympa.

A ante *n*, in polysyllabis corripitur, vt lanio.
Noventur è longis deriuata, vt ianua ianuarus, la-
nago, phanaticus, planities, quia produciunt, & cætera.
Excipe. Anippe. Blanco. Canidia, canius, danubius,
ganeo, ganeum, & ganea quod iuniores quidam corr-
puere, Lanuuium, Manilius Manius, Manilia, Mane-
rus, Phanaretus, Pharias, Phanium.

A ante *p* corripitur, vt pape. Except. Apis rex
Aegypti, epis autem pro apes corripitur. Apidanus,
Apenninus. Aphrica, crapula, capo, papas, papa,
Papius, Papilus, Papinus, Papianilla, Papilio rapum,
Vel rapa, Sapo onis, Sapis, Saperda, Vapulo.

A ante *q* corripitur, vt aqua: notanda sunt com-
posita, vt quaque, quaquam, nequaquam in quibus
ultima consulenda.

A ante *r* corripitur, vt hara. Except. Ara, aretes

areb, area, Arene oppidum, aruncus, arunci, aruncus,
 Arūs, aram apud Mantuanum, Barium, Baris idis,
 barine, Carica, Carolus uariatur, Caria, cares, carex,
 carectū, carus: sic omnia adiectiua in arus, ut charus,
 clarus: sed Clarus uiri proprium cor. rarus, unde raro.
 &c. Charis iris, carina, claros, claris, Darius, glareas,
 gnarus, Larissa sus, Larius, Larinates, Larides, Laronius,
 Laronia, Larunda, Larina, Maris uiri proprium
 Malcus, natis, nāsi foramen, Narix, Naricia, uel um,
 Narea. Parus auis nomen: nam pro insula corripitur
 Parcco. pharis, quare, narix, naricus, narilus. At uaricosus à uarix contra primitiuam naturam corripitur.

A ante s̄ in dissyllabis producitur, ut Naso. Excepta
 Basis, casa, prason. phrasis, quasi, Thases, Thrasus, sic
 Thraso.

A ante s̄ in polysyllabis corripitur, ut Asia. Excepta
 Asius, Asiaticus, & Asis idis, ab Asia contra
 primitiuam naturam. Asopus, Basium, caseus, Iosius,
 Mnasylius, Nafica, Nasidius, Nasidienus, Nasidianus,
 Pasiphe, Pasiphilus: sic quicquid est à πᾶσι, id est omnis.
 Spasios, hrasimachus, V asidius.

A ante t corripitur, ut quater. Excipiuntur quæ
 habent m ante a, uel mutam ante, ut mater, frater.

præter Mathon matella; at matulla producitur à Phi-
 lelpho. qua ratione nescio Martinus mathesis Mathe-
 maticus Matieni, Gratis semel apud Martialem &
 apud Terentium semel corripitur, alias ubique produ-
 citur, Cratinus Craterus Crates & Stracocles & qua a
 deducuntur, ut Cratander, Stra-
 getus, & c. produci. Aster atrium atramentum A-
 zella Arina oppidum. At Arinas proprium viri a
 breuiponitur Aryspuer Cybelidilectus, aliorum no-
 men corripit Caius Clathrus Farum fatidicus nota
 sunt. quia è supino producto dicuntur venire ut natu-
 ra natalis natus. sed nato corripitur contra primitiui
 naturam. Gnaria latus tatum: nam latus erit, corri-
 pitur, Lator alaterna natura natio quatinus & qua-
 tenus ex compositione Saturnus statim pro perseue-
 ranter continenter, sed statim aduerbium tipurus pro
 illico mox corripitur semper. Statius Silata Vates Va-
 ticinor Vanessa.

A ante u corripitur, ut auus. Excip. Auidienus,
 Item à præpositione deducta, ut auerio auim & cla-
 ua clauus clauis David Dauus Daualus flauus flauo
 Flauus gausus gnauus Lauinium & Launia Vari-
 antur Mauiors mauius & mauieni auis nauopano pra-

us rarus ravidus suavis suavius Sano.

E ante consonantes in primis syllabis.

E ante b corripitur, ut nebula. Producentur habentia duas consonantes ante e, ut crebro præter Crebentus Trebia fluvij nomen, & Trebatus Trebonius Trebus. Produc quoque de beo debilis debilito Ebofia ebrius Hebe Hebras Nebris Rhebas & Sebetus sebana Thebe Vebius Zebeus.

E ante c corrip. ut speluncum. Excip. Echo imbecillus contra primitivam naturam. Lacania lecythus Mœnas seculum secius, at secus corrip. Stechas theca.

E ante d in dissyllabis prod. ut sedes contra naturam primitivi sedeo. Notetur derivata è brevibus. ut pedu. Pedito onis. Excip cedo, id est dic vel da, Nam cedo esse prod. cedrus cedo Medon scheda.

E ante d in polysyl. cor. ut medicor. excip. Edomus Gedippa Gedeo variatur, Hedymeles Hedulus Medea Media Medica herba, Medoaci Medymus Sedetani Sicro sedulus scditio. E ante f corripitur, ut nefas.

E ante g corripitur, ut lego i. Notentur composita in quibus ad alias regulas recurrendum est. ut segrego dego. excipe Egates insula nomen, egregius Gregorius Hegio lego legas, legitimus Pegasus Phegus

Regnum, regala, regulus, regina producuntur contra primitiuinaturam verbi *rego*: sic quoque & *regula* à *tego* *Slege, segeria*.

E ante *l* in dissyllabis produci, ut *velum*. Excipe *Chelys, celer, celox, Gela gelu gelos, helix, Helos, Helops, Lelex, Melas, Meles, meli, melus, Pelops, scelus, Telon, Velut, Velim*.

E ante *l* in polysyllabis corripitur, ut *selibra*. Notentur è longis deducta: sunt enim longa, ut *Delius, delibucus elegans deliciae, &c.* Excipe *delubrum, Elysius electrum electra elegit, Helias Helios, & quæ inde veniunt, ut Heliades Heliodorus, &c. Helisabeth, Variatur Helisus Melius viri proprium; Pelamis pelion pelias pro hasta Achilles, Nã viri proprium corripitur, Pelignum pelusium spelunca speleum Telobas telobæ telcbous telecoon telegonus telemachus telenus telephus Velabrum Velicer.*

E ante *m* corripitur, ut *gemo*. Excip. primò quæ ab *e*, litera etiam aspirata inchoantur, ut *eminus, hemina*, hinc tolluntur verba *emo* & *emio* quarta. Produci quoque dissyl. tertiæ declinationis crescentia in genitiuo, ut *schema nemo thechema rectius corripitur, quia Græce habent e præter nemusnemor Chreme*

Themis & *femur*. Excip. secundo, *crementum* *Crema*
demo *demum* Δῆμος, id est *populuscum* *suu*, ut *De*
modocus *Demostenes*, & c. *Demetrius*, sic *demenctus*
Democles *Mnemosyne* & quicquid eius originis est,
phemius & siquid fiat à Φῆμη, id est *fama*, ut *poly*
phemus, & c. *remex* *remus* *remigo* *Rhemi*, *Rhemus*
autem *Turnimiles* & *Remus* *Romuli* *frater* *corrip.* *se*
micum *suus*, ut *semis* *sis* *semita*, & c. *semen* *Temetium*
hinc *semino*, *temolentus*. & c.

E *anten* *produc*, ut *demus*. *Corrip.* *habentia* *ante* *e*
b. *g.* *s.* & *u*: ut *vena* *genus* *senex* *teneo* *venus*, hinc
tolluntur *Genex* *ar* *Splenium* *Scenous* *senio* & *senus*
à *sex* *Sene* *oppidi* *nomen*, *strenuus*, licet nonnulli per
duplex *n* *scribunt* *strena* *Senia* *Tenos* *vena* *venor* *vo*
nucula. Secundo *corrip.* *Enyo*, *Enyllius* *Enypeus* *enim*
enipse, *enipse* *enaximus* *fenestra*, *Menander* *Menalina*
Menapij *Menebrates* & quicquid à *id est* *maneo*
fit ut *Menebias* *Menelaus* *Menechmus* & c. *Mene*
ceus *Menenus* *Menestheus* *Meneninus* *Menærius* *Me*
nespenes *penupenitus* *penetro* *Penates* *pheneum*
phrenesis *vel* *phrenitis* *phreneticus* *tamē* à *Martiale*
producitur ξένος & id est *hospes*, hinc *xenim* *Xeno*
crates *xenodochium*, & c. *At* *xenodoxius* *producitur*.

E ante p corripitur. Vt Vepres. excipe Cepas Cephisus Cepheus Cephenni Cepio viri proprium, Epithus epyrus epirosepyrides Gepida hepax Leponticus vepo, at vepens pro repentinus corripitur. Sepia sepias Sepio Sepum Sephora Tlepolemus Vepicus.

E ante q corripitur. Vt equus neque nequaco & quicquid fit à nec vel neque. At produc Venientia à ne adverbio prolibendi. Vt nequis nequam nequaquam nequando nequicquam nequam nequitia. excipitur Sequana.

E ante r corripitur. Vt erix. Producentur dissyllaba habentia p ante e, & quaecunque per vesyllabam inchoantur, Vt pera Verona. Tolluntur Pheres Phere Vereor Vera Veritus Veredus. Produc Beryllus Berytus clerus clericus cerussa Ceratus Ceretum Cerinthus cera cereus eridanus erigione cretneruca erinne cryseralis sed fera corrip. ferix Feronia Geryones Hero Hera pro Iunone, nam pro domina corripitur. Heraclæo Heraclitus Heraclides Herodes Herodorus Heros, Vnde herous heroicus & herois, at herus corripitur. Heraum Herophile Herios Neriones Neritos Neris Nerio Variatur: Nereus hinc Nereis Nerine, & caeterus, a, sum serum extrema pars dici sera. At serū pro

æqualitatis & sera pro alicuius reiclausura corripuntur. Sera Vrbs produc. Seranus serius serio seria scres
 Seranus Terens Terinas à id est sera: sic
 producitur quicquid hinc derivatur, Virheron Theros
 nymphe, &c. id est siccus, quo in compositis uti-
 mur, ut xerolophus xeria, &c. xerimhius.

E ante s producitur. ut Rhefus. excip. mesembrita
 Resina variatur. Sesostri thesis vasagus Vesulus Ve
 seris, Veseus variatur.

E ante r produc. Verbera. Corripe habentia p vel u
 ante e, ut peto veto, præter Petalus Berulus Berula Ce
 thegus Clelabeni Creta Schyrici loci nomen. sed pro
 Jouis patria, unde Cretensis, &c. produc. etheocles &
 hemon & hesia, etiam id est mos, unde ethicus,
 cacoethes tamen penultimam produc. Fretum Gera

id est alter, hinc Herruria, &c. id est trās
 hinc methodus methaphora, &c. id est men-
 sura, hinc metrodorus Metreta, &c. metallum metau-
 rus metiscus meianœa metillus matera metabus me-
 tellus meiopō meto met. o meton methiōe retro, unde
 retrorsum, &c. reiricus est numerus quater-
 narius, quæque hinc componuntur. Thetu mater A-
 chilis, sed Therys vxor Oceanifere produciuntur.

E ante *u* produc, vt *Leuinus*. Excip. breuis *Euale-*
uis leuq̄ *seuerus* *Leui* etiam *leu* ita iuniores corri-
 puerunt, quod tamen à *Despauterio* reprehenditur.

I ante consonantes in primis syllabis.

I ante *b* cor. vt *Libya* sublatino *ly* cōprehendit
Despant. Excip. *fibula* *Hibernus* *Hibrida* *Hyble* *Ibis*
Ibycus *Liber* *Bachus* & adiect. vnde libero liberalis,
 &c. sed pro cortice & codice corrip. *libo* as, *libū* *libra*
Libethrus scribo scribonius scribonia scibilis sibilis sibia
tibia *tribulum* vel a, *tribiculi* genus, *tribulus* autē pro
spinac corripitur *Tibur* *Vibidius* *Vibernum* *Vibex*.

I ante *c* corripitur. vt *frico*. Exceptis *Cyce* dico
is. *tertia*. Nam *prima* corripitur, item *dicax* corripit-
 ur, *ficus* *ficedula* *Icarus* *icaria* *icarius* *icon* *ico* *licium*
Licianus *Licheus* *Lichen* *Licas* variatur: *mica* vñ
 id est *Victoria*, hinc *Nicolaus* *Nicander* *Nicomachus*
 &c. *picapicus*, *picenum* hinc *picēs* & *picentinus* *phy-*
cus *sica* *siciliquus* *scripulus* *o'ono* id est *ficus*, hinc
sycophanta, &c. sicut *sicuti* *sicubi* *sicunde* *spica* *spi-*
cus *spicum*, hinc *spico* *spiculum*, &c. *Sicheus* variatur
Sicilia, at *Siculus* corripitur. plerunque *Sicana* vari-
 atur, *Sicha* *Siconius* *Ticim* *strica* vel *e*, *es*, *Trici* *stri-*
centi *tricesimus* *vicus* *vibinus* *vicies* *vice* *simus*.

I ante d producitur vt Idus. Excipiuntur Cnidos
 Cydon canis & vrbs, hinc Cydonius Cydon Viri pro-
 prium Variatur. Didyme Didymi Didymus Didamao
 fides is, & ei, sic fidelis & perfidus, fidicen fidicula &
 fidius. Sed fido verbum producitur, sic infidus & fidu-
 cia fidelia fidena & Guido variantur. hydor variatur
 à Græcis, hinc hydrops hydra hydri hydaspes. Idem
 in neutro genere, vnde identidem Idus Viri propriū.
 Idume, hinc idumius ideo coniunctio, idoneus, I-
 dasmenus Midas vel a, quidem coniunctio, Rhy-
 dium Sicini, vide viduus & quicquid u ante i
 habet;

I ante g corrip. vt migro. Excipe Digentia figo
 fligo frigus frigeo frigero frigidus frigo Gygos. lacus Li-
 dia; item Viri proprium & puer formosus. At Gyges
 nomen immanissimi gigantis corripitur. sic gigas pi-
 ga pigargus phrygium lignum aridum Phrygia Viri
 proprium, Sygeum Sigerius strigilis Variatur: viginti
 triginta.

I ante l producitur. vt hilum. excip. habentia s
 vel t ante i. vt fileo tilia, hinc tolluntur Silius Smilax
 Psilochrum Syla, Silenus Variatur scilicet Sylo Thyle
 Thylos. Corripitur quoque bilibræ culiam, hinc superci-

liam Cilicia, vnde cilix cilicium Cylindrus cilydrus
 Pilix Filimacius & à Cilippus hilaris, hinc Hilarus
 Hilarion & Hilaradus propria Hyle Beotia oppi-
 dum variatur pro sylua & Hylca pro Sarmatica
 gente producitur. Hilarus Herculespater Hylactor He-
 lisos variatur. Herdailertes ilaira Lilea Lileus Lily-
 beum milium milo vel on, pila sphaera qualaditur, pro
 colūna autem producitur: sic & pilum ielum Roma-
 num, & quae inde veniunt. vt Pilatus, sic & Piloas à
 id est constringo & coarctō, vel explano, atq;
 equo: vnde compilo expilo, & c. pilus, id est crinis à quo
 piloas latinum verbum & significat pilosemitto, vel
 pilos detraho, Pylospylene Philyre piletus pilades
 id est amicus, hinc philosofus philomela Phi-
 lippus, & c. phyle, aut pyla philaica, hinc philacides,
 quod contra primitiuam naturam producitur. phylax
 philiria phileias.

I ante m in dissyllabis produc. vt cimex. excipe
 Dimas finus Hymen variatur, Hymencus tantum
 corripitur. mimas nimirum Simen & simo simul i hymm
 in polysyllabis autem corrip. vt Chimera. excip. Chyme-
 rinos cymodoce Cymotha Hemera Limone finus
 simia similus Symethus fluminaeomen. At Smehus

Viri proprium corripitur, Timagenes & quicquid est
 à id est honor ut Timæus, Timotheus, Timagus
 T ante n pro lu. ut Plinius. Exc. habentia purum,
 c, m, vel s, ante i, ut cinis, minus: sino, Producentur
 tamen Cinyphs, china, Minos. Minotaurus Mineus si-
 nam & sinus, pro vase, pro alijs significatis corrip.
 Synas, Sina, cor. quoque sequentia. Cinus, Himulus,
 rectius producitur. Inula, Inuus. Linus, lino, & lino
 Ninos, Niniæ, Pinarus Tinarus, tinea, times, Tincas,
 Tynichus.

I ante p corripitur, ut stipula, Excipitur. Gripus
 Hipates, Iphis, & quicquid sit ex id est robur ut
 Iphigæia Iphitus, &c. Niphe, pipilo, pipo, Rhiphei,
 montes Schyrici. Rhipheus, ripa Scipio, siphos, Sipus,
 Sypharium stipes, stipendium, Stipo: corripitur ta-
 men stipula & stipulor, Tiphata, riphus, Typhos,
 Tiphheus autem gigantis nomē corri. Triphillis viperæ.

I ante q corripitur, ut liqueo excipiuntur, Liqueus
 liquor eris. sic liqueo, liquor nomen rectius corripitur
 liquo corripitur, liquidus variatur.

I anter, in dissyllabis producitur, ut Ciris, Exci.
 Lyra Liris, sed lira liris, & deliro produc. Myron,
 hinc myropola, Pyra Pyragmon, &c. eiusdem deri-

ustionis. Pirus Quiris Syrus Syria Stirax Styrus Tyros vel us, Tyra Tyres Tyras. In polysyllabis autem corripitur, ut Pyreneus, Nomenurè longis derivata, ut virosus à virus. Nam à vir corripitur. &c. Excip. Chironomon & quicquid à descendit, ut chirurgus, &c. præter Chiragra quod corrip. dominus hinc Cyriacus Cyrinus, &c. Cyrenæ vrbs Libiæ aliquando corripitur pro matre, Aristei semper producitur. Ironia Liriope Myriones miritenes pirata piritheus pyrene pyrene aliquando corrip. pyroma pirula pyramus pyramis pyreus pyralis. Multa etiam à corrip. ut pyrois pyragmon, &c. Phthiriasis pyrenicus Syrius Siria Tiresi stridates viresco pro maiorū virium, fio, nam viridus fio corripitur.

I ante s producitur. ut Chrysos. Excipiuntur Bisson id est iudicium, hinc hypocrisis, & cætera Cesium isara isaurus isaurum isalces isocrates iserus isidius ab isis fortasse contra primitiui naturam, Lisias miser, hinc misericors misereor miseria. & cat. Nisantes nisi phthisis physis, hinc physicus, & cætera Pisdia pysauros phrysius prisana Siser Sisybrium Visellius Visurgis.

I ante t corripitur, ut litera, sed litera ubique per
 geminationem t extenditur. excipiuntur habentia m
 vel r vel u ante i, ut mu is ritus vita. Tolluntur Mi-
 tylenem milito mitra Mich. ridates Britomartis Brita-
 nia saepius corrip. Critius criticas criton Fritillus pri-
 tanzis Rhitium vitium: sed vitu producitur, Vitellus
 Vitellius Vitelliani vitulus virum prod. Bitus Bitonia
 Bithynia variatur. Clucella cliriades clidrius cluon cli-
 ris clitumnus dito ditesco diehyrambus. Italia variatur
 litigo Lithorius nitor eris, nitella puita variatur. Pi-
 theus pitisma Pythagoras & quicquid est à
 id est putredo ut psychon serpens pithius, &c. Seyton
 Sitonia Sithan scitor titillo Titan sed titanus locinemo
 corrip. Tytirus tithoneus & ithus.

I ante u produc. ut privilegium. excip. trivicus.

O antecorsonantes, in primis.

O ante b produc. ut gobius. excipe habentia duas
 consonantes ante n, ut probus. praeter Crobylus scrobi-
 alus corrip. obelus obeliscus obex variatur, obolus pho-
 betor Robertus variatur, solcles.

O ante c corrip. ut uoco uocabulum proceres, A
 produc. uocula uociferor, quia à uox uocis fiunt proce-
 rus. excip. Cocalus, cocerus Cocyrus Dachimus fecale

à faucibus dicitur, au in o longum versa, vt fit in sof-
foco & praefoco sed corripit focale, quod ferrum signi-
ficat, quo crines crispantur, sic focilio, & siquid mani-
feste a focus derivatur. Locusta muliebris proprium,
sed appellatiuum variatur, ccyer & quicquid est ab
id est velox, vt Ccyrecocyalus, & c. ocium or yor
ceeanus ocinum ocheus ochus ochenius phera Phoe
phocis, sic phocilides phocus phocens phocion poculum
Socrates.

O ante d in dissyl produc. vt nodus. excip. Codrus
modus modo odor Rhodos. In polys: autem corripitur
vt odium. excip. Clodius Dodona Zodiacus.

O ante f corripitur. vt Ofella.

O ante g produc. vt Ogyges. excip. Bogus Cogisan-
tra Logos, sic logica, & c. Philogis philogius rogo ro-
gus toga Vogesius.

O ante l corripitur. vt stola. excip. Bola bolanus bo-
letus Colis insula nomen, sic & colis appellatiuum à
quo coliculus coleus colon, i, mēbrum: ac colon pro inte-
stina, vnde colicapaßio corrip. Colum vasculum, per
quod lac vel alius liquor purgatur produc colus, qua
mulieres nent, & colo is, corripuntur. Coliphia. Cl. a-
liabus dolium Folia e, venefica quaedam Moles, vnde

melior moly nolo Nola oppidum Campania, olim Olearos Oleus, & lea mensurae nomen. nam pro arbore corripit proles, hinc proleterij proluxus Psoleon polydamas & polyptus variantur, sepius tamen producuntur, verum cetera a cōposita cor. vi, Polydorus solas, hinc solitudo sed solū id est sustentaculum corp. hinc solidas solor solamen solennis soiers Scolon, spoletum spoletanus. Derivata a sol producuntur. vt solaris, &c. Imolus.

O ante m producitur. vt comessor, sed comedo ex compositione corripitur, vomer contra primitivi naturam producitur. excip. Bromius Bromia Bronnus Coma, sic como as. sed como is, id est orno prolic. Comita comes, sic comitor comitium cromis Chromus Cometes viri nomen Chromius dominus, sic dominor domus domo as, Domitius Domitianus id est curfus, hinc dromedarius dromo Dromas adis, canis nomen Hippodromus glomus glomero Gomor, sic Gomorra Homilia, & quicquid est ab id est similis, & Homonea. &c. homo Homerus Homcle. Nomias adis, omasam, omicto, prometheus. Promulus, stomachus, Tomiorum, Temos tomis, tomiris, vomo, Vomica rectius corripitur. Vomanus.

O ante n corripitur: ut sonus. Excip. habentia c
 d uel p ante o, ut conor, dono, pono. Hinc tolluntur
 Clonius, Chronius chelionius, Conon, Donisa, Donace.
 Secundo excipiuntur id est angulus, hinc for-
 te Gonophius, &c. Monychus. Reliqua autem à
 id est solus corrip. ut monachus, &c. Nonus, nonaginta
 nona, Nonius Thōtus. &c.

O ante p corripitur. ut tropus, operio aētium;
 sed operior deponens producitur. hinc à nonnullis per
 duplex p scribitur. Excipiuntur habentia c ante o, ut
 copia, scropha, hinc tolluntur ceptos ut compositis, ut ar-
 rocopus, episcopus, scopus, hinc scopulus, Scopas, cophi-
 nus. excipiuntur etiam hæc à regula, Dropax, Cpi
 nympha, Opoclepe, populus arbor, P sophia, popea, So-
 phrona, Soprosyne, Sophroniscus, Sophronium: sic
 cetera quæ à id est castus, ueniunt. So-
 phrōius autem apud Martialem obreui priori, altero
 longo ponitur, contraquam Græcæ scripturæ ratio
 postulat, versus fortassis vel nomen ipsū corruptum
 ac uitiatum est sopio is, at semi sopitus semper corri-
 pitur sic sopor, soporo, I hophus.

O ante q corripitur, ut quoque coniunctio, quoque
 à quis ut alij ablatiui in o produ.

O ante r corripitur. *Vecorium moror. Excip. habentia, l, vel r, ante o. Ut gloria raro Chortus corus chorus autem pro cœtu corripitur, coram Corycus Corvitus Coricha, coralium Variatur: sed frequentius producitur, Chorasmi domum vel palmus, hinc Dorotheus, &c. sic dorus Dorias. At id est latea corripitur: hinc doryphorus doryclus, &c. Doris idus, doriscus Dorus dores Dorion, horo, sic horoscopus Horops Horus. At hora proprium corripitur. Morio id est fatuus, hinc morari verbum, i, desipere, ac fatuū esse. pro expectare corrip. Morus arbor. & adiectivum græcum, morosus à moribus producitur derivatione, si à mora reperiatur corrip. Ut aiunt. Moricum Noricum Nocris Urbis ora appellativum, pro dea autem corripitur, Oro as, Oromedon oropus Oricos orata orithos, orion Variatur. orythius orificium crea Orice u-rithya Phora Phoreus pfora Sora sora cte sorex soros hinc sorice Thorax Toranius vorapatus.*

O ante s produciuntur. Ut prosa. excip. Cosæ arum, cosira Variatur, Dosis Mosas Mofa Mosella Mojsyni Osiris osius osinius posui præteritum, posides, id est ad. corrip. hinc prosodia, &c. Prosymna prosopora prosopopœia proserpina Variatur; rectius tamen

produces, rosa, hinc raseus, quod à ros producitur. Vt
rosidus Socius bibliopola nomen. at socia serai nomē
produc.

O ante e corrip. Vt Notus Veni nomen, notus ve-
rop. participium per generalem regulam producitur, sic
quæ hinc fiunt note notesco. &c. Excip. habentia duas
consonantes ante o, vi clotho. &c. præterbrothas cro-
eus croton crotalum crotopus crotiorus Proteros sec-
tus græcū, hinc Scorinus & Scorusa. Produc quoque
cotilus cote vel es, coturnix, iora, si dissyllabicos acci-
pias: rectius tamen tribus syllabis effertur, Lotus arbor
Lorium produ. à Catullo. Valla tradit o breue habere
poto Potilianus phoris Soter, hinc Soteria Sotes sotades
sotus. at toties & totidem corrip. V ocienus.

O ante u corrip. Vt ouis. Excip. ouum provincia.

V ante consonantes in primis syllabis.

V ante b corrip. Vt rubeo. Excip. habentia b vel n
ante u. Vt Bubo nubo: sed corripe bubulcus pronubus
inubus connubium Variatur. Excipiuntur secundo
glubo habere, & quæ hinc descendunt, Vt huberias ex-
huberare, &c. sunt quihæc sine aspiratione scribunt
Iubulum Iubricus pubes, sic pubesco, &c. rubigo suber
Subula subulo, tubernenti generis fungi species. At

pro arbore & fructu feminini generis corripuntur.

V ante c produc. ut mucus Excip. habentia c, n, vel r, ante u. ut cuculus nucleustrucido, præter cucubo cucuro Noceria Excip. & hæc Ducarius duco as, unde educo nutrio. duco autem is, tert. præd sed dux ducis, corrip. ducenti ducēni fuca, at fucus & fuco as prod. lucrum, sic lucror Lucrinus Lucretius Lucretia lucerna contra naturam primitiui, lucretilis luceres variatur at luceria oppidum prod. lucumo mucro.

V ante d prod. ut rudus. Excip. pudet pudicus Ludonicus Variatur, rudus rudens funis nauticus rudo Variatur Rudie Radinus Judes Studeo rudes contra primitiuaturam. I uder tudito as.

V ante f prod. ut rufus. Excip. Rufearum.

V ante g producitur. ut rugio. Excip. habentia f i, vel p, ante u. ut sugo i g impugil, præter fruges frugis. & quicquid hinc fit. Iugerum iugis pugio p. gillaribus Variatur, excipe etiam tugarium.

V ante l corripitur. ut vlula Excip. habentia f, g, vel m ante u, ut fuligo guolice mulus. Sed corripe fulix Ifulica gula, & mulier. Secundo excip. bulini Bule culus culeus dolichum & si quid à venit, Julius Iulianus pulex, quod a neotericis male corrip.

Thule Pulypus pulydamas, u pro o, pulastra Vligo.

V ante m producitur. Vt humor. Corripuntur habentia c, n, vel t, ante u. Vt cumulus numantia tumeo Tolluntur hinc cum a numen Numacius Struma numella. Corrip. quoque humus humilis humerus pumillo vel lio, & us variantur, rumex.

V ante n producitur. Vt munia. Excipe cunens cuniculus tunica.

V ante p corripitur. Vt duplex. Excipiuntur habentia n, p, vel r, ante u. Vt nuper pupus, quod neorici: Vt nonnulla alia, male corrip. rupes, praeter Ruptilius produc quoq; Buphagus cupa cupenius Stupa pilio.

V ante r producitur. Vt caria excipe Curius cures hinc curetis. At curcetes pro Crete populis & Iouis sacerdotibus produc sunt & populi Dalmatiae & siccor. Curulis Duraton durius furo furor furia & furio Mirianurus spurius Turius, Turis viri proprium.

V ante s producitur. Vt musa. excip. Frasinio pusillus licer pusio, vnde putatur deduci, producatu Susanna, Variatur susurro.

V ante i indij: yl produc. Vt brutum. excip. cutis frutex, lutum pro cano, sed lutum nomen coloris produc, puto putridu, hinc putror: ac puor, id est faetor

pro luc: sic puteo putidus, vter adiectiuum, sed de vter substantiuo, dubium est, an corripatur. Vt pro ve. In polysyllabis u corrip. ante t, vt Ruteni. Notantur è longis deducta, vt veilis glutino, ab vtor gluten, & c. excip. Buceo futio, hinc effutio glutio Glutius Iuturna mutuo mutuus Mutius Plutarchus Rutilius Variatur. Struthio Tutia Tutius Tuticanus nurrio rectius prod.

V ante u produc, si consonans nulla precedat, & e dya: secus corrip. vt inuopluuia. In uerna autem prod.

¶ Mediarum syllabarum quantitas.

Medias syllabas vocant Grammatici omnes eas que inter primam & ultimam sunt.

A ante b corrip vt cannalis excip. Verbalia à prima cõiugatione in bilis & bandus, & omnia nomina in abulum, vt amabilis, letabundus, acerabulum, & c. In stabilis corrip. vt stabilis, sic in habilis. Ac abulis dolabra dolabella candelabrum volubrum ventila brum velabrum, quia è longis sunt, produciuntur.

A ante c corripitur. Vt A Eacus, tribrachus amphibrachus Excipe nomina in aculus a, um, tam adiectiua quàm substantiua, vt vernaculus nouacula habitaculum. Et in acus a, um. Vt herbaceus vinacea ori. & in acius. Vt galinacius: produciuntur quoque è bar-

baris deducta, ut Dordora cum, & cetera. Secundo Excip. Anchaces Benacus Bonifacius contra primium naturam cloaca cochleara eumacus iracundus & si quid aliud sit in acundis lunaca laudace meracuscior cissi mus mustacus numacius opacus oracilius pastinica pistacum petacius portulaca pediacia pheatia Sarra cum Sampfacum Syracuse variatur, sed productios est frequentior Valaci.

A ante d corripitur, ut carneades. Excip. in adus propria e barbaris, ut Conradus menradus, & cetera. Ageladus cicada iader.

A ante f si inueniatur in simplicibus, corrip. Præter Venasrum & Venasfranum.

A ante g producitur, ut suffragium. Excip. composita ab ut isagoge paragoge apage, & cetera. Sic quoque uenia secunda, ut onager pelagus naufragus Phamphragus, & quicquid est a vel ab id est forum, ut Pythagoras Mandragora: sic ab id est dolor, ut podagra, & cetera. acragas Abdinago, id est mutatio, hinc hypallage, & cetera. Astiages a piages arage aragena cartilaga. fortasse Lalage Malagere pantagia paphagones Tyrsetes charagus apud Suetonium producitur.

A ante l corrip. ut Italus. Excip. derivatiua in alis, & ale. ut animalis focale, & c. Item derivatiua graecae in alium. ut coralium sandalium cōdaliū, & c. rectius corripuntur, & non, nisi Ectasi. ut puto, producuntur, a retalogus canalis ceramalus cephalenia, cephalus tamen primitiuum eius corrip. ialysus Magalia mapalia messala, unde messalinus, Omphale Hercules amica, sed omphalos appellatiuum corripitur. Pharsalos, & quicquid hinc est, Pharsalia aliquando tamen corripitur. Sardanapalus sodalus Sthymphalus.

A ante m corripitur. ut salanis. Nota ubique e barbaris syllabe exiēssione deducta produc. ut adamus abrahamis: & c. Excip. nomina in amen, & amentū. ut examen calceamentum calamus philosophi nomen, ac appellatiuum corripitur. contamino, sic in tamino dictamus thymiana.

A ante n corripitur. ut galbanum. Excip. derivatiua in anus, anius, aneus, & anus. ut phasianus, Tinanius, extraneus, immanis inanus, sic aranea vel us, habensia vocalem ante a. ut Mathiana. Produc etiam quarūcunque rerum proprias, ut bolanus nicanor Hispania Lecania mulieris nomen, ut Laetania,

& Theano. Cætera mulierum propria corripuntur.
 Vt Sagana, nisi è masculinis productis fiant. Corrip.
 quoque Aristophane Epiphane, & similia, astyanax
 & si quid eiusdem sit originis, Ascanius Ananias A-
 pilanus. Sic cætera in danus. Vt Dardanus, Jordanis
 viri nomen, sed pro fluvio producitur. Abana Betha-
 nia capaneus catane cyane cyanus conchani ceranua,
 caranus Drepanum Duranus Dißimanus euganeus
 echatana eridanus Hebromanus Hypanis Illibanus,
 Libanus Marcomanus Mauganus Oceanus Peutanei
 pitanus pritanus Schephanus Sequana Sardanapalus
 Susana oppidi nomen, Sicania. At Sicanus Variatur.
 Taprobane Tessimanus Vranus sic Vrianic.

A ante p corrip. Vt catapulcia. Excip. anapus, vel
 is, cynopes Iapis Iapetides. At Iapetus Promethei pa-
 ter corrip. Iapyx Iapix Isapix Mesapus Neapolis Pri-
 apus Serapis Serapion sinapi.

A ante q corrip. Vt Tanaquil. Notentur compo-
 sita, Vt Vtraque, &c. in quibus consulende sunt Vlti-
 me syllabe.

A ante r corrip. Vt Barbarus. Excipiuntur deri-
 uatiua in aris, & are, atque in arius, a, um. Vt mo-
 aris, altare, a iurarius, Slataria, panarium, sic Duca-

rins viri proprium. Amaracus amarus auarus auaricus, Baleares Caphareus cochlear Hilarius fortasse non recte producitur à Sidonio: hilaris enim à quo derivatur, corrip. Longareus Magarus margarita, prudentius male producit. Nouara Pinarius Phalarica Tiara.

A ante s corrip. ut Iasius. Excip. Agaso Amasis colocasis caprasius Iason Naason Omason Orbasius Parnasus Pascasius Viridasius.

A ante r corrip. ut Cyathus. Notentur è longi deducta, ut aratrum optimates: produc etiam derivata in atus: a, um, in atius, & aticus, a, um, in ator, & atilis, &c. derivatiua aduerbia in atim: ut tunicatus senatus. Pilatus Horatius pediaca solatium aquaticus palatium aloeator faxatilis vicatum sic oppidi nomen collatia. & nomina in ates, ut achates, hinc tolluntur Socrates Xenocrates & cetera ex id est robur & si quid tale sit à si, exercitus, aut à id est abulans ut Calistratus schoenobates, &c. sic Antephates Palaies Zalates, Sarmates. Proau quoque Aratus Græci poeta nomen. Ceratus cicatrix, Egates, Etymathus, Frabrateria, Grabarus Hypates, Leucate, lupatum, Palatus velum, Reate, Phabaton.

Thiphata, sic Teatus Tegeaticus i theatru Veratrum?

A ante u produc. vt Octavius. Excip. Batavia,
Vnde Batavius variatur Patavium.

E ante vocales in medijs.

E ante b corripitur, vt mulicbris. Excipiuntur A-
lebes Alebus.

E ante c prod. vt imbecillus. Excip Acersecomes
Berecynthos Ezechias Phercles Ceclides Romichium
Seneca Senecio Suffecius Telecon.

E ante d producitur. vt sarpedon. excip. Alcime-
don, &c. qua in medon medes vel mede desinunt. vt
Alcimedea, &c. prater I ycomodes & Diomedes ca-
thedra & quicquid est. ab id est sedes Celedon
empedocles escedum, Ficedula variatur. Lacedamon
Lebedus Macedon. Ouidius tamē Macedonia propter
tor breues produxit. Mel. his ed hec Peucedanum reme-
dium Tenados Vagedrusa Vnedo Velida Lebedeus va-
riatur.

E ante f variatur. vt liquefacio, veneficus tamen
producitur.

E ante g corrip. vt elegia. Nota semper è longis
deducta. vt collega a lego as, &c. excip. Cheregus
Naupegus Symphlegas.

E ante l producitur. Ut cādela. excip. composita à
 Ut Arist. & id est crus, ut Periscelus
 &c. Ageladas. Achelous Abimelech Alhelaya rectius
 oratio est, Arele Arcelas Angelus Ampelus Amele-
 tis Ardelo Ampelius Auelus Cybele, sic Cybelus Cy-
 pseluseuangelium eleseus eurrapelus enceladus eache-
 lia ficelia Hedymeles. & si quid à descendit, præ-
 ter philomelus & à Icelus Monclaus Menelus Nephile
 Nyctelius Obelus, hinc obeliscus Penclope peneleus Pi-
 erelus Semele vel Stimele scpelio Senelus Stripelus vel
 Striphelus Sicelis Sicelus Sicelides Thymele Vindelici
 Xerampelinus.

E ante m prod. ut diastema. excip. Anachema
 quod prudentius & nonnulli è longa posuerunt, id non-
 bu non est imitandum, Alemania Anchemolus Ar-
 chemorus Anemos, hinc Anemoria Anthemius Ar-
 temus, hinc Artemesia & Artemidorus Anaxime-
 nes autolemus Chrysostemus, sic cetera à
 elementum Gersemani Neoptolemus, & quicquid est à
 vel ut polemon, us Ptolomeus,
 &c. Ploxemū Solemus Viri nomen Telemachus Te-
 lemus Tepolemus Triptolemus vehementis.

E ante n producitur. Ut Galenus. Excipiuntur

Composita à id est genus, id est hospes, & id est robur ut Protogenes, eugenia, Æphigenia, Demosthenes, philoxemus, & car. armenia, achæmenes, achæmenides, ambenus, alcamenes, ariasmenus alimenus, abdenigo, Berenice, Berenices Carmenion cere-nens catenatia, clymene, clymenus claxomena, diadumenus, echeneis, eumenis, eumenius, eurymene, helæus & nū. Helena helenus, Hippomenes. Idasmenus, Idomenus, iuuenis, ingeniu, ingenuus, & composita, ut alienigena & c. Melpomene, Misumenus Miricenes, Nyctimene Olenus Orchomenus, Ormenus, & is. parmeno, pæmenis, parthenos, parthenice, perclymenus, porfena. Vergilius etiam mediam producit. Stelenus Thelomenus.

E ante p, corripitur, ut Elephas. excip. Asepus, Asclepius, Iosephus.

E ante q, corripitur, sic ubi tamen inuenitur.

E ante r, cor. ut magisterium. Exc. propria, que fere producitur, ut Homerus, Cythere pro i. sa Vene-re: Cytherea tamen cor. & c. Plurima cor. è quibus multa hic subieci. Primopleraque latina in erius, cum primitiuis suis, si que habet, velut Tiberius, à Tiberis. Valerius à Valerus, Sigerius, Laberius, Egerius, & c.

Sic & *fœmina*, *Valeria*. *Febrateria* *Acheron*. *Asterion*, *Asterion*, & quicquid est ab *Ut asteriscus*,
Bructer *Bructer* *Bellerophon* *Cerberus*, *Craterus*, *Cicero*, *Cre-*
mera, *camere*, *camerius*, *casperula*, *casperia*. *Euche-*
rius: *Eleutherius*, *Glycere*, *Glycerii* *Hierico*: *Hiero*,
 & quicquid est ab *ii. sacer*: *Hiera*, *nympha* nomē
 producitur. *Himera*, *Laberius*: *Marcomeres*, *Mer-*
merus *Nuceria*, *Pierus*, *peteron* *Silerius* *Triplexus*,
Nicerotes. *Cōposita* ab *ideſt amor*, & à *si*,
cornu, *Ut Phileros* *Rhinoceros*. *Producuntur* adiectiva
 pleraque *secundæ declinationis Latina*. *Ut fœnerus*:
ſyncerus *procerus*: *austerus* *galerus*, *arteria*, *Cyperus*,
Cratera, *Canterium*, & quæ aliam *sive*
Gracè desinunt, *Ut camiterium*, *baptisterium*,
psalterium, *mysterium*, *soteria*, *clysterium*, & cætera
dicterium *galerica*, *Poderes*, *ſtatera*, *Tricteris*, *Trieris*.
Eantes, *cor*. *Ut Ephesus*. *Excip. Verbalia Græca*
in eſis, *Ut catachresis*, *diocæſis*, *poëſis* *pleuresis* *phre-*
neſis & cætera. *Itē numeralia quæcūque habent e.âte*
ſimus, *Ut viceſimus* & cætera, *Arceſius*, *Carcheſiū*,
Diaporeſis, *eccleſia*, *caſia*, *Galeſus*, *Geneſa* *Herbeſus*,
Haleſus *Heleſimus* *Ieſus* *Lyrneſus* *Lycabeſos* *Lyr-*
neſius *Marpēſus* *Magneſius* *Marpēſius* *Matheſis*.

Magalesia Malesus Milesius Micalesus Monesius Monesius Mindesius mindesius Menesis Opesos Onesimus Odesus Sperchesiades Tecumesus Telmesus Titaresus Vagesus Viri nomen. Vagesus autem pro mente corripitur.

Eante t producitur. Ut Cuccies paracletus. excip. denominatiua in'eras. Vspicias, & cōposita a ut diametrum. & quæ ab

veniunt, ut hereticus Syntheton Chrysendetum Panaretus, &c. Item Actoshinc Aetios Aetios, &c.

id est virtus, vimur in quibusdam cōpositis, ut Anaxarete Aretalogus Arethusa Ascherus Archerycus Amerihustus Archetius Arcticus Calpetus Capetus Chaletuscercetijcalperianus Chremetaon Cynets Dercetis Eteretes etion Feretius feretrum Hicetaon Herpeta Hypetaon Heluerij Icetaon Lampetus Lampetia Lucetta Lucetius Macetes Mageta Masageta meretrix Oletros obstetrix Oreta Phaeton Phaetusa penetropharetra pheretrum Pyrethri Palpetus Phegeton peucetius Pomerij Suffetius Taygetus Temetum Variatur, opinor rectius producitur. Teletusa Trieteris dieteris Triquetra Thyrsgetes Vegetus Venetus Petrarcha prod. Venetia Vietus Variatur

E ante u producitur. Vt *Aleuas.*

I ante vocales in medijs.

I ante b corripitur. Vt *delibatus. excip. Oribasus.*

I ante c corripitur, Vt *epicurus. excipiuntur è barbaris deducta nomina inicus. Vt Henricus Vlticus & c. et. Quæ autem è Latinis aut Græcis deducuntur cor. Vt Mylicus, Theodoricus, Amycus, Melicus Dominicus. & c. Quæ tamen è longis sunt producuntur: Vt a idest victoria philonicus, Olympionices, Bernice, Veronica, Ihesſalmica, & c. Amicus & quæ h n c ſi it. Amyclas Anticus, apicius: Arificia Aequicolus, Bellicanus, Caycus, craticula, canicula, clanicula, cuticula, caprificus, Cuniculus, conuuium, cervical, Equicolus, frebicator, formica, Iunices, Labicum, & us. lorica, lectica, lumbricus, Laſerpirum, Marica, Mauricus, Myrica, medicus, mulicum, Nafica. nouitius, Numicius, raro corrip. Nutricos Padico, Felicanus, Palicus, pſticus, pudicus, & prodicus, Vt quidam volunt, Phænicopterus periculum, pediculus, pericofus rabi ea, redimiculum, Sariculus, Sophopichion, ſiricula, ſonniculoſus, teget'cala, Truicus, Titiviliuim, tibiçè, Naticus, Vaticanus, Variatur, Umbilicus, Vapicus, viticula*

Vrtica Vesica V stica.

*I ante d corripitur. Vt praesidium. Notenter è lon-
gù composita. Vt trucido desiderio considero. & pro-
prium Desiderius. Excipe latina in ido denominatiua
Vt formido. patronimica in ides ab eus, Vt pelides, &
ab us pauca. Vt Lycurgides Bellides. Reliqua patroni-
mica in ides corrip. Produ. Abydus, Acidal, Alybides
Chelidon hinc Chelidonia, Euclides, Elegiduum, fastidio
formido godefridus, I sidius, laudes, nescida. Posidei, Po-
sidia, Pherecydes, Sigesfridus, V ictidus, Tucidides.*

*I ante g corrip. Vt corigo. Excipiuntur nomina
inigo, Vt siligo, & c. auriga, Catapipus, caligo, as, Ver-
bum, & nomen, caliga autem & hinc caligo verbum,
corripitur, Diapiganò, Dipyggi, Eryginus, castigo, sic
& instigo, vel tigo, & quae inde fiunt, fastigium, sati-
go, Lestrigones, Origanù, Praestigia, Quadrigae. Sala-
phyga, Vectigal.*

*I ante l corrip. Vt consilium. Excip. substantiua
in ile, & à nominibus formata in ilu, Vt bouile, quinti-
lis, Corripe autem quae in atilis desinunt, aquatilis, &
à verbis nomina in ilu, ut solutilis, sessilis, nexilis, ami-
cabilis, sic parilis, humilis, dapsilis, & c. Excipiuntur se-
cundo Asylu, Asilus, Asilas, Achilus, Allophylus,*

Abila Variatur, Acilius Ausilenus Cobylum Con-
 chiliusm crocodylus, Condilonia Variatur. Douilius E-
 riphila Fœmilia, Galilea Variatur. Lucilius Manilius
 & à Massylia, Massilianus. Massilia autem pro Vrbe
 Gallia corripitur, Olleus odilia Phamphilia Pantilius
 Percilia Palilia, Rutilus Variatur, sic Seruilius Strobi-
 lus Venilia Triphylus Titiulicum.

I ante m corripitur. Ut specimen. Excip. à
 id est honor, composita ut Theorimus. Item verbalia
 in men, vel mentum, à verbus quarta, ut lenimen, ru-
 dimentum pauimentum, sic descrimen & detrimentū
 Et quæ è barbarie sunt, ut Ioachimus, & quæ è longus
 sunt, ut apprime discrimino, &c. Alimenus Archi-
 medes Ariminum Alimon Adimantus Amimone
 Enthymema Epichima Ephimeris Opimus Opimus.
 quadrimus.

I ante n corripitur, ut iciner. Hinc quadruplex fit
 exceptio. Prima producuntur desinentia in na, ine, vel
 na, ut rapina Nerine Adraestina, Demuntur hinc
 Asina Apine Bucina Catina Euphrosine eleemosy-
 na fœmina Fascelina fiscina fuscina Felsina Gausa-
 pina lamina machina Mnemosyne Mucina nundina
 patina pagina Proserpina Ruspina Rhescina Variatur.

Sophrosina sarcina Sarsina Statina Sibina trutina
 trutino Xerampelina. Fœmina masculinorum, regulã
 seruat, vt domina asina, &c. Secunda exceptio. Pro-
 pria sere producuntur, vt Lemius, &c. Telligitur hinc
 exprima exceptio nota, vt Ruspina, &c. cū his Ari-
 minum Alemnius asinus arsinæ alcinous albinou-
 nus Carcinus celinus cymnius Earinus Fucinus fulgi-
 nia fuscinus frusino Gallicinus Herminius Lycinus
 licinius, launium variatur: Matinissa Morinus Myri-
 nus myrrhina Sardinia. Scatinia rectius prod. Ster-
 tinus Tarquinus Titinus Taurominũ Torinus Vi-
 num. Tertia exceptio. Produciuntur derivatiua inus
 a, um, vt bouinus. Demuntur hinc crastinus diutinus
 serotinus perendinus pristinus honorcinus, & quæ sũt
 à nominibus materiarum, lapillorum vel gemmarum
 vnguentorum, odorum, colorumque. Vt faginus crystal-
 linus crocinus. Quarta exceptio. Aginor aris, acina-
 ces acelines architriclinus & quicquid est à
 id est lectus, Caminus Catynus Cyminum vel cuminiũ
 caninus Echinus festinus Gelasinus Catagelasinus in-
 quilinus Morticinum opinor inopinus omnino Pasti-
 na capistrinum propinus puluinar puluinus supinare
 sagino salinum Telchines tintinabulum.

I ante p corr p. vt *Ant pho Excip. Alpha Caiaphas* variatur, *Colophium Enipeus, vel Eniphens Euripus manipulus Rhasipalus Seriphos Seriphum.*

I ante q prod. vt antiquus. Excip. siliqua & composita, vt aliqua reliquus reliquia, &c.

I ante r corrip. vt *Anticyra Excip. Apyrinum archimagirus amphiranus Basiris, buryri variatur, bechires collyrium cossyra campirus cypirus coreyra cercyra Deianira deliro Epirus epirota equiria Ilaira Megirus Lairus Tchires Osiris Papyrus, hinc papirus & papyrianus Pctosiris Pedalirus Phillirus Rabinus Saphirus Semiramis Statigura, Statyra variatur, alij Tenyra legant. Telaira vechires.*

I ante s corripitur. vt *Cyusus. excip. methysus amphrysus Amphisus Anchises Aruisium Amisus Cambises carisiamus crinisus cephisus cogisantra Dionysa Dionisus diuisio Elysaelisus gamisus Lalijio Moyses Ocrisja Paralysus.*

I ante t corripitur vt conditio excip. *græca derivatiue formæ: in itis ites, itas, & ita. vt leuias leuitus Moabita Arabitas Item nomina in itus è nominibus formata. vt auritus uirtus, & cæ. præter seruitus, sic seruitium.*

Producuntur quoque nomina à verbis in tuius, ut
 Suppositiuus. & cat. à nominibus corrip. ut patritius.
 Producentur etiam aduerbia in itim à nominibus,
 ut Viritim, aquitania aconitum amphirine amicitia
 amithone anitia aphrodite alithya alites Beritus Cori-
 tha corythus catamithus cocytus castritius corbita
 Damasiton Erisiton ecosita erithus erithæus, cuius
 correptionem nusquam inueni, productionem saepe,
 fortuitus producitur aliquando, Galita galerita Her-
 mophrodius Hyarbita Hasbyre Heraclitus Ili-
 thya Idolorhyrum fortasse, inuitus irrito pro laceſo
 ceu pronoco in alia significatione corripitur. Lusitania
 Mephitis Miftius nouitius Niciterium nutritius O-
 dices Onytes Orite Oruthia Pampitius polites piruita
 potitius prorito as, polygonon parasitus paralyticus
 apud Aratorem producitur, sed quam bene nescio,
 suspicio Scribita Ther sites.

I ante u produc. ut salua. Excipe Nimiue Simbri-
 um, & red:inius, quod secundam syllabam corrip:

O in medijs.

O ante b corripitur. ut Taprobane. Excipiuntur
 Canobus Iacobus Iobus October Virrethon Verobique.

O ante c corripitur, ut apocope. Nocentur e lun-

gis: ut negocium, &c. quandoquidem quandocumque variantur, ut quando, at quandoque tantum produciuntur. Produci quoque in oculus est barbaris, qualia sunt Icodocus, &c. at quae graeca sunt, corripuntur: veluti Demodocus. Produci quoque derivatiua in oculum cum verbis à quibus descendunt, ut latrocinator latrocinium &c. Iannocius Triochala.

O ante d corripitur. ut exodus. Excipiunt derivatiua graeca ab id est cantus facta, veluti geodes, &c. Borrodum custodio erodio emoda emodus Herodes Herodius & Herodianus Laodocus Nebrodes Orodes Thermedon.

O ante g corrip. ut syllogismus. Produci hinc synagoge paragoge Bagogus octoginta Tolistobogi.

O ante l corrip. ut violo. Produci deducta à id est vendo, & id est membrum, ut bibliopola dicolum, &c. Aetolia capitolium Cymolus Deolis Idolium Iolas Mausolus Mediolanum Neobole pactulus phicolus praestolor Subsolanus Timolus.

O ante m corrip. ut hebdomas excipiuntur nomina neutri generis, veluti anomum abdomē, &c. Praeter hippomanes Sodomum vel asepitome, & quicquid est à id est incisio. Notentur è barbaris deducta, ut

*Absalomus erosmus, &c. Cesomani variatur, sic omne
se homus.*

O ante n prod. vt *Obsoniū Hypona*. Notentur è
breuibus deducta. vt *cheidemia acheliden onu*, *Paeonia* à *peonon*. &c. corrip. quoque à vel
quando significat eadem, vt *Tisiphœe*, *Nebrophonos*,
sic quoque id est genu. genus filius de fuerus, cõ-
posita, vt *chrysochorus Antigone*, &c. Secundo excip.
Axonon Aponus Autonoc Apollonius Marialis cor-
ripuit, potest, & produci. nam græce per ω scribitur
*Atronius Arsiene Aconitum Aleyone Ballonoric-
letonum Chronocurynone epimone crichthonius edo-
nius*, sed *edonus* prod. *edonus* variatur *Hesione hermi-
one Hiconus Hylonome Harmonia Harmonicus*
ilioneus ilione ionium cum de mari: nam pro regione
prod. *Mandonius Merionis Mycone Matrona* fluij
nomen, sed pro muliere maritata prod. *Manonix* ple-
iones *parentonium Pelethronium p̄nencia Pemonæ*
Notentur & que ex primitiua casu o breue secum
trahunt, vt *Pæonia Meonia Hemonia Macedonia*
Ausonis, &c.

O ante p corrip. vt *Merope*. Excip. *Anthropus*
Afopus afopus Cleophas canopus Caropenum Cenopus

Crotopus Europa Epopeus Hysopus Hydripis Inops Iopas Metopon Rhodopis nymphe nomen. At Rhodope montis nomen corrip. Presupon pyropus Sinope Sinopeus Siope.

O ante r corrip. ut roboro. Notentur derivata à longis, ut lorinus & derivata in orus, a, um, & orius a, um. ut sonorus præorius, &c. Produc. composita à id est palmus vel donum, ut Isidorus Pandora retradorus, &c. Achoreus Antore aurora Cytorus cytorum roiorus chrysoloras ciborium Diorea Heciorus Lycoras Lycurus Licoreus Licorias Meteorus Oprinus Pelorus Pelorus Risamori Sextorius Sicomorus Trichorum Triborium.

O ante s producitur. ut Joseph. Excip. Ambrosia Ambrosius Ambrosius & bosita enoschton elemosyna ennosygeus euprosyne Gnosus Leucisia Mnemosyne Pandrosus Perosirus Symposium Siracusius Sophrosyne Syracusius i lacedosus, quod Mantuanus produxit.

O ante t producitur. ut aptotum. Corripiuntur composita à id est datus id est potus, ut Herculotus Antidotum symptes computor, & cat. Acrotatus Abrotanum Ballonotus Crototinus Deio-

tarus Golgori Hippotas Oenotria Onocrotalus Sibotes
 O ante u raro inuenio præterquam in proprijs. Vt
 Ludouicus Gonouesi clodouerus variantur.

V ante b corrip. Vt lugubris. Excip. Ambubaia
 Anubis insuber, conubium variantur, saluber.

V ante c, d, g, produc. Vt festuca testudolanugo,
 Excip. volucer volucris.

V ante l corrip. Vt singulus. Excip. deriuatiua in
 ulis, Vt tribulis curulis, &c. apulia, sed appulus corrip.
 amulius adolor adolescens Getulia Iulus peculium.
 proulaca torcular, alij corrip. alij prod.

V ante m produc. Vt legumen. Corrip. nomina à
 verbis secunde, Vt documentum, & antiqua, in quibus
 u pro i locatur, veluti optimum, & à breuibus dedu-
 cta, Vt atumeo contumax cōcumelia &c. autumo co-
 lumela colamen, hiacincolumis cucuma crustumium
 crustumerum emolumentum irrumo Lucumo Pactu
 meus posthumus.

V ante n prod. Vt lacuna, sed corrip albunea.

V ante p corrip. Vt Rutupinum. Excip. arupinus
 Erugdupus marsupium.

V ante r produ. Vt penuria. Corrip verba medi-
 tatiue formæ in urio: veluti dicturio, sed prod. ligu-

rio scaturio. Corrip. auxurus Buturix Camurus cen-
turpe centuria decuria. & quæ inde fiunt, Lemures, at
Lemuria prod. Liguria luxuria, Mamurius varia-
tur Mascurius Mercurius Palphurius purpura Sa-
bura saturea Satura saturo Saturio tugurium Turius
Vulturius.

V. ante s producitur, vt Syracusa, hinc tamen Sy-
racusius u, correpta legitur contra primitiuam naturam
Sed nonnulli scribere malunt Syracosius Excip. Blan-
dusia, Brundisium, Canusium, Cadusij Ebusus, Perusi-
nus, Venusinus, & Venusina variantur, Volusius,
Volusus.

V. ante t producitur, vt argutus, Excip. Arbutus,
defrutum, diurnus, Minutus.

V. ante u corripitur, vt Pacuius,

¶ Finis.

De constructione.

¶ Constructio

Nominum.

ADIECTIVVM. & substantiuum concordant in casu genere, & numero. Vt seruus miser, mensa mea, verbum scriptum.

Relatiuum, & antecedens nomen conuenire debent in genere & numero: Vt accepit uas literas, quae fuerint mihi iucunda.

Relatiuum tamen positiuum inter duo nomina substantiua, quae rem eandem indicant cum alter uiro conuenire potest in genere.

Sall. Est locus in carcere, quod Tullianum appellatur.
Cic. Proprius à terris Iouis stella fertur, quae Phaeton dicitur.

Quotiescumque duo nomina substantiua ad res diuersas pertinentia in oratione continuatae ponuntur, alteram erit genitiui casus. Vt Comedia Terentij, vox praecipitur praefectus Urbis.

Sic ad eandem rem pertinebunt, eiusdem erunt casus Vt Marcus Tullius, Ioannes rex, munda fluiuius, Vrbis Aethensae, Lusitani generis bellicosa.

Partitiua omnia regere possunt genitiuum singulare nominis collectiui, aut pluralem nominis non collectiui, qualia sunt.

Numeralia, cardinalia, Vt tres fratrum.

Ordinalia, ut tertius librorum Aeneidos.

Particularia, ut aliquis discipulorum.

Interrogativa, ut quis horum loquitur?

Infinita, ut nescio quis vestrum.

Superlativa omnia, ut Cicero doctissimus Romanorum.

Comparativa quando duas res eiusdem generis dividit
ut fortior manuum est dextera.

Alia cum ablativo construuntur comparativus, ut Achilles fuit fortior Hectore.

Qui ablativus potest mutari in nominativum cum dictione quâ, ut Achilles fuit fortior quam Hector.

Multa nomina adiectiva à verbis orta genitivum regunt.

Primum participia cum in vim nominis transeunt, aut presentis temporis, in ens, vel in ans, ut abiens lactis, alieni appetens, fugiens laboris.

Præteriti temporis, ut suspensus animi, ductus sermonis
veriusque lingua.

Nomina in ax, ut tempus edax rerum, ager ferax olei.

In idus, ut natura hominum est novitatis avida.

In ius, ut non sum animi dubius, conscia mens rectam
fame mendacia ridet.

In osus, ut literarum studiosus.

Nomina quæ copiam, inopiam, scientiam, inscientiam, de-

siderium significant, genitiuo cōstruuntur, vt *diues pecoris*, *pauper opum*, *dubius sententiae*, *auarus pecuniae*, *gnarus armorum ac militiae*.

Nomina quae significant similitudinem, equalitatem, & his contraria, regunt genitiuum aut datiuū: vt *seruus similis domini*, vel *domino*. *Horatius fuit equalis Vergilij*, aut *Vergilio*, sic *dissimilis*, *inequalis*, *impar*, &c.

Nomina quibus *lucrum*, *dānnum*, *voluptas*, *grātia*, *submissio* significatur, datiuum regunt, vt *utilis alij*, *inutilis sibi*, sic *iucundus*, *gratus*, *obnoxius*, &c.

Item verbalia in *bilis*, *passiuae* significationis, & participia in *duis*, quae sunt nomina, vt *mirabilis illi*, *flexibilis omnibus*, res memoranda nouis annalibus.

Adiectiua mensurae regunt substantiua mensurae in accusatiuo vel in ablatiuo: vt *lignum crassum sex digitos*, *longum sex quipedes*, *latum pedes*, *caulis altus palmum*.

Hac constructionem ultra suum proprium casum admittunt comparatiua, vt *eius frater est aliquantum ad rem auidior*.

Frequentiustamen cum ablatiuo, vt *multo maior tribus digitis te alior*.

Dignus, indignus, plenus, vacuus, diues, locuples, fecundus, vidiuus, cassus, orbis, truncus, extorris, preditus, contentus, construuntur cum ablatiuo, ut dignus odio es, negocijs curisque vacui.

Pleraque adiectiua regunt ablatiuum eius rei secundum quam, vel ratione cuius de quoquam affirmatur: ut Andrius genere, fuscus colore, prudens consilio, maximus natu.

Quaedam nomina adiectiua in significatione passiuæ construuntur cum supino in tu, ut facile dictu.

In significatione vero actiuæ cum datiuo, qui verti potest in accusatiuum cum prepositione ad, ut utilis, commodus huic rei, vel ad hanc rem.

Adiectiua diuersitatis, & numeralia ordinis construuntur cum ablatiuo cum prepositione à vel ab, ut alius, diuersus, alter ab illo, primus, secundus à rege.

Interim substantiuum, & adiectiuum in ablatiuo absolute, hoc est, sine aliqua dictione regente ponuntur, cum tempus quo aliquid fiat, factum aut futurum sit significamus. ut Emanuele rege primū nauigatum est in Indiam.

¶ Constructio verbi.

Omnne Verbum personale finiti modi regitante
se nominatiuum eiusdem numeri, & personae,
ut ego scribo, tu canis, vos ludatis.

Omne Verbum substantiuum, aut quod vim verbi
substantiuui, aut vocatiui habet, regit post se nomi-
natiuum substantiuum sum, ut sumptus Aeneas.

Vim substantiuui verbi habent. fio, ex ro, nascor.

Vocatiua sunt: nominor, vocor, dicor, & similia: ut
bene n praeseror quia nominor Hercules vxor.

Vim verbi vocatiui habent, inscribor, cognominor, &
similia, ut inscribar Elisa Sichei.

Omne Verbum actiuum, aut deponens actiua signifi-
cationis, aut commune. quum in actiua signifi-
catione dicitur, construitur cum accusatiuo, qui rem
significet patientem, ut Deum colere, bonos imitare,
amplectere literas.

Sic veteres construebant haec deponentia. fruor, fungor
vescor, vtor, sed vsus dedit ablatiuum, ut fruor cō-
suetudine tua, fungor officio.

Quaedam loco accusatiui habent infinitum modum
aliterius verbi: qualia sunt: volo, paro, cupio: ut
Aeneas parat ire venatum. Interim infinitum
cum suo casu, ut puto te audisse omnia.

- Omne verbum passivum finiti medi regit post se à
 blativum cū præpositione à vel ab, ut laudatur ab
 hu, culpatur ab illu. Is ablativus in nominativum
 actius potest verti, ut hic laudat eum, ille culpato.
- Verbum sat go genitivum rerum post se regit, ut
 Clivia rerum suarum satagit.
- Misereor deponens genitivum regit, ut miserere la-
 borum tantorum.
- Poenitet, tædet, miseret, pudet, piget præter accusati-
 vum regunt etiam genitivum, ut tædet me vita mea
- Genetivus ille interim in modum finitiū verti potest
 ut tædet me vivere.
- Memini, recordor, obliuiscor, genitivum, vel accusa-
 tivum regunt: ut neque enim memini latroæ ma-
 lorum, Forsan. Et hæc olim memini sic iuabit &c.
- Interest, referi, & est: quum ad alicuius commoditatē
 vel utilitatem aut officium pertinent, regunt post
 se genitivos: ut interest civium recte agere: illorum
 refert magis quàm regis. Scio quanti sit Reip. om-
 nes copias in vnum locum convenire.
- Interest tamen, & referi hos ablativos regunt: mea, tua
 sua, nostra, vestra, & cuius. ut omnia faciam que
 interesse tua intellexero.

Omne Verbum exigit datiuum eius personæ in cuius gratiam vel commodū aliquid fieri dicitur vel contra, vt obsequor. parco tibi, refragatur omnibus.

Verba rogandi, docendi, vestiendi & hoc Verbum celo, regunt post se duos accusatiuos, vt doceo te grammaticam. Dicimus tamen frequentius peto a te, quæro ex te. Sic interim præcor à te.

Verba copix, & inopiæ regunt ablatiuos, vt abundo pecunia, careo plurimis rebus necessarijs Ego tamen, & indigeo etiam cum genitiuo construuntur vt non eget commendationis.

Omne verbum potest habere post se ablatiuum instrumenti, vel causæ sine præpositione, vt percutior pugno, impleo ventrem cibo, taceo pudore.

Verba accusandi, absoluendi, & dånandi, præter accusatiuum habent etiam genitiuum vel ablatiuum sine præpositione, qui genitiuus, vel ablatiuus, crimen, aut pœnam significet, vt si me accuses negligentix, condemnabo ego te eodem crimine,

Interim ablatiuum habent cum præpositione, vt Verres accusatus fuit de pecunijs repetundis.

Hæc tamen nomina, alius, alter, ambo, neuter, nullus vterque ponuntur in ablatiuo tantum cum his ver-

bis, ut damnatus ne est furu, an sacrilegij, an
viroque?

Monendi verba præter accusatiuum habent genitiuum;
vel ablatiuum cum præpositione, ut monco te tui
officij, vel de tuo officio.

Sunt verbum substantiuum regit post se nominati-
uum, ut sum pius Aeneas.

Cum refertur ad officium vel possessionem, habet ge-
nitiuum, ut bonipastor est tondere gregem, non
deglubere, hoc carmen est Vergilij. Et datiuū vni;
ut est mihi pater, id est, habeo patrem. Et interdum
duos datiuos, ut hæc res est mihi curæ. Et aliquando
ablatiuum significancem laudem, vel vituperium
ut erat singulari fide in patronū. Quis ablatiuus
potest verti in genitum, ut singulari fidei in patronū.

Sunt cū hac dictione opus præter datiuū habet ablatum
ut opus est mihi armis, opus est mihi tuo libro. Qui
ablatius potest mutari in nominatiuum, ut opus sunt
mihi arma, liber tuus est mihi opus. Et præter hos
casus potest addi accusatiuus cum præpositione, ut
nihil isthac opus, est arce ad hanc rem, quam paros.
Nomen significans pretium in ablatiuo poni potest
post quodvis verbum, ut vendidit hic auro patriā.

Quaedam tamen substantiua, & nonnulla adiectiua sine substantiuo ponuntur in genitiuo, nempe hæc ferè, assis, flocci, lucri, nauci, nihili, pili, huius, æqui, boni, magni, parui, maximi, minimi, pluris, minoris, plurimi, tanti, quanti, cum compositis, vt nihili facio, magni te aestimo.

Sunt tamen nonnulla ex hæc, quæ ponuntur in ablatiuo sine substantiuo, vt tanto, paruo, magno, minimo, paululo, nimio; dicemus itaq; aestimo te magni, vel aestimo te magno, aut aestimo te magno pretio.

Præter proprium casum, etiam post verba ponuntur præpositiones cum suo casu, vt scripsi ad te literas. Verba composita sæpe casum præpositionis habent, vt induco animum, adeo illum.

Et repetita præpositione, vt induco in animum, adeo ad illum. Quæ constructio frequens est in verbis compositis cum præpositionibus, à, ab, ad, con, de, è, ex, & in, vt auerte animum à turpi lucro, abstinet se ab iniuria, applicat animum ad literas, noli conferre diuitias cum virtute, inuidia est detrachere de fama alterius, Clodius expulsi Ciceronem ex Italia, in ignem se voluit incere, in amore hæc insunt vicia.

DE CONSTRUCTIONE. 211

Gerundij voces in di iunguntur instar substantiuorū
 genitiui casus, interim cum substantiuis, vt tempus
 scribendi, causa visendi: interim cum adiectiuis, vt
 certus eundi, peritus bellandi.

Gerundy voces in do, constructionem habent nominis
 substantiuorum ablatiui casus, interdum sine præ-
 positione, vt cantando tu illum vicisti, id est canis,
 interdum cum præpositionibus à, ab, cum, de, e, vel
 ex, in, pro, vt labor deterret à discendo, &c.

Finica in dum, iunguntur quatuor præpositionibus, ad
 ante, inter, ob, vt locus ad agendum, amplissimus à
 inter cōmandum, pecuniā ob iudicandum accepit,
 ante domandum equi ingentes tollunt animos.

Gerundy voces in participalia adiectiua sic mutantur,
 causa videndi Romam, causa videnda Romæ,
 legendi libros, legendi libris, ad accipiendum lite-
 ras, ad accipiendas literas.

Supina in e, ponitur post verba motus, vt curte is per
 ditum? coctum? non vapulatum sum conductum?

Supina in tu, ferè passivæ sunt significationis & iugū-
 tur adiect. vt res digna memoratu, facilis dictu.

Nomina proprii oppidorum, & pagorum, & hæc
 duo appellatiua rus, & domi, ponuntur in accusatiuo

casu, si quæstio fiat per quo, ut quo vadi? Vado Co-
nimbricam, Athenas, Tarentum, Olyssiponem, Că-
nas, vado rus, domum.

In ablativo, si quæstio fiat per vnde, vel qua, ut venio
Conimbrica, Athenis, Tarento, Olyssipone, Cănis,
rure, domo, xransim Eborā.

Ad quæstionem Vbi, si propria fuerint primæ vel se-
cundæ declinationis, & singularis numeri ponuntur
in genitivo, ut discit literas Conimbricæ, Tarenti.

Sic construuntur appellativa quatuor domi, humi,
belli, militiæ.

Si vero fuerint tertiæ declinationis, aut numeri plura-
lis, ponuntur in dativo, aut ablativo cum appella-
tivo rus, ut vixit Athenis, Olyssiponi, ruri se con-
tinet, vel Olyssipone, rure.

Cum hoc genitivo domi iunguntur hæc solum adic-
tiva, neæ, tuæ, suæ, nostræ, vestræ, aliene, ut ma-
ius cœnare aliene domi, quam tuæ.

Genitivus humi non solum cum verbis significanti-
bus quietem construitur, ut iaceti humi, sed etiam
cum ijs, quæ motum significant, ut serpit humi,
sternit humi.

Propria tamen etiam aliquando cum prepositionibus

leguntur, ut codic Verres ad Messaniam venit magnum iter, ad doctas proficisci cogor Athenas, venio de Tarento.

¶ De aduerbis.

Quedam aduerbia loci gentium inueniuntur iuncta: ut vbi, vbinam, nusquam gentium, longe gentium.

Temporis aduerbia. ut tunc temporis, in crealoci, pridie, postridie eius dies.

Hac duo postrema cum accusatiuis leguntur, ut pridie compitalia, postridie Idus.

Quantitatis, ut parum sapientie, satis eloquentie.

Quaedam habent constructionem partium, a quibus descendunt, ut similiter tibi, quia dicimus similis tibi, & proprius urbem, quia prope urbem, & proxime urbem, & doctius illo, sicut & doctior illo.

Dicimus etiam proprius stabulis, & proprius ad deos & proxime ad deos, & proprius a terris.

Aduerbia loci, quae interrogant sunt haec. vbi, vnde, qua, quorsum.

Ad interrogationem vbi, redduntur haec. hic, isthic, illic, ibi, inuis, foris, vbiq, utrobique, passim, vsquã,

nusquam, neutiquam. Item supra, infra, subtus, extra, intra, quum sunt aduerbia.

Ad vnde, hinc, abhinc, pro ab hoc loco, isthinc, illinc, inde, eminus, cominus, alicunde, vndeunde, vnde-
quaque, vndecunque, indidem, superne, inferne.

Ad quo, huc, isthuc, illuc, eo, illo, aliquo, quoquo, quo-
cumque, intro, foras.

Ad quâ, hac, istac, illac, quaquacunque.

Ad quâ, & vnde, simul, vltro, citro.

Ad quorsum, horsum, istorsum, illorsum, prorsum,
rursum, quoqueuersum, quaquauersum, porsum, sur-
sum, deorsum, dextrorsum, sinistrorsum, leorsum.

Aduerbia temporis hæc interrogant, quando, quâdiu,
quandudum, quampridem, quousque, quouies.

Quando respondent, heri, hodie, cras, pridie, postridie,
perendie, nudius tertius, nudius quartus, quintus,
sextus, &c. diu, noctu, interdum, nunc, iam, nuper, a-
liquando, alius, olim, pridem, dudum, tum, quum, in-
terim, interea, sero, tempori, serius, tēperius, prius,
posterius, statim, continuo, protinus, illico, antehac,
posthac, euestigio, ex templo, actutum, repente, de-
repente, subito, ocys.

Quandiu respondent hæc, tantisper, aliquantisper, pa-

rumper, semper, usque pro assidue, æternum, diu,
iãdudum, iãpridem quum iunguntur Verbis præ-
sentis temporis, iãdolum.

Ad interrogationē quoties, sæpe, raro, subinde, idē idē,
plerūque, quotidie, quotannis, indies, nunquam, &
aduerbia numeri, ut semel, bis, ter, &c.

En, Ecce, interim cum nominatiuo cōstruuntur, ut en
dextera, fides &c. Interdū cū accō, ut en habitum.

Cū nō cōstruuntur, heu, hei, proh, & o, ut heu pietas,
heu prisca fides, hei misera, proh Iupiter, proh do-
lor, o ego leuis, o pater, o mater, o Priami domus.

Cum datiuo, hei, & ve, ut hei mihi qualis erat, ve
tibi cauidice.

Cum accusatiuo heu, pro, & o, ut heu stirpe inuisam,
pro deum atque hominum fidem, o fortunatos ni-
miū bona si sua norint, Agriculas.

O etiã iungitur vocatiuo, sed cū aduerbium vocādi est:
ut huc ades o Melibœe, caper tibi saluus & hædi.

¶ De præpositione.

Præpositiones quæ regunt accusatiuum sunt hæc.
ad, apud, ante, aduersus, citra, circum, circa, circi-
ter, contra, erga, extra, inter, intra, infra, iuxta,
& , per, prope, propter, pone, præter, post,

penes, secundum, supra, secus, trans, ultra, versus.

Quibus adijci potest, usque, ut usque sudorem, sed frequentius coniungitur ei altera prepositio, usque, sub obscuri noctis, usque ad urbem, usque ex Aethiopia Siculo prospexit ab usque Bachyno, usque in flumen.

Prepositiones, quae regunt ablatiuum sunt, a, ab, abs, absque, cum, coram, contra, de, ex, pro, praeter, palam, sine, tenus.

Tenus interim cum genitiuo plurali conuenitur, ut crurum tenus.

Modo accusatiuum, modo ablatiuum habent, in, sub, super, subter, clam, procul.

In postulat accusatiuum, quando significatur motus ad locum, vel mutatio, ut eo in ludum, dedit mihi pecuniam in manum.

Sed quando significatur quies, aut aliquid fieri in loco petit ablatiuum, ut est in foro, deambulat in horio.

Dicimus procul urbem, & procul urbe, & procul ab urbe, & clam omnibus, & clam patre, sed varius.

¶ De coniunctione.

Coniunctiones copulatiuae & disiunctiuae copulae similes casus, ut Brutus & Cassius occiderunt Caesarem, Octavius occidit Brutum & Cassium, Bruti & Cassij mors euerit Rempublicam.

Similem vim habent hæc quatuor. an, nisi, quam, præterquã. Vt alteri, an utruq; vides, Thau est maiuscula quam ego. Nemini placeat nisi sibi, vel præterquã sibi. Interim obstat huic constructioni propria quædã dictionis casualis ratio, vt fuit Romæ, & Athenis, fratris, an tuus est liber? centum numis, & pluri emptus. Quænquã, & si, tamen si, construuntur cum indicatiuo modo, quãuis, & licet cum subiunctiuo, vt quænquã animus meminisse horret. Etsi vercor iudices. Ipse licet venias Musis comitatus Homere.

¶ De pronomine & participio.

Pronomina & participia instar nominum construuntur, vt liber meus, vir doctus.

Nisi quod participia casum sui verbi exigunt, sed in genitiuis pronominum ego, tu, nos, ter, vester, peculiaris observatio est quod dicimus, miserere nostri, non nostrum, & miserere omnium nostrum, non nostri, & conspectus vester, & conspectus omnium vestrum, & nemo vestrum, non vestri. Pronominis sui, vsus est, cū actio redit eo, vnde processit, vt Vlysses nõ est oblitus sui, charus est sibi, amare se.

¶ Figure constructionis sunt Eclipsis.

Zeugma, Sillepsis, Prolepsis, Enallage.

Cum nihil in oratione deest, quominus perfecta sit iusta & integra vocatur. Si ad plenam constructionem aliquid ex consuetudine omissum est facile subaudiri potest, oratio figurata vocatur. Si dictio quæ deest, omnino foris petenda est, ea figura vocatur Eclipsis. Vt lego: pro ego lego: aiunt: pro homines aiunt: abi recta domum: pro recta via.

Zeugma.

Interdum dua aut plures sententiæ similes coniunguntur per vnum verbum, adiectiuum nomen vel participium, quod conuenit cum vna dictione: cum reliquis subauditur: vt non locus virum, sed vir locum honestat: pro non locus virum honestat, sed vir locum honestat. Vergilius fuit doctus & Homerus: pro Vergilius fuit doctus, & Homerus fuit doctus.

Syllepsis.

Quando clausule sunt dissimiles, hoc est, quæ habent dictiones diuersorum generum, numerorum, aut personarum, coniunctas cum verbo: participio: aut nomine adiectiuo, id si singularis fuerit numeri: conuenit cum proximo appellatiuo: vt vnam hic mutus, aut hec surda facta sit. Hic illius arma, hic currus fuit.

Sin autem adiectiuum aut participium sit pluralis numeri, cum præstantiore dictione aliarum clausularum conuenit in genere & persona.

Ex generibus masculinum est præstantius fæminino.

Ex personis præstat prima secunda & tertia: secunda uero tertia.

Exemplum generum.

Pater & mater mortui sunt.

Personarum.

Ego & tu discimus. Tu & ille discitis.

Prolepsis.

Cum dicitio, quæ in plurali numero ferè procedit, rursum in partibus intelligitur, nec adhibetur: figura uocatur Prolepsis: ut Aquilæ uolant alia ab oriente, alia ab occidente.

Nam plena erit oratio: aquilæ uolant, alia aquila uolat ab oriente, alia uolat ab occidente. Scribimus inclusi, numeros ille, hic pede liber, grande aliquid: pro ille inclusus scribit, & hic inclusus scribit.

Enallage.

Enallage figura uocatur, cum una pars orationis pro alia ponitur, uel accidentia eiusdem partis commutantur.

Nomen pro participio: ut sibila lambebant linguis vibrantibus ora: pro sibilantia.

Nomen pro aduerbio, vt noui, & si nullus dixeris pro non dixeris.

Nomen pro interiectione, vt qui malum alij?

Pronomen pro coniunctione, vt Caro nullam adulteram non eandem veneficam arbitratus est, pro non etiam.

Et verbum loco nominis, vt Scire tuum nihil est, nisi te scire hoc sciat alter, pro scientia tua.

Et prepositiones cum sine casu ponuntur, aduerbij locum obtinent, vt coram que queritis adsum. Clā ferro incautum superat.

Longo post tempore venit.

Accidentia partium sic mutantur.

Casus pro casu, vt hic tamen ille urbem Patauis edesq; locauit, pro urbem Patauium.

Genus pro genere, vt amaracortices, pro amari, validi salices, pro valida.

Tempus pro tempore, vt conueni hominem mei ordinis atque loci, video sentum, squallidum: pro vidi.

Nūerus pro numero, vt pars in frustula secāi, pro secat.

Modus pro modo, vt & si non alium late iactaret odorem laurus erat pro esset, ualebis, pro uale.

Aduerbium loci pro aduerbio temporis, ut non tu ibi gnatum obinrgasti? pro non tu, tunc.

¶ Appendix de punctis.

Punctorum siue notarum, quibus in distingenda oratione constructa utimur, tres præcipue sunt forma (teste Quintil. lib. 9. ca. 4.) scilicet Cōma, colon, & periodus.

Comma, latine incisio uel incisum, quia loco suo inciditur oratio quæ imperfecta est, & aliquid sibi adiungi desiderat. Hoc notatur dextra semicirculi parte sic. Quæ uirgula quictu gratia penitur, & interim etiam singula uerba distinguit, ne dum orationes, ut. In amore hæc insunt uitia, iniuriæ, suspicientes, inimicitia, &c. Dicitur etiam alias Diastole, id est distinctio

Colon, id est membrum, quod est in longiori circūductione pene perfecta oratio, concipiens quidem integrum sensum, sed nondum omnino absolutum. Hoc pingitur duobus punctu, sic: Porro huiusmodi mēbra in longa periodo, orationes non raro consummatae sunt, ut in hac. Quæ admodum horologij umbram progressam sentimus, progredientem non cernimus, & fruticem, aut herbam creuisse apparet, nū apparet crescere, ita & ingeniorum profectus, quoniam minutu constat auctibus, & interuallo sentitur.

Periodus: hoc est circuitus uel comprehensio, quæ

est absoluta oratio, in qua nihil desideratur & perfecta. Etiam sententiam continet. Dicta etiam Ciceroni ambitus, continuatio & circumscriptio. Hoc prestare debet: ut sensum cõcludat: sit aperta: ut intelligi queat non immodica: ut memoria contineri possit. Periculis uno puncto signatur, sic. Eaque est duplex, simplex & composita.

Simplex est, cum sensus vnus longiore ambitu circunditur, ut. Omnis nostra vis animo & corpore sita est. Hac vnum membrum dicitur.

Composita quae membrum & incisum cõstat, quae plures sensus continent. Huius generis alia est bimumbrum, ut Vergil. Ante focum, si frigus erit. sin messis, in umbra.

Alia trimembrum, ut Ex verbis, fit cõma, ex cõmatis colon, ex colis, periodus. Alia quadrimembrum, ut. Ex syllabis, verba fiunt &c. Alia quinque membrum, ut. Ex literis syllaba fit, &c. alia sex membrum sententia erit, si addas. Ex periodis oratio. Sic. Ex literis syllaba fit ex syllabis uerbum, ex uerbis fit cõma, ex cõmatis colon, ex colu periodus, ex periodis oratio. Sunt itaque cõmata & cola partes periodi.

Sunt alia duo puncta frequenter in usu, Interrogatiuum scilicet, & parenthesis.

Interrogatiuum, est uirgula supra p̄ctū posita, in oratione interrogatoria, sic? Quæ interrogationis nota, pro orationis uehementia, quandoque in una periodo post singula secrete commata, quandoque in calce eius tantum adpingitur. Vt apud Terent. Vbi querā? ubi inuestigem? quem percontor? qua insistam uia? Idem, Sed est ne hic ipse, de quo agebam?

Parenthesis, est sentētia orationi interposita, duabus semilunulis clausa, sic (ut, Ocurrere capro (cornu ferit ille) caueto.

D. Hieronymi.

Non sunt contemnenda tāquam parua,
sine quibus magna cōstare non possunt.

¶ Finis. ¶

Anno .1563 . k. I. Ianuarij.

